

ฉบับที่ 5 เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2556

พระ-สยาม

ISSN 1685-2559

อุดมการณ์ และปณิธาน เป็นพานทอง
ความสามัคคี ปรองดอง คือดอกไม้
จัดพานพุ่ม งามลออ เพื่อพ่อไทย
น้อมถวาย ขอพระองค์ ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย
ประพันธ์โดย กิตติพงษ์ กลมกล่อม

บ.ก. แถลง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ถือว่าเป็นหนึ่งในเสาหลักเศรษฐกิจการเงิน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตั้งอยู่บนศรัทธาและความเชื่อใจของสาธารณชน ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากการทำหน้าที่ตามตัวบทกฎหมายเท่านั้น หากแต่ต้องอาศัยการ 'ยื่นมือ' สู่สาธารณชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ควบคู่กันไป วารสาร 'พระสยาม' ฉบับนี้ จึงนำเสนอหลักคิดในการดำเนินกิจกรรมการ 'ยื่นมือ' สู่สังคมของ ธปท. ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้แก่ประชาชน จึงขอเชิญชวนให้อ่านจดหมายจากผู้ว่าการถึงอาจารย์ป้วย ในคอลัมน์ The Mentor ที่เป็นกุญแจไขความสำคัญของค่านิยมร่วม 'ยื่นมือ' ที่ได้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการดำเนินงานของ ธปท. ในปัจจุบัน และที่สำคัญคือ ประสานมืออย่างทั่วถึง หรือ Inclusive Engagement ซึ่งสามารถติดตามปรัชญา แนวคิด ที่มาและที่ไปของกิจกรรมเพื่อสังคมของ ธปท. ได้ในคอลัมน์ Cover Story รวมทั้งประสบการณ์จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างบทบาท 'ยื่นมือ' ของ ธปท. สู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้ในคอลัมน์ The Knowledge

การสร้างความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝังค่านิยมร่วม และสร้างความรู้ความเข้าใจให้สามารถนำมาเป็นหลักปฏิบัติในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวันได้ จึงขอเชิญชวนติดตามบทสัมภาษณ์พนักงานรุ่นใหม่ในคอลัมน์ Gen Y's Idea & Voice ที่จะมาถ่ายทอดความรู้สึกและความประทับใจในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมของ ธปท.

นอกจากนี้ ท่านผู้อ่านจะได้พบกับเรื่องเล่าในอดีตที่สำคัญและผูกพันผ่านธนบัตรไทย ในคอลัมน์ใหม่ Walk Through the Past ใน 'พระสยาม' ฉบับนี้ อีกทั้งบทสัมภาษณ์ ดร. ธาริษา วัฒนเกส อดีตผู้ว่าการ ธปท. ที่มาบอกเล่าชีวิตภายหลังเกษียณจากผู้คุมเศรษฐกิจสู่บทบาทการช่วยเหลือสังคม แต่กลไกสำคัญในการต่อยอดการทำงาน คือ การถ่ายทอดมุมมอง ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องที่มีความท้าทายในการเป็นผู้บุกเบิกหน่วยงานใหม่ ในคอลัมน์ Our Pride & Heritage รวมทั้งความสามารถในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมและความคาดหวังจากสาธารณชน จากการเปิดใจของ ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย กับความพยายามปรับเปลี่ยน TDRI ให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายขึ้น ในคอลัมน์ Relax @ เรือนแพ

สุดท้าย ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่าน และเพื่อให้วารสาร 'พระสยาม' สามารถตอบโจทย์และเป็นช่องทางในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอเชิญชวนทุกท่านร่วมแสดงความคิดเห็นตอบแบบสอบถามต่อวารสาร 'พระสยาม' ผ่าน QR Code ที่ปกในท้ายเล่ม เพื่อนำความเห็นของท่านมาใช้ประกอบการพัฒนาปรับปรุงวารสาร 'พระสยาม' ต่อไป

Contents

3
Cover Story
'ยื่นมือ' เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่สังคม

10
The Mentor
จดหมายจากผู้ว่าการ ถึง อาจารย์ป๋วย

14
Our Pride & Heritage
บทบาทในการ 'ยื่นมือ' ที่น่าภาคภูมิใจ
ของสำนักงานภาคและ ศคง.

18
Alumni's Wisdom
ดร. ธาริษา วัฒนเกส วิถีของ 'ผู้ให้'

22
The Knowledge
- มุมมอง หลักคิด และวิธีการทำงาน
ของผู้ช่วยผู้ว่าการใหม่
- ธปท. กับการ 'ยื่นมือ'
สู่สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน 26
- รับรู้ พัฒนา ยื่นมือ ผ่านฐานข้อมูล 30
- จากองค์ความรู้ สู่พันธกิจ ยื่นมือ
เปิดใจ รับฟัง และสื่อสาร 34

38
The Database
เปิดสถิติเด่น การให้บริการประชาชนของ
ศคง. ธปท.

40
Walk Through The Past
สืบสานตำนานธนบัตรไทยจากรุ่นสู่รุ่น

42
Gen Y's Idea & Voice
Gen Y กับ CSR ธปท.

46
Relax @ เรือนแพ
หลากมุมคิดจากนักวิชาการจิตสาธารณะ
'สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์'

50
What's Going On
ข่าวคราวน่ารู้ทั่วไทย ทั่วโลก

52
Digital Life
Meet the Cool Apps

54
Take a Break
- Health Focus
5 กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพ
ต้อนรับอากาศเย็น
- Eat & Drink
Chiang Mai, Café & Culture
กรุ่นกลิ่นเมืองเหนือ 55
- Destination
Cozy & Cool Destination
ที่พักหลากสไตล์ ต้อนรับฤดูหนาว 56

58
BOT Society
ข่าวรอบรั้ววังบางขุนพรหม

เจ้าของ : ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ : ดร. ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ที่ปรึกษา : ทองอุไร ลิ้มปิติ, ชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี
บรรณาธิการ : จิรเทพ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
กองบรรณาธิการ : นันทวัฒน์ สังข์หล่อ, กวีวุฒิ สุมาวงศ์, สาคร ศรีสวัสดิ์, ศุลีพร โชควิวัฒน, พิทักษ์ บุณฑริก, สุรพล ฟักทอง, กมลพรรณ แข่มขื่น, วีรมลล์ พันธุ์พานิช, นฤพนธ์ รักษ์พงษ์

ออกแบบและจัดทำ : บริษัท จีเอ็ม มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน)

‘ยื่นมือ’ เพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืนสู่สังคม

การพัฒนาเศรษฐกิจการเงินเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทยจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์กรเศรษฐกิจที่มีบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีเสถียรภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ‘ยื่นมือ’ สู่สังคม เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกสถานภาพทางเศรษฐกิจ และทุกระดับการศึกษา มี ‘ภูมิคุ้มกัน’ ทางการเงิน ตลอดจนสามารถเข้าถึงการบริการทางการเงินได้อย่างเท่าเทียมกัน ภายใต้การบริการของสถาบันการเงินที่มีธรรมาภิบาล และเมื่อประชาชนมีความรู้อย่างถ่องแท้แล้ว ย่อมจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีวินัยทางการเงินมากขึ้นด้วย

‘พระสยาม’ ได้รับเกียรติจาก **ดร. อมรา ศรีพยัคฆ์ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ, ดร. ทิตนันท์ มัลลิกะมาส ผู้อำนวยการอาวุโส กลุ่มงานยุทธศาสตร์องค์กร** และ **คุณธัญญนิตย์ นิยมการ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายทรัพยากรบุคคล** มาร่วมกันถ่ายทอดหลักคิดและวิธีการในการ ‘ยื่นมือ’ สู่สังคมของ ธปท. ซึ่งเป็นบทบาทที่พนักงาน ธปท. ทุกคนภาคภูมิใจ ดังนี้

‘เข้าถึง’ และ ‘รับฟัง’ กุญแจสำคัญ สู่การ ‘ยื่นมือ’ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่มีประสิทธิภาพ

ด้วยตระหนักดีในพันธกิจ (Mission) ของ ธปท. ที่ว่า ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ ธปท. จะต้องรับฟังเสียงสะท้อนจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) โดยเฉพาะเสียงสะท้อนของประชาชน

เพื่อให้เป็นไปตามพันธกิจดังกล่าว ธปท. จึงรับฟังเสียงสะท้อนของประชาชน โดยเฉพาะผู้ใช้บริการทางการเงิน จากหลากหลายช่องทาง อันประกอบด้วย ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) และสำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยในภูมิภาค หรือ ‘สำนักงานภาค’ ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ เชียงใหม่, ขอนแก่น และหาดใหญ่

“ในบทบาททางวิชาการเป็นที่ยอมรับว่า ธปท. เป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจของประเทศ ขณะสำนักงานภาคก็เปรียบได้กับเสาหลักทางเศรษฐกิจของภูมิภาค แต่ยังมีบทบาทสำคัญอีกด้านคือ การเข้าถึงและรับฟังข้อร้องเรียนของประชาชน ซึ่งเป็นงานด้านคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน อันเป็นบทบาทสำคัญของ ศคง. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ ธปท. ตั้งขึ้นมาเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการทางการเงินโดยตรง” **ดร. อมรา ศรีพยัคฆ์ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ (ผผ.)** กล่าว

ดร. อมรา อธิบายว่า ทั้งสำนักงานภาค และ ศคง. ถือเป็นช่องทางในการ ‘เข้าถึง’ และ ‘รับฟัง’ เสียงสะท้อนหรือปัญหาของประชาชน โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการทางการเงินกับสถาบันการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา รวมถึงการกำหนดข้อบังคับเชิงนโยบายที่เป็นประโยชน์และมีความเป็นธรรมกับผู้ใช้บริการทางการเงินมากขึ้น

นอกจากการรับเรื่องร้องเรียนหรือปัญหาการใช้บริการทางการเงินแล้ว การเปิดให้มี ศคง. ทำให้ได้รับรู้ปัญหาใหม่ ๆ ได้อย่างทันท่วงที เพราะบ่อยครั้งเมื่อมีกลลวงใหม่ ๆ ขึ้นมา ก็จะมีประชาชนโทรฯ มาแจ้งเบาะแสผ่านช่องทาง ศคง. ด้วยเช่นกัน

“การให้บริการด้านนี้ของ ธปท. ไม่ว่าจะผ่านทางสำนักงานภาคหรือ ศคง. ก็คือ การ ‘ยื่นมือ’ และเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง เพราะไม่เพียงรับฟังเรื่องร้องเรียน เรายังให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหา และบ่อยครั้งที่นำเสียงสะท้อนเหล่านี้กลับไปเป็นข้อพิจารณาเชิงนโยบายในการดำเนินงานของ ธปท.”

ผู้ช่วยฯ อมรา ยกตัวอย่างการร้องเรียนเรื่องการทวงหนี้ไม่สุภาพ และการยัดเยียดขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่นอกเหนือจากความต้องการของผู้บริโภค ฯลฯ โดยเมื่อได้รับข้อร้องเรียนเรื่องเหล่านี้เข้ามาเป็นจำนวนมาก ศคง. จึงได้รวบรวมสถิติและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งต่อไปให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไข โดยที่ผ่านมาสายนโยบายสถาบันการเงิน ธปท. ก็ได้พิจารณาออกเป็นข้อบังคับเชิงนโยบายเพื่อให้สถาบันการเงินปฏิบัติอย่างเหมาะสม

สำหรับช่องทางในเรื่องร้องเรียนและขอคำปรึกษาจาก ศคง. และสำนักงานภาค มีด้วยกันหลายช่องทาง เช่น Call Center 1213, เว็บไซต์ ธปท., อีเมล, ไปรษณีย์ และติดต่อด้วยตนเองที่ ธปท. สำนักงานใหญ่หรือสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง

ทั้งนี้ สถิติของ ศคง. ระบุว่า จากสายของประชาชนที่โทรศัพท์เข้ามาร้องเรียนผ่าน ‘Call Center 1213’ เป็นจำนวนมากในช่วงครึ่งปีแรกของปีนี้ ซึ่งจากการร้องเรียนของประชาชนที่ติดต่อเข้ามา ศคง. สามารถแก้ไขและยุติปัญหาได้ทันที เพราะส่วนหนึ่งเป็นสายที่โทรฯ เข้ามาขอคำปรึกษา และอีกส่วนเป็นการแจ้งเบาะแส มีเพียงร้อยละ 5 ของสายทั้งหมดที่ต้องส่งเรื่องต่อไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้อง โดย ศคง. จะประสานงานให้จนกระทั่งเรื่องสิ้นสุดลง

อย่างไรก็ดี ดร. อมรา ยืนยันว่า ทุกสายร้องเรียนที่อยู่ภายใต้ขอบเขตการทำหน้าที่ของ ศคง. และ ธปท. จะได้รับการตอบสนอง แม้ว่าบางปัญหาอาจต้องใช้เวลา เนื่องจากความซับซ้อนของปัญหาหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น แต่สุดท้ายแล้ว ทุกปัญหาจะไม่ยุติจนกว่าผู้ร้องเรียนจะได้รับความพอใจกับการแก้ปัญหาหรือคำตอบครั้งนั้น

“การที่เรามีช่องทางรับฟังเรื่องร้องเรียน จะช่วยส่งเสริมการ ‘ยื่นมือ’ ของ ธปท. อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถช่วยเหลือผู้ใช้บริการทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็ทำให้เรารับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถ

ออกกฎระเบียบได้เหมาะสมยิ่งขึ้น ในกรณีที่เรื่องร้องเรียนนั้น ๆ ไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบของ ธปท. โดยตรง ก็แจ้งหรือประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่การรักษาสิทธิและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้บริโภค"

นอกจากนี้ การได้เห็นปัญหายังนำไปสู่การวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องและยั่งยืน โดยพบว่าหลายปัญหาส่วนใหญ่ที่ร้องเรียนเข้ามานั้นมีสาเหตุมาจากการขาดวินัยทางการเงินและความรู้ทางการเงินที่เพียงพอ รวมถึงการมีทัศนคติและพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่ถูกต้อง

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ ยกตัวอย่างเรื่องการขอปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีเสียงร้องเรียนเข้ามามากที่สุด และจากข้อมูลตรงนี้เองทำให้ ธปท. ต้องหันมามองถึงความสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงิน พร้อมกับการปลูกฝังวินัยทางการเงินของคนไทยให้มากขึ้น จึงกลายเป็นที่มาของโครงการ 'ปลุก' คนไทยมีวินัยทางการเงิน ภายใต้ชื่อแคมเปญ 'รู้จักแบ่ง ก็ไม่ต้องแบก' ซึ่ง ศคง. รณรงค์มาตลอดทั้งปีและจะทำต่อเนื่องไปถึงปีหน้า เพราะการรณรงค์ในเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาพอสมควร

วัตถุประสงค์หลักของแคมเปญ 'รู้จักแบ่ง ก็ไม่ต้องแบก' คือเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการจัดสรรเงินอย่างเหมาะสม เพื่อจะได้ไม่ต้องแบกภาระหนี้ โดยหัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดสรรเงินรายได้ออกเป็นส่วน ๆ โดยควรแบ่งเงินเพื่อไปเก็บออมก่อนนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น

ควบคู่ไปกับการรับฟังเพื่อนำไปสู่การบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ใช้บริการทางการเงิน ศคง. และสำนักงานภาค ยังมีอีกภารกิจสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมภูมิคุ้มกันทางด้านการเงินให้กับประชาชน ผ่านการให้ความรู้และปลูกฝังวินัยทางการเงิน ซึ่งถือเป็นนโยบายเชิงรุกของทั้ง 2 หน่วยงาน อีกทั้งยังมีพนักงาน ธปท. เป็นแรงสนับสนุน ผ่านโครงการ 'ธปท. อาสา' โครงการ CSR ของ ธปท. ที่สอดรับไปในทิศทางเดียวกัน

"ปัจจุบัน เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ทางการเงินมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มีเรื่องร้องเรียนเข้ามามากขึ้น ฉะนั้นการให้ความรู้ทางการเงิน รวมถึงการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมทางการเงิน จึงถือเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงและปัญหาจากการใช้บริการทางการเงินที่จะเกิดขึ้น รวมถึงทำให้ผู้บริโภครู้เท่าทันกลลวงต่าง ๆ"

ผู้ช่วยฯ อมรา เล่าว่า ในหลายประเทศเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน บางประเทศยกให้เป็นวาระแห่งชาติ ถึงแม้ว่าประเทศไทยอาจยังไม่เห็นความสำคัญกับประเด็นนี้มากขนาดนั้น แต่ปัจจุบัน ธปท. ได้เดินหน้าประสานความร่วมมือกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นความสำคัญในเรื่องนี้

ทั้งนี้ จากผลสำรวจที่ ธปท. ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าคนไทยมีวินัยและความรู้ทางการเงินในระดับต่ำเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศตัวอย่าง 14 ประเทศที่ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) สำรวจ โดยทักษะทางการเงินของคนไทยอยู่ที่ระดับ 58.5 ขณะที่ค่าเฉลี่ยของ OECD อยู่ที่กว่าร้อยละ 63

"อีก 3 ปีข้างหน้าที่เราจะทำสำรวจใหม่ เราตั้งเป้าว่า ทักษะทางการเงินของคนไทยไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 63 คืออย่างน้อยก็เกาะกลุ่มกับประเทศเหล่านี้ให้ได้ก่อน อันนี้จะเป็นเป้าหมายการรณรงค์เรื่องความรู้และวินัยทางการเงินของเราต่อจากนี้ไป โดยหวังว่าถ้า ธปท. และพนักงานยังคงเดินหน้าเรื่องนี้ พร้อมกับจับมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง ก็น่าจะไปถึงเป้านั้นได้"

ดร. อมรา ทิ้งท้ายว่า ตลอดเวลาเกือบ 2 ปีที่ผ่านมา ที่ ศคง. และสำนักงานภาค ได้พยายามรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ทางการเงินและวินัยทางการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้บริการทางการเงินมีภูมิคุ้มกันจากกลลวงและความเสี่ยงจากการใช้บริการทางการเงินทั้งหลาย รวมทั้งยังเป็นช่องทางรับฟังเสียงสะท้อนและข้อร้องเรียนเมื่อผู้บริโภคเกิดปัญหา ทั้งหมดนี้ย่อมทำให้เกิดภาพสะท้อนที่ชัดแจ้งในค่านิยมการ **'ยื่นมือ'** สู่สังคมของ ธปท.

การรับฟังสู่ CSR 3 ระดับ ของ ธปท.

จากการที่ได้มีโอกาสในการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากภายนอกผ่านหน่วยงานของ ธปท. กลุ่มงานยุทธศาสตร์องค์กร หรือ กยอ. มีบทบาทสำคัญในการช่วยวางแผนและจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นกรอบทิศทางการทำงานของ ธปท. ในระยะ 5 ปีข้างหน้า **ดร. ทิตนันท์ มัลลิกะมาส ผู้อำนวยการอาวุโส กลุ่มงานยุทธศาสตร์องค์กร** อธิบายว่า พันธกิจ (Mission) ของ ธปท. "มุ่งส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเงินที่มี **เสถียรภาพ** และมี**พัฒนาการทางเศรษฐกิจ**อย่าง**ยั่งยืน**และ**ทั่วถึง**" มีเป้าหมายที่จะร่วมนำพาประเทศสู่ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย โดยมุ่งสร้างความสมดุลให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีเสถียรภาพพร้อมกับมีพัฒนาและการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั่วถึงและเป็นธรรมมากขึ้น

'ยั่งยืน' เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมิติของเวลา เศรษฐกิจจะไม่สามารถเติบโตอย่างยั่งยืนได้หากภูมิคุ้มกันของประเทศถูกทำลายลงโดยการขาดวินัยในแต่ละภาคส่วนในสังคม แม้กระทั่งหน่วยที่เล็กที่สุดได้แก่ภาคครัวเรือน ส่วน 'ทั่วถึง' จะรวมถึงการเข้าถึงบริการทางการเงินได้ในวงที่กว้างขึ้น (Financial Inclusion) และได้รับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินอย่างเหมาะสม (Consumer Protection)

ด้วยเหตุนี้ ธปท. จึงได้ให้ความสำคัญของการส่งเสริมการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินและนำไปเป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี งานในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 3 มิติ โดย**มิติแรก** คือ การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) และ**อีกมิติหนึ่ง** คือ การรับเรื่องร้องเรียน (Complaint Handling) ในหลากหลายช่องทาง เช่น คอลเซ็นเตอร์หมายเลข 1213 เป็นต้น และ**มิติที่ 3** คือ การกำกับสถาบันการเงินให้ประกอบธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาล (Market Conduct) โดยได้มีการปรับกระบวนการทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคทางการเงินให้เป็นระบบและรวมศูนย์มากขึ้น และมีการดำเนินการที่สอดประสานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยสร้างภูมิคุ้มกันด้านการเงินที่ดีให้กับภาคครัวเรือน

ดร. ทิตนันท์ อธิบายรูปแบบ CSR ของ ธปท. หรือการทำงานเพื่อสังคม ว่ามีอยู่ 3 ระดับ โดย**ระดับแรก** คือ บทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่พนักงาน ธปท. ทุกฝ่ายปฏิบัติภารกิจเป็นประจำอยู่แล้ว ถือเป็น CSR เพื่อประเทศชาติ ที่เกิดจากการทำหน้าที่โดยปกติ ต่อมา **ระดับที่ 2** คือ การยื่นมือโดยส่วนงานต่าง ๆ ของ ธปท. เพื่อให้บริการความรู้และปัญญาทางการเงินแก่ ครู นักเรียน และนักศึกษา ฯลฯ เช่น โครงการให้ความรู้ทางการเงินแก่ครู โครงการตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงิน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และโครงการเศรษฐทัศน์ ประกวดบทความทางเศรษฐศาสตร์สำหรับนักศึกษาร่วมกับสถาบันการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ 6 แห่ง รวมทั้งการจัดทำหนังสือเรียนเสริมวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง 'เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่' เพื่อชี้ให้เห็นว่าเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัวและไม่ได้ยากอย่างที่หลายคนเข้าใจ ด้วยการอธิบายถึงที่มาที่ไปของสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งเรื่องเล็ก ๆ ในชีวิตประจำวันในระดับบุคคล และครอบครัว ไปจนถึงเรื่องใหญ่ ๆ ระดับประเทศ

ส่วน**ระดับที่ 3** คือ โครงการ ธปท. อาสา ซึ่งทำโดยพนักงาน ธปท. ด้วยความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้พนักงาน ธปท. สามารถคิดริเริ่มและขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ ได้เอง ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนของ ธปท.

"CSR ระดับที่ 3 นี้ เป็นรูปแบบ CSR ที่มีความหลากหลายมาก ตามแต่ความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน ภายใต้ Theme 'ปลุกคนไทย

ให้มีวินัยทางการเงิน' ซึ่งก็สอดคล้องกับการรณรงค์ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) เพื่อปลูกฝังคนไทยให้มีความรู้ทางการเงินและมีทัศนคติที่ดีงามตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันได้แก่ ความเพียงพอ การมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน"

แม้จะไม่ใช่บทบาทหน้าที่หลัก หรือภารกิจที่พนักงาน ธปท. จะต้องทำเป็นประจำ แต่ด้วยหัวใจที่เปี่ยมไปด้วย 'จิตสาธารณะ' ก็ทำให้พนักงาน ธปท. ทุกหน่วยงานต่างตื่นตัวและมีความกระตือรือร้นที่จะเสนอไอเดียใหม่ ๆ และร่วมกิจกรรมในโครงการ ธปท. อาสา ซึ่งงาน CSR ในระดับที่ 3 นี้ มีความหลากหลายมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกันของพนักงานในฝ่ายต่าง ๆ ที่ไม่เพียงจะมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกันตามหน่วยงานที่สังกัดแล้ว ยังมีความแตกต่างระหว่างอายุของผู้ร่วมกิจกรรมอีกด้วย ซึ่งกิจกรรม ธปท. อาสา นี้กลายเป็นกิจกรรมที่หลอมรวมความต่างภายในรั้ว ธปท. ให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ เนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายของการทำกิจกรรม CSR ก็มีความหลากหลายมากเช่นกัน

"โครงการบางส่วนเป็นการให้ความรู้ทางการเงินและปลูกฝังค่านิยมการออมให้กับเด็กนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ หลายโครงการก็เป็นการยื่นมือเข้าไปยังกลุ่มคนที่ปกติเรามักเข้าไม่ถึง เช่น สำนักงานภาคและศูนย์จัดการธนบัตรในภูมิภาคใช้วิทยุชุมชนเป็นช่องทางในการให้ความรู้ทางการเงินกับคนในชุมชนด้วยภาษาถิ่น และการให้ความรู้ทางการเงินแก่ผู้พิการ อาทิ จัดทำหนังสือเอกสารเผยแพร่ของ ศคง. เป็นอักษรเบรลล์ หลายโครงการทำกิจกรรมในลักษณะที่ติดดินแบบคลุกฝุ่น เช่น การให้ความรู้ทางการเงินแก่ชาวบ้านในตลาดสดหรือชุมชนห่างไกล"

ทั้งนี้ เพื่อให้การยื่นมือในระดับนี้สัมฤทธิผล ดร. ทิตนันท์ เล่าว่า ได้มีการยื่นมือภายใน ธปท. ก่อน มีการเตรียมความพร้อม 'ติดอาวุธ' ให้ความรู้ทางการเงินกับพนักงานที่ทำกิจกรรม นำบทเรียนที่ประสบความสำเร็จมาแบ่งปันกัน มีเอกสารเผยแพร่ความรู้ให้นำไปใช้ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานแต่ละโครงการมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่า CSR ของ ธปท. ที่ทำอย่างสม่ำเสมอและได้รับการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งนี้ นอกจากจะส่งผลดีต่อสังคม ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัวไทยโดยรวมแล้ว พนักงาน ธปท. ที่ร่วมมือร่วมใจทำกิจกรรมอาสาต่าง ๆ ก็จะได้รับความภาคภูมิใจ และมีพลังในการทำงานต่อไป โดยไม่รู้สึกว่าเป็นภาระเพิ่มเติมที่สร้างความยากลำบากแต่อย่างใด หากแต่มองว่าเป็นความท้าทายที่จะต้องพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยทำมาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ กิจกรรม CSR ยังช่วยเป็นช่องทางสื่อสารให้ประชาชนทราบและเข้าใจบทบาทของ ธปท. ได้ดี และประสบการณ์จากการทำกิจกรรมเหล่านี้ ก็เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของ ธปท. ช่วยให้ตระหนักถึงช่องทางและรูปแบบใหม่ ๆ สำหรับการสื่อสาร และให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และเข้าใจปัญหาของการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

"กิจรรม CSR มีประโยชน์ในหลายมิติ ได้ทั้งเรื่อง คน งาน และสังคม คาดหวังว่าในอนาคต CSR ทุกระดับของ ธปท. จะมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จากการ Learning by Doing เรียนรู้จากความคิดสร้างสรรค์ของพนักงานที่ทำกิจกรรม มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ สิ่งใดที่ดีก็ควรจะสานต่อ หรือฝังเข้าไปในระบบงานต่อไป"

‘ธปท. อาสา’ ตอบโจทย์ ‘ยื่นมือ’ และ ‘ติดดิน’

จากยุทธศาสตร์ขององค์กร นำมาสู่การปฏิบัติโครงการ ‘ธปท. อาสา’ นับเป็นกิจกรรม CSR ที่ตอบโจทย์เรื่องค่านิยมร่วมของ ธปท. ได้เป็นอย่างดี และไม่ได้เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งของ ธปท. เท่านั้น หากแต่ต้องอาศัย ‘แรงประสาน’ จากหลายฝ่าย รวมถึงต้องอาศัยแรงใจและแรงกายจากพนักงาน ธปท. ทุกคน

คุณธัญญนิตย์ นิยมการ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายทรัพยากรบุคคล (ฝทบ.) อธิบายถึงจุดเริ่มต้นของโครงการ CSR นี้ว่า “ธปท. ได้นำค่านิยมร่วมใหม่ คือ **ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน** มาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 ซึ่งเราก็อยากทำให้เห็นเป็นรูปธรรม ‘ยืนตรง’ กับ ‘มองไกล’ เราเห็นเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้วในการทำงานของ ธปท. แต่ **‘ยื่นมือ’** กับ **‘ติดดิน’** เรามองว่ายังเห็นไม่ชัดเจนนัก ก็เลยคิดว่าจะทำยังไงให้ค่านิยม 2 ตัวหลังเป็นที่ประจักษ์มากขึ้น จึงเป็นที่มาของโครงการ ‘ธปท. อาสา’ และนอกจากเหตุผลข้างต้น ยังมีเหตุการณ์น้ำท่วมเมื่อปลายปี พ.ศ. 2554 ที่ทำให้เห็นว่าพนักงาน ธปท. หลายคนพร้อมทำงานจิตอาสา ขณะที่เมื่อพิจารณาส่วนงานของ ธปท. ก็พบว่า แต่ละฝ่ายมีโครงการ CSR อยู่แล้ว เพียงแต่กระจัดกระจายไปในรูปแบบต่าง ๆ กอปรกับพันธกิจของ ธปท. ที่ว่า ‘จะเป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของสังคม จึงหนุนนำให้เกิดโครงการ ธปท. อาสา ที่มี ‘เนื้อหา’ อยู่ที่การเสริมสร้างปัญญาทางการเงินให้กับสังคม

“การให้ความรู้และปัญญาทางการเงินจะทำให้ประชาชนป้องกันอันตรายจากความเสี่ยงในการใช้บริการทางการเงิน และสามารถดูแลตัวเองในเรื่องนี้ได้ในระยะยาว ซึ่งนี่คือการยื่นมือเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับสังคม อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ ธปท.”

โครงการ ธปท. อาสา เปิดตัวในปี พ.ศ.2555 โดยเริ่มจากโจทย์กว้าง ๆ ที่ให้พนักงานได้คิดสร้างสรรค์กิจกรรมได้เต็มที่ ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างปัญญาทางการเงินให้กับประชาชน และเพื่อผลักดันให้เกิดค่านิยมร่วม **‘ยื่นมือ’** กับ **‘ติดดิน’** ในกลุ่มพนักงาน โดยสามารถจับกลุ่มข้ามสายงานได้อย่างอิสระ

“การจับมือข้ามสายงาน ไม่เพียงทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ (Utilize) จากความสามารถของบุคลากรได้ครบถ้วนรอบด้าน แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือนี่เป็นการตอกย้ำว่า ก่อนที่เราจะไปยื่นมือข้างนอก ต้องยื่นมือประสานกันเองภายในให้ดี ให้แข็งแรง และยาวพอ”

ในปี พ.ศ. 2555 มีพนักงานส่งกิจกรรมเข้ามาร่วมโครงการ 24 กลุ่ม ผ่านการพิจารณาเพียง 13 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ไม่ผ่านการพิจารณา ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมแจกสิ่งของ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่เน้นการยื่นมือแบบยั่งยืน

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ มุ่งเน้นที่ประชาชนระดับ ‘รากหญ้า’ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้าถึงความรู้ทางการเงินน้อย โดยที่ผ่านมาผู้เข้าร่วมโครงการมีทั้งกลุ่มพนักงานโรงงาน พ่อค้าแม่ค้า นักเรียน นักศึกษา ฯลฯ ตลอดจนกลุ่มบุคคลที่ต่อยอดและกระจายความรู้ต่อได้ (Multiplier) เช่น ครูอาจารย์, อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เรามองว่ากลุ่มคนที่เข้าถึงขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้บริการทางการเงิน จำเป็นต้องได้รับความรู้ในเรื่องนี้เพื่อเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของสังคม

“ความท้าทายคือ เราตั้งใจยื่นมือ แต่กลุ่มคนเหล่านี้เต็มใจมาสัมผัสมือกับเราไหม ก็ต้องกลับไปคิดว่าจะทำยังไงให้เขาสนใจมาฟังเรา และเมื่อฟังแล้วเขาจะเข้าใจไหม นี่ก็เป็นโจทย์ให้จิตอาสานำไปคิดว่าจะนำเสนอเนื้อหาอะไร ใช้สื่อรูปแบบไหน ฯลฯ ใช้ภาษายังไง ให้น่าเชื่อถือ แต่ต้องง่ายและเหมาะกับเขา”

ในการดำเนินกิจกรรม นอกจากหัวใจอาสาที่เต็มเปี่ยมของพนักงานแล้ว ด้านเนื้อหาที่ใช้สื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย จิตอาสาจะได้รับการสนับสนุนจากศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของ ธปท. ที่มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการทางการเงินโดยตรง อีกทั้งยังมีแรงสนับสนุนและกำลังใจจากคณะผู้บริหาร ธปท. ทั้งในเรื่องของงบประมาณในการทำกิจกรรมและเวลาในการลงพื้นที่ทำกิจกรรม

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ธปท. อาสา เริ่มต้นจากการนำเสนอกิจกรรมในเดือนพฤษภาคม กิจกรรมที่ผ่านการอนุมัติจะมีเวลาดำเนินการถึงสิ้นเดือนตุลาคม จากนั้นคณะกรรมการโครงการจะนำผลงานของแต่ละกลุ่มมาประเมินผล และมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด เพื่อตอบแทนความทุ่มเทและเป็นกำลังใจให้กับจิตอาสา โดยพิธีมอบรางวัลจะจัดขึ้นใน 'วันพนักงาน' ซึ่งจัดในเดือนธันวาคมของทุกปี โดยผู้มอบรางวัลคือ ท่านผู้ว่าการ ธปท.

คุณธัญญนิตย์ ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2555 คือ การสร้างบ้านดิน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการร่วมมือข้ามสายงานมาก และต้องใช้ความทุ่มเทสูง เพราะต้องลงพื้นที่ 2-3 ครั้ง และที่สำคัญคือโครงการนี้ไม่เพียงมอบความรู้ทางการเงิน และมีสิ่งปลูกสร้างถาวรให้ชุมชนเท่านั้น แต่ยังเพิ่มความรู้เรื่องการปลูกเห็ดเป็นอาชีพเสริมให้กับชุมชนด้วย

"จริง ๆ แล้ว รางวัลไม่ได้มีมูลค่ามากมาย เมื่อเทียบกับแรงกายแรงใจของพนักงานที่ทุ่มเทไป แต่สิ่งที่ได้รับคือความภาคภูมิใจในสิ่งที่เขาได้ทำ ความชื่นใจเวลาที่ชาวบ้านเข้าใจความรู้ทางการเงินที่พนักงานได้หยิบยื่นให้ รวมทั้งประชาชนได้รู้จัก ธปท. อย่างถูกต้อง"

สำหรับผลตอบรับในกิจกรรมของปีที่ผ่านมา คุณธัญญนิตย์ ระบุว่า "เสียงสะท้อนจากผู้จัดกิจกรรมส่วนใหญ่พบว่าได้รับความสนใจดีพอสมควร แต่ที่น่ายินดีคือ เสียงสะท้อนจากประชาชนที่เข้าร่วมโครงการที่ไม่เพียงเข้าใจความรู้ทางการเงินที่ได้รับ แต่ยังเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของ ธปท. มากขึ้นด้วย เพราะหลายคนยังคิดว่า ธปท. ก็เหมือนธนาคารพาณิชย์ทั่วไป"

สำหรับโครงการในปี พ.ศ. 2556 นี้ ทั้งผู้จัดและผู้เข้าร่วมโครงการได้มีการนำประสบการณ์และผลลัพธ์ของปีก่อน มาตกผลึกและกลั่นความคิดจนออกมาเป็น 15 กิจกรรม ซึ่งผ่านเข้ารอบทุกกิจกรรม โดยมี 3-4 กิจกรรมที่ต่อเนื่องจากปีก่อน แต่เปลี่ยนพื้นที่เป้าหมาย และอีกกิจกรรมเป็นการเปลี่ยนเนื้อหาที่ใช้ทำสื่อเพื่อผู้พิการทางสายตา

คุณธัญญนิตย์ อธิบายเพิ่มเติมว่า ในส่วนของกิจกรรมใหม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจและเชื่อว่าสามารถสื่อสารได้ในวงกว้างคือ การทำสื่อเป็นภาษาท้องถิ่นเพื่อออกรายการวิทยุชุมชน ซึ่งเราคาดว่ามีผู้ฟังกว่า 2 แสนคน

จะเห็นได้ว่าจากโครงการทั้ง 2 ปีที่ผ่านมา แสดงถึงพัฒนาการที่ดีหลายอย่าง โดยเฉพาะจำนวนพนักงานที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเพิ่มจากเดิมที่มีผู้เข้าร่วมเกือบ 500 คน มาเป็นกว่า 600 คน ขณะที่ประชาชนที่ร่วมโครงการก็เพิ่มกว่าเท่าตัวจากราว 4,100 คน เป็นกว่า 8,000 คน ทั้งนี้ไม่นับรวมผู้ฟังรายการวิทยุชุมชน

ส่วนพัฒนาการที่น่ายินดีที่สุดคือ การที่พนักงานจับกลุ่มข้ามสายงานกันมากขึ้น และมีการเลือกเนื้อหาที่จะสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น โดย ผอส.ฝทบ. ระบุว่าในปีหน้า จะมีการจัดทำ 'คู่มือ' หรือ Key Index เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการเลือกเนื้อหาที่นำไปสื่อสารให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

คุณธัญญนิตย์ เชื่อว่าความสำเร็จของโครงการ ธปท. อาสา ที่ผ่านมาเกิดจากองค์ประกอบหลายด้าน ได้แก่ พนักงานที่มีจิตอาสาอย่างแท้จริง ความร่วมมือของพนักงานภายในองค์กรอย่างแข็งขันที่จะยื่นมือออกไปสร้างประโยชน์ให้กับสังคมภายนอก และการกำหนดเป้าประสงค์ที่ชัดเจน คือ การส่งเสริมการสร้างปัญญาทางการเงินให้สังคม เพื่อสนับสนุนวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท.

"เราหวังว่าการจัดกิจกรรม 'ธปท. อาสา' ต่อเนื่องทุกปี จะทำให้พนักงาน ธปท. ทุกคนมีความเข้าใจและตระหนักถึงประโยชน์และแนวคิดของโครงการอย่างแท้จริง และต้องการให้กิจกรรมดี ๆ เหล่านี้กลายเป็นวัฒนธรรมที่หยั่งรากลึก และกลายเป็นรูปแบบมาตรฐานในการทำ CSR ของแต่ละหน่วยงาน เมื่อทุกหน่วยงานทำ CSR ที่มีคุณภาพไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะกลายเป็นมาตรฐาน CSR ของ ธปท. โดยปริยาย และนั่นก็จะเท่ากับว่า เป็นการตอกย้ำค่านิยมร่วม '**ยื่นมือ**' และ '**ติดดิน**' ให้ชัดเจนมากขึ้น" คุณธัญญนิตย์ กล่าวทิ้งท้ายด้วยความเชื่อมั่นในพลังจิตอาสาของคน ธปท.

จดหมายจากผู้ว่าการ ถึง อาจารย์ป๋วย

เรียน อาจารย์ป๋วยที่เคารพ

ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สถาบันหรือองค์กรภาครัฐย่อมต้องเผชิญกับความท้าทายต่อศรัทธาของประชาชน และหากมองผิวเผิน การทำความเข้าใจกับสาธารณชนอาจฟังดูเป็นเรื่องง่าย แต่ในความเป็นจริงยากกว่าที่คิดมาก เพราะสังคมไทยเป็นสังคมฟังมากกว่าสังคมอ่าน ทำให้กระแสเกิดขึ้นง่าย และการทำความเข้าใจถึงแก่นของเรื่องได้อย่างถ่องแท้ เป็นโจทย์ที่ท้าทายและละเอียดอ่อน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ก็เป็นหนึ่งในหลายสถาบันที่ต้องเผชิญกับความท้าทายดังกล่าว แต่ผมเชื่อว่าที่ ธปท. สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาดังกล่าวมาได้ เพราะเรายึดมั่นในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจมาตั้งแต่อดีต ผมจำได้ว่าสมัยที่อาจารย์เป็นผู้ว่าการ ธปท. เป็นยุคที่รัฐบาลมีอำนาจมาก แต่อาจารย์ยังสามารถรักษาอิสรภาพของธนาคารกลาง ซึ่งหัวใจสำคัญเป็นเรื่องการประสานงานกับรัฐบาลในขณะเดียวกัน ยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาด้วยการสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนในความจริงที่ว่าเราทำอะไรอย่างไร และเพื่ออะไร

อาจารย์ครับ ผมเชื่อว่า สิ่งที่สำคัญ คือ การทำหน้าที่ของ ธปท. เอง ต้องเป็นองค์กรที่ยึดมั่นในหลักการทำงานอย่างถูกต้อง เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งผมมั่นใจว่าพนักงาน ธปท. ทุกคนได้ถูกปลูกฝังมาทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะยุคสมัยของอาจารย์เป็นผู้ว่าการ จนเป็นที่ประจักษ์และยอมรับของคนทั่วไป และองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ดังที่ปรากฏในบทความเรื่อง 'A Shining Example of Good Governance' ที่ Dr. Philip Hallinger เขียนลงในหนังสือพิมพ์ The Nation เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2537 ความตอนหนึ่งว่า 'ค่านิยมของ ธปท. ประกอบด้วย ซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ยืนหยัดบนความถูกต้อง (Integrity) ติดดิน (Simplicity) และความรู้ (Knowledge) ซึ่งมี ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อดีตผู้ว่าการเป็นต้นแบบของค่านิยมร่วมเหล่านี้' และถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงยุคปัจจุบัน

ในปัจจุบันที่โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีความหลากหลายซับซ้อนและสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ง่ายและสะดวกขึ้น ทำให้ความคาดหวังต่อบทบาทของ ธปท. มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ภาพลักษณ์ที่สะท้อนออกมาบางครั้ง อาจดูเสมือน ธปท. ไม่ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือละเลยความคาดหวังของสาธารณชน ผมตระหนักดีถึงความคาดหวังของสาธารณชนที่หวังพึ่ง ธปท. มากขึ้นจนบางครั้งอาจเกิดเป็นความคาดหวังที่มากกว่าบทบาทหน้าที่ที่กรอบกฎหมายกำหนดไว้ ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการที่สาธารณชนมองว่า ธปท. เป็นองค์กรหลักทางเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและกำลังทรัพย์จำนวนมาก รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขให้ประเทศพ้นปัญหาวิกฤติเสมอมา ความคาดหวังจากสาธารณชนในวันนี้จึงเป็นโจทย์สำคัญของ ธปท. ในสองเรื่อง เรื่องแรก คือ ทำอย่างไรให้ประชาชนในวงกว้างเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ธปท. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธา และเรื่องที่สอง คือ ทำอย่างไรให้ประชาชนไว้วางใจและเชื่อใจได้ว่า ธปท. ทำหรือมีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและส่วนรวม การสร้างความเข้าใจจึงเป็นเรื่องสำคัญตามที่ผมได้กล่าวถึงในจดหมายฉบับที่แล้ว

ด้วยความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ธปท. ได้กำหนดค่านิยมร่วม 'ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และติดดิน' เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตลอดจนหล่อหลอมให้พนักงาน ธปท. ทุกคนมีแนวคิดในการทำงานร่วมกัน โดยเมื่อปี พ.ศ. 2553 ที่ผมเข้ามารับตำแหน่งผู้ว่าการ ธปท. ผมได้เน้นความสำคัญของค่านิยมร่วม 'ยื่นมือ' ซึ่งหมายถึง 'ร่วมมือ ประสาน เข้าใจ เต็มใจ เปิดใจ รับฟัง ยินดีประสานงาน สนับสนุนและร่วมมือ สร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จโดยอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม' การยื่นมือจึงถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจหลักในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความร่วมมือกับกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders Engagement) เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน อันจะทำให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มีความเข้าใจ และยอมรับ ธปท. เพิ่มขึ้น รวมทั้งทำให้การกำหนดนโยบายของ ธปท. สามารถนำออกไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงทางเศรษฐกิจและสังคมในขณะเวลานั้น

อาจารย์ครับ หลายคนมักเปรียบเทียบการทำงานของ ธปท. ว่า 'อยู่บนหอคอย' ซึ่งจะว่าไปแล้วก็คงไม่ผิดนัก เพราะ ธปท. ต้อง 'ยืนตรง' และทำหน้าที่ 'มองไกล' แต่หัวใจสำคัญ คือ เราจำเป็นต้อง 'ยื่นมือ' สร้าง Approachability ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ธปท. เปรียบเสมือนสร้างประตูและบันไดสู่หอคอย ควบคู่กับให้พนักงาน ธปท. บนหอคอยแห่งนี้สามารถลงมา 'ติดดิน' เพื่อให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมหรือ Relevance ซึ่งผมเชื่อว่าจะเป็นการช่วยสร้าง Social Capital หรือทุนความน่าเชื่อถือของ ธปท.

ธปท. ให้ความสำคัญกับการยื่นมือให้กับประชาชน โดยอาศัยบทบาทของ ธปท. ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ให้บริการธุรกรรมทางการเงิน และสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ จึงได้จัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ขึ้น ซึ่งนอกจากการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินให้ได้รับความเป็นธรรม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบแล้ว ยังเน้นการเสริมความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติด้านเศรษฐกิจการเงินที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาทางการเงิน และดุลยพินิจในการวิเคราะห์ข่าวสารทางการเงินที่ดีให้แก่ประชาชน ซึ่งผมคิดว่า หากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจการเงิน มีทัศนคติการเงินที่ถูกต้อง จะทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเงินถูกต้องตามไปด้วย ตั้งแต่วินัยทางการเงิน การบริหารจัดการทางการเงิน การลงทุน และไม่ถูกหลอกลวงจากกลุ่มมิจฉาชีพ และที่สำคัญจะเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้รากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ

อาจารย์ครับ จะเห็นได้ว่าการยื่นมือของ ธปท. สู่สาธารณชนส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะ Economic and Social Sustainable Development ซึ่งอาจแตกต่างจาก Corporate Social Responsibility หรือ CSR ของภาคธุรกิจเอกชนที่คุ้นเคย เพราะการยื่นมือของ ธปท. ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดูแลเศรษฐกิจและผลประโยชน์ของสังคมและส่วนรวม จะเน้นการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจและสังคมไทยเป็นหลัก และที่สำคัญ ต้องประสานมืออย่างทั่วถึง หรือ Inclusive Engagement โดยเฉพาะกำลังของชาติในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษา ในปัจจุบัน ธปท. ดำเนินการผ่านโครงการรูปแบบต่าง ๆ อาทิ โครงการ 'BOT Challenge and Experience' และโครงการ 'เศรษฐทัศน์' ที่มุ่งสร้างองค์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับนักเรียน นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง หรือโครงการ 'มุมหนังสือ ธปท.' เพื่อมอบหนังสือและตู้หนังสือแก่โรงเรียนในชนบทที่ขาดแคลน ปลูกฝังเยาวชนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน เสริมสร้างพื้นฐานความรู้ทางการเงิน ตลอดจนโครงการ 'ธปท. อาสา' ที่พนักงานรวมกลุ่มกันด้วยจิตอาสาทำกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้และมุ่งให้ประชาชนทั่วไปตระหนักรู้ในการสร้างวินัยทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ การยื่นมือนอกเหนือจากสำนักงานใหญ่ ธปท. ที่กรุงเทพมหานคร และที่โรงพิมพ์ธนบัตรที่ปัจจุบันย้ายจากฝั่งตรงข้ามสำนักงานใหญ่ไปยังพุทธมณฑลสาย 7 ที่นครปฐม แล้ว ยังมีสำนักงานในภูมิภาคทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ ภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา ภาคอีสานที่จังหวัดขอนแก่น และภาคเหนือที่ย้ายจากจังหวัดลำปางไปยังจังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2540 ซึ่งอาจารย์เป็นผู้มีบทบาทในการผลักดันจนจัดตั้งสำนักงานภาคให้กระจายอยู่ใน 3 ภูมิภาคเป็นผลสำเร็จ ซึ่งนอกจากเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการทำนโยบายของ ธปท. ยังสามารถมีบทบาทในการยื่นมือ และรับฟังปัญหา ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภูมิภาคได้อย่างทั่วถึงเป็นอย่างดี

ผมยังจำได้ตลอดเวลาถึงคำที่อาจารย์ได้เตือนสติว่า 'นักเศรษฐศาสตร์มักจะเพ่งเล็งแต่เฉพาะเรื่องเศรษฐกิจ ถ้าเป็นเช่นนี้จะนับว่ามีการพัฒนาสมบูรณ์มิได้ จำเป็นต้องพิจารณาเลยไปถึงการพัฒนาทางสังคมด้วย' แม้ ธปท. จะเป็นองค์กรที่ดูแลเศรษฐกิจ

การเงินของประเทศเป็นหลัก แต่ก็ตระหนักดีถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการยื่นมือช่วยเหลือกันเดินไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน เพื่อสร้างสังคมที่น่าอยู่และเข้มแข็ง ควบคู่กับการสร้าง 'ภูมิปัญญาของชาติ' ที่ยังคงดำเนินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความรู้ผ่านพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย วังบางขุนพรหม ซึ่งอนุรักษ์เงินตราไทยอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของชนชาติไทยในอดีต เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการเงินตราไทย ระบบเงินตราอันสะท้อนได้ดีถึงภาวะเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในแต่ละยุคสมัย เพื่อแสดงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ซึ่งนับเป็นหนึ่งในแหล่งรวบรวมผืนผ้าทอที่สำคัญของประเทศ ผ้าทอถือว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในชนบทไทยมาแต่อดีต และเคยทำหน้าที่เสมือนเงินตราในปัจจุบัน กล่าวคือ การสะสมผ้าทอในอดีตก็เสมือนดั่งการเก็บออมทรัพย์ในปัจจุบัน และในเวลาที่จำเป็น ผ้าทอที่เก็บไว้ก็สามารถนำมาแลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายได้

อาจารย์ครับ เมื่อกล่าวถึงค่านิยมร่วมของ ธปท. ซึ่งเปรียบเสมือนแนวปฏิบัติสำหรับองค์กรแล้ว ผมอดที่จะรำลึกถึงคำพูดของอาจารย์ว่า 'คนเราจะเป็นคนที่สมบูรณ์ได้ต้องรำลึกถึงคุณธรรม 3 ข้อ ได้แก่ ความจริง ความงาม และความดี' ซึ่งผมถือเป็นแนวปฏิบัติประจำตนเสมอมา ความจริงเป็นธรรมที่คนเราใฝ่หา วิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าได้ก็โดยมนุษย์ค้นพบความจริงและนำไปใช้ประโยชน์แก่มนุษยชาติ การสื่อสารความจริงจะสามารถพัฒนาให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และก่อเกิดประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม ในขณะที่ความงามเป็นคุณธรรมที่จิตใจของมนุษย์เรียกร้อง ความงามทำให้เกิดความเจริญแก่จิตใจ และเป็นปัจจัยสำคัญของความจำเริญของมนุษย์ที่ขาดไม่ได้ ส่วนความดีเป็นปัจจัยในการพัฒนาทั้งคนและชาติ เมื่อคนเรามีความดีเป็นที่ตั้ง การช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะเกิดขึ้น เรื่องทุจริตและการไม่เบียดเบียนประทุษร้ายต่อกันก็จะไม่มี คุณธรรมทั้ง 3 ข้อไม่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย แต่จะเกิดขึ้นได้ภายในจิตสำนึกที่เสียสละเท่านั้น ดังนั้น ผมเชื่อว่าองค์กรที่ทำหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประเทศเป็นที่ตั้ง เช่น ธปท. จึงจำเป็นต้องมีผู้นำและพนักงานในองค์กรที่ยึดหลักคุณธรรมทั้ง 3 ข้อตามแนวทางที่อาจารย์ให้ไว้เป็นหลักในการทำงาน และการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการทำตามค่านิยมร่วมขององค์กร เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประเทศ เพราะในที่สุดแล้ว ผมตระหนักดีว่า Public Office is a Public Trust.

ด้วยความเคารพอย่างสูง
ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

บทบาทในการ ‘ยื่นมือ’ ที่น่าภาคภูมิใจ ของสำนักงานภาคและ ศคง.

คุณปรางทิพย์ บุศยศิริ

การปรับโครงสร้างองค์กรนับเป็นหนึ่งในกระบวนการทำงานที่สำคัญให้องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม ตามพันธกิจโดยรวมขององค์กร แต่ความท้าทายที่ตามมาคือ การวางรากฐาน สร้างความน่าเชื่อถือ และการยอมรับในบทบาทของหน่วยงาน คอลัมน์ Our Pride & Heritage ฉบับนี้ ‘พระสยาม’ ได้รับเกียรติจาก **คุณปรางทิพย์ บุศยศิริ อดีตผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคเหนือ** ที่เคยมีบทบาทสำคัญในการบุกเบิกการทำงานของสำนักงานภาคเหนือ ตั้งแต่สมัยที่ย้ายสำนักงานจากจังหวัดลำปางไปยังจังหวัดเชียงใหม่ และกลับไปสานต่อภารกิจในช่วงสุดท้ายของการทำงานที่ ธปท. พร้อมด้วย **คุณชนาธิป จริยาวิโรจน์ ผู้อำนวยการของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) คนแรก** ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ ศคง. กลายมาเป็นหน่วยงานที่พึ่งของประชาชนทั่วไป ในการรับฟังและให้คำปรึกษา รวมถึงการส่งเสริมความรู้ทางการเงินที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

ด้วยวิสัยทัศน์อันยาวไกลและประสบการณ์ในการผลักดันหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ ธปท. ผู้บริหารหญิงทั้ง 2 ท่าน ได้บอกเล่าถึงประสบการณ์และความท้าทายเพื่อตอบสนองความคาดหวังจากภายนอกองค์กร รวมถึงผสานกับค่านิยมร่วมที่เข้มแข็งของ ธปท. ทำให้ ณ วันนี้ บทบาทและภาพลักษณ์ด้านการ ‘ยื่นมือ’ ของ ธปท. ขัดเจนมากขึ้นเป็นลำดับ

จากประสบการณ์สู่ความชำนาญ

คุณปรางทิพย์ได้เล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ทำงานกับ ธปท. มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 โดยเริ่มต้นชีวิตการทำงานที่หน่วยการคลัง ฝ่ายวิชาการ ซึ่งภายหลังได้ปรับเป็นสายนโยบายการเงินในปัจจุบัน รับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์และติดตามพร้อมกับจัดทำสถิติการคลังของภาครัฐที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้การใช้จ่าย และการกู้ยืมฐานะการคลังของรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งการทำงานจะต้องประสานความร่วมมือเพื่อให้ได้ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ใน กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกเหนือจากประสบการณ์ทำงานที่สำนักงานใหญ่ คุณปรางทิพย์ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานที่หน่วยวิชาการ สาขาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วย ซึ่งขณะนั้นคุณสมหมาย ปัญญาธร เป็นผู้อำนวยการ สาขาภาคเหนือ ได้สั่งให้ออกสำรวจพื้นที่เพื่อที่จะได้เห็นภาพเศรษฐกิจจริงของจังหวัดต่าง ๆ จากจุดนี้เองที่ทำให้คุณปรางทิพย์มองเห็นกลไกการทำงานของ ธปท. ที่ต้องยื่นมือเข้าไปมีส่วนร่วมกับสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง

"การทำงานที่สำนักงานภาคทำให้มีโอกาสได้ออกไปพบปะพูดคุยกับเกษตรกรและผู้ประกอบการ ซึ่งถือเป็นภารกิจท้าทายอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นภาพเศรษฐกิจกว้างและชัดเจนมากขึ้น การมีโอกาสเข้าพบพูดคุยกับเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ การได้สอบถามถึงวิธีการประกอบอาชีพ วิถีชีวิต ปัญหาในการเข้าถึงบริการทางการเงิน ทำให้เราได้เห็นภาพเศรษฐกิจที่แท้จริงในพื้นที่ และทักษะในการติดต่อประสานงานเนื่องจากการทำงานในสำนักงานภาคจำเป็นต้องเข้าถึงข้อมูลและทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน" อดีตผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคเหนือกล่าว

"เมื่อไหร่ที่ ธปท. จัดประชุมเศรษฐกิจ หรือประชุมร่วมกับหน่วยงานในจังหวัด สำนักงานภาคจะเป็นผู้นำเรื่องราวดังกล่าวไปถ่ายทอดให้กับผู้ทำนโยบาย เพื่อให้ส่วนกลางนำข้อเท็จจริงที่ได้ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการกำหนดนโยบายต่อไป" คุณปรางทิพย์ได้พูดถึงทุกข้อมูลที่ได้จากการรับฟังไม่ได้ถูกนำมาใช้แค่ในสำนักงานภาคแต่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการทำนโยบายของประเทศอีกด้วย

ประสบการณ์ที่นำมาใช้ได้จริง

คุณปรางทิพย์ได้นำประสบการณ์ที่ได้รับจากการออกสำรวจภาคสนามและได้สัมผัสกับประชาชนในภูมิภาคมาใช้ในช่วงที่สายนโยบายสถาบันการเงินจัดทำ Financial Sector Master Plan 1 โดยนำทีมพนักงานในสายนโยบายสถาบันการเงิน ไปลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ รับฟังปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขข้อมูลประสบการณ์ที่ได้ในภูมิภาคสามารถนำมาใช้สนับสนุนนโยบาย ที่ให้ธนาคารพาณิชย์ออกไปตั้งสาขาในอำเภอรอบนอก และการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนในชนบท

คุณปรางทิพย์เล่าว่า จากการที่มีประสบการณ์ที่หลากหลาย มีโอกาสทำงานในฝ่ายต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป เป็นโอกาสดีที่ได้นำประสบการณ์จริงที่ได้รับมาประยุกต์ในการทำงานซึ่งก็จะเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน รวมถึงทำให้การทำงานสอดรับกับความเป็นจริง ณ เวลานั้น ๆ ซึ่งสุดท้ายก็จะเกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประเทศในที่สุด

บทบาทสำคัญที่ คุณปรางทิพย์ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร ธปท. คือ เพื่อทำหน้าที่สร้างและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับพันธกิจใหม่ของ ธปท. ภายหลังจากที่ ธปท. มีนโยบายย้ายสำนักงานในภาคเหนือจากจังหวัดลำปางไปยังจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งย้ายจากจังหวัดลำปางและบางส่วนมาจากสำนักงานใหญ่ คุณปรางทิพย์ได้นำเอาความรู้ประสบการณ์การทำงานของสำนักงานใหญ่ถ่ายทอดให้กับพนักงานในท้องถิ่น

คุณปรางทิพย์ได้เล่าถึงการทำงานเมื่อครั้งเป็นผู้บริหารส่วน เมื่อสมัยเปิดสำนักงานที่จังหวัดเชียงใหม่ "จากการได้พบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดต้องการให้ ธปท. ช่วยเหลือเรื่องธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมส่งออกขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เนื่องจากพวกเขาประสบกับวิกฤติการณ์ทางการเงินช่วงปี พ.ศ. 2540 ทำให้มีการลอยตัวค่าเงินบาท ส่งผลกระทบไปถึงผู้ส่งออก จน ธปท. ต้องเข้าไปช่วยประสานงานให้ผู้ประกอบการและธนาคารพาณิชย์มีการเจรจาร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา นอกจากนั้นสำนักงานภาคยังได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากส่วนกลางไปบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยน และสร้างความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินอีกด้วย"

ภายหลังจากที่ได้กลับไปเป็นผู้อำนวยการอาวุโส ซึ่งเป็นการกลับไปสำนักงานภาคเหนือเป็นครั้งที่ 3 ในครั้งนี้ คุณปรางทิพย์ ได้นำจุดแข็งของภูมิศาสตร์ที่ภาคเหนือมีชายแดนใกล้กับมณฑลยูนนาน (จีนตอนใต้) สนับสนุนให้สำนักงานภาคเหนือขยายบทบาทในเรื่องการค้าชายแดนกับมณฑลยูนนาน นอกเหนือจากสหภาพเมียนมาร์ จากบทบาทดังกล่าวทำให้รับทราบถึงปัญหาและข้อร้องเรียนและอุปสรรคของผู้ประกอบการรายย่อยไปลงทุนในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน และด้วยการประสานงานระหว่างสำนักงานภาคเหนือกับตัวแทนธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งอยู่ในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ทำให้เกิดเป็นการวางรากฐานระบบการชำระเงินที่ชายแดนในภาคเหนือตอนบน

คุณชนาธิป จริยาวิโรจน์

อดีตผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคเหนือ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการทำงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจากประสบการณ์ที่ได้ร่วมงานกับ ธปท. มาตลอดระยะเวลา 32 ปี ว่า "ได้โยกย้ายไปปฏิบัติงานหลายฝ่ายใน ธปท. ตั้งแต่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายการธนาคาร สำนักงานปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ฝ่ายบริหารข้อมูล สายนโยบายสถาบันการเงิน และสำนักงานภาคเหนือ จะเห็นว่าการทำงานในสำนักงานใหญ่ต้องดูแลงานเฉพาะด้าน เป็นการดูแลในเชิงลึก และกระบวนการมีความซับซ้อน เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ส่วนการทำงานในสำนักงานภาคต้องมองภาพรวมทั้งส่วนวิชาการ ส่วนวิเคราะห์ ส่วนธุรกิจและงานธุรการ การจัดการธนบัตร รวมถึงระบบการรักษาความปลอดภัย ทำให้สามารถสร้างสรรค์งานได้หลากหลายและคล่องตัว แต่ทุกอย่างยังคงตั้งอยู่บนค่านิยมร่วมของธปท."

ความภูมิใจคือผลตอบแทนสูงสุด

ภายหลังจากเกษียณอายุราชการ คุณปรางทิพย์ยังคงเดินหน้าสานต่องานทุกอย่างราวกับว่าไม่มีวันสิ้นสุด โดยปัจจุบันทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาฝ่ายการเงินและบัญชีของมูลนิธิโครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่

"มีโอกาสร่วมงานกับโครงการหลวงตั้งแต่ที่ยังทำงานอยู่ที่สำนักงานภาค เพราะขณะนั้นโครงการหลวงกำลังปรับปรุงงานด้านระบบบัญชี โดยมีหลายองค์กรเข้ามาร่วมกันทำงานกับโครงการหลวง เช่น มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้ง ธปท. ด้วย หลังเกษียณจาก ธปท. ออกมาก็ยังคงทำงานให้กับโครงการหลวงอย่างต่อเนื่อง เพื่อน ๆ เคยถามว่าไม่หยุดพักหรือ ได้แต่ตอบกลับไปว่าเราทำงานแล้วรู้สึกผูกพัน เป็นการพัฒนาให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงให้มีรายได้จากการขายผัก ขายผลไม้และดอกไม้ เพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น"

สำหรับความภูมิใจในการทำงานเพื่อสังคมระหว่างช่วงที่ทำงานและหลังจากเกษียณไม่แตกต่างกัน เพราะคิดเสมอว่าทำให้เต็มที่เต็มกำลังเท่าที่ทำได้ แม้ว่าจะเกษียณอายุการทำงานจาก ธปท. แล้ว คุณปรางทิพย์เชื่อว่า ประสบการณ์และองค์ความรู้ของเพื่อน ๆ อดีตพนักงานจะเป็นประโยชน์กับองค์กรและสังคม ทั้งนี้หาก ธปท. ต้องการ ก็สามารถขอความร่วมมือจากอดีตพนักงาน เพื่อนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ ธปท. และสังคมได้

ยื่นมือส่งต่อความรู้

ความสำคัญของการมีสำนักงานในส่วนภูมิภาค นอกเหนือจากการศึกษาติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินการธนาคารแล้ว ยังคอยให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการและประกอบธุรกิจในขอบเขตพื้นที่ภูมิภาค

"ตอนที่ทำงานมีปัญหาเรื่องแชร์ลูกโซ่ แชร์ข้าวสารเกิดขึ้น ทำให้บรรดาลูกหนี้ทั้งหลายต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด ทำให้สำนักงานภาคเหนือต้องเข้าไปดูแล นอกจากนั้นยังออกไปให้ความรู้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งตำรวจ อัยการ นักศึกษาตามสถาบันการศึกษาอีกด้วย"

ปัจจุบันค่านิยมด้าน 'ยื่นมือ' ของ ธปท. เน้นการให้บริการความรู้ด้านการเงินอย่างยั่งยืน คุณปรางทิพย์เล่าให้ฟังว่า ไม่ได้แตกต่างไปจากความมุ่งหมายเดิมมาก เพียงแต่มีการพัฒนากระบวนการและวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

"แน่นอนว่า สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดคือ การจัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ซึ่งทำหน้าที่ให้ความรู้ทางการเงิน รวมทั้งรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน ซึ่งมีขอบเขตงานที่กว้างและเป็นงานเชิงรุกมากขึ้น" คุณปรางทิพย์กล่าวทิ้งท้าย

สานต่อเจตนารมณ์จากรุ่นบุกเบิก

ด้านคุณชนาธิป ผู้หญิงเก่งอีกท่านหนึ่งที่ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวหน้าส่วนงานของ ศคง. คนแรก หรืออาจกล่าวได้ว่ามีบทบาทสำคัญที่ทำให้บุคคลภายนอกให้ความสนใจและมองหาเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากการใช้บริการทางการเงินของสถาบันการเงินในไทย จึงนับว่าเป็นผู้บริหารหญิงนักบุกเบิกรุ่นใหม่ เช่นเดียวกับคุณปรางทิพย์ซึ่งสร้างไว้ในรุ่นก่อนหน้า

คุณชนาธิปได้เกริ่นให้ฟังว่า "ปกติ ธปท. จะดูแลเรื่องที่ไกลตัวจากประชาชน โดยไปเน้นเรื่องเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยน แต่พอวันหนึ่งที่ ธปท. หันมาให้ความรู้กับประชาชน จึงทำให้หลายคนรู้สึกประหลาดใจระคนดีใจกับเรื่องนี้"

ศคง. ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 ถือเป็นพันธกิจหนึ่งที่สนองแผนยุทธศาสตร์ปี พ.ศ. 2555-2559 ของ ธปท. เนื่องจากในอดีตการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินเป็นเพียงหน้าที่เล็ก ๆ และถูกแฝงอยู่ในหน้าที่หลักตามหน่วยงานต่าง ๆ ของ ธปท. เช่น การกำกับสถาบันการเงิน หรือการทำนโยบายสถาบันการเงิน เป็นต้น ทำให้ประชาชนเห็นภาพไม่ชัดเจนว่า ธปท. สามารถแก้ไขปัญหาอะไรให้กับประชาชนได้บ้าง ดังนั้นในเวลานี้ ศคง. จึงกลายเป็นเหมือนช่องทางหนึ่งที่ทำให้ภาพลักษณ์ของ ธปท. ในเรื่องการ 'ยื่นมือ' มีความชัดเจนมากขึ้น

หน้าที่หลักของ ศคง. มีอยู่ 3 ประการ คือ

1) **ให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริการทางการเงิน** หากประชาชนประสบปัญหาจากการใช้บริการทางการเงิน สามารถส่งเรื่องร้องเรียนขอความช่วยเหลือเข้ามาได้ที่ ศคง. โดย ศคง. จะเข้าไปประสานให้ทั้งสองฝ่ายได้หารือร่วมกันและแก้ไขปัญหาให้ได้ข้อยุติ นอกจากนั้น ยังคอยติดตามผลพร้อมกับตอบข้อซักถามที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริการด้านการเงิน ไม่ว่าจะเป็น พันธบัตร อัตราดอกเบี้ย กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยน ฯลฯ

2) **ส่งเสริมความรู้ทางด้านการเงินให้กับประชาชน** โดย ศคง. เดินหน้าทำงานเชิงรุกด้วยการยื่นมือเข้าไปส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริการทางการเงินมากขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมา ศคง. ได้เฝ้าสังเกตเสียงของประชาชนที่เข้ามาร้องเรียนและพบว่า ต้นเหตุของปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากที่ประชาชนมีความรู้ไม่เพียงพอ ศคง. จึงจัดทำหนังสือชุด 'รู้รอบเรื่องการเงิน' ขึ้นมา เพื่อเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึง 'วางแผนการเงินอย่างชาญฉลาด' 'รักษาสิทธิ รู้หน้าที่ มีเป้าหมายการเงิน' 'รู้รอบระวังภัย' และ 'คิดก่อนเป็นหนี้' เมื่อไหร่ที่ประชาชนมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพียงพอแล้ว ก็จะทำให้ปริมาณในการร้องเรียนลดน้อยลง

3) **กำกับดูแลสถาบันการเงิน** หลังจากที่ได้รับฟังเสียงร้องเรียนและช่วยแก้ปัญหาให้ประชาชน ทำให้ ศคง. มองเห็นช่องว่างในหลักเกณฑ์ของสถาบันการเงินต่าง ๆ บวกกับมองความต้องการของประชาชนไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ ศคง. ยังได้ประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้นำข้อมูลที่ ศคง. บันทึกไว้ไปปรับปรุงหลักเกณฑ์ หรือกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น

ศคง. เชื่อมโยงสู่สำนักงานภาค

"ก่อนหน้าที่จะมี ศคง. หากประชาชนต้องการคำปรึกษาเรื่องธนบัตรหรือพันธบัตรจะต้องติดต่อกับสายออกบัตรธนาคาร หรือฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตรโดยตรง หรือหากต้องการสอบถามเรื่องการโอนเงิน อัตราดอกเบี้ย ต้องโอนไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง จึงต้องมีการโอนสายโทรศัพท์ไปมา แต่หลังจากมีการจัดตั้ง ศคง. ขึ้นมาเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทำให้ ธปท. สามารถรวบรวมข้อมูลด้านการให้บริการทางการเงินไว้ที่หน่วยงานเดียว เพื่อให้ประชาชนติดต่อได้อย่างสะดวกสบาย" คุณชนาธิปกล่าวถึงประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์แห่งนี้ขึ้นมา

ปัจจุบัน ศคง. มีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหลากหลายช่องทาง เช่น ทางโทรศัพท์ 1213 ทางเว็บไซต์ www.bot.or.th/fcc เฟซบุ๊ก www.facebook.com/hotline1213 รวมถึงการเข้าไปติดต่อโดยตรงที่สำนักงาน ซึ่ง ศคง. มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับทั้งในสำนักงานใหญ่และสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ ที่เชียงใหม่ ขอนแก่น และหาดใหญ่ โดยตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา มีประชาชนโทร. มาสอบถามข้อมูลผ่านระบบคอลเซ็นเตอร์ประมาณ 60,000 กว่าราย

"ระบบคอลเซ็นเตอร์ของ ศคง. กำลังถูกพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอนนี้ที่สำนักงานใหญ่มีเจ้าหน้าที่รับโทรศัพท์จำนวน 6 คน แล้วก็มีที่สาขาภาคแต่ละภาคอีกหลายคน ซึ่งคาดการณ์ว่าในอนาคตอาจจะมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ในส่วนนี้อีก"

อย่างไรก็ตาม กลไกสำคัญในการให้บริการประชาชนของ ศคง. คือ เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษา ซึ่งภายหลังจากที่มีการเปิดระบบคอลเซ็นเตอร์ ศคง. ได้ทำการสรรหาเจ้าหน้าที่รับโทรศัพท์ด้วยความเข้มข้น ซึ่งบุคลิกของคนที่สามารถยืนเคียงข้าง ศคง. เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนได้นั้นจำเป็นต้องใจเย็น รักบริการ และที่สำคัญคือมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาของ ศคง. ทุกคน ล้วนผ่านการฝึกฝนความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์มาเป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนร้องเรียนเข้ามามีความคาดหวังสูงมาก ทำให้ต้องพยายามสร้างความเข้าใจกับประชาชนอยู่ตลอดเวลาว่า ศคง. อาจจะไม่สามารถสร้างความพึงพอใจให้ผู้ร้องเรียนได้ทุกราย แต่สามารถชี้แจงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้ทุกคนเข้าใจได้

"เวลาประชาชนมีปัญหาแล้วโทร. เข้ามาที่ ศคง. เจ้าหน้าที่จะคอยให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา หรือให้ความรู้และข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด อย่างเช่นกรณีที่หลายคนเข้าใจว่าตนเองติดแบล็คลิสต์ ทั้งที่ในความเป็นจริงนั้นแบล็คลิสต์ไม่มี เจ้าหน้าที่ก็จะอธิบายให้ฟังว่านั่นคือประวัติการชำระหนี้ เหมือนกับสมุดพกที่อยู่ในเครดิตบูโร พร้อมกับให้คำแนะนำว่า ถ้าคุณยังไม่เคยชำระหนี้ ไม่เคยเปลี่ยนพฤติกรรม ทำให้ยังแสดงรายการหนี้อยู่ ทั้งนี้ หากประชาชนเกิดความเข้าใจและสามารถปรับแก้พฤติกรรมการชำระหนี้ได้ ปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับการใช้บริการทางการเงินก็จะหายไป และนั่นก็นับเป็นความสำเร็จประการหนึ่งของ ศคง."

และนี่คือคำบอกเล่าจากประสบการณ์ของผู้หญิงเก่งสองท่านที่ถือว่ามีส่วนสำคัญในการร่วมผลักดันและวางรากฐานบทบาทการ 'ยื่นมือ' หนึ่งในค่านิยมร่วม 'ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน' ของ ธปท. ให้เป็นที่คุ้นตาของสาธารณชน

ดร. ธาริษา วัฒนเกส
วิถีของ 'ผู้ให้'

หากจะเอ่ยถึงบุคคลสำคัญผู้สร้าง 'ประวัติศาสตร์' ให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) หนึ่งในนั้นต้องมีชื่อของ 'ดร. ธาริษา วัฒนเกส' อดีตผู้ว่าการหญิงคนแรกของ ธปท. ที่มากด้วยความสามารถในวงการการเงินการธนาคาร จนทั้งในประเทศและต่างประเทศให้การยอมรับในฝีมือการทำงานที่เข้มแข็ง และมุ่งมั่นของอดีตผู้ว่าการท่านนี้

3 ปีเศษ หลังเกษียณอายุจากการเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญของชาติอย่าง ธปท. ดร. ธาริษา ยังคงทำงานด้วยจิตสาธารณะในมูลนิธิเพื่อการกุศลต่าง ๆ โดยเฉพาะบทบาทของกรรมการ 'มูลนิธิหัวใจ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ' ด้วยความมุ่งหวังที่จะนำประสบการณ์ของการเป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์เฉียบคม มาช่วยขับเคลื่อนมูลนิธิหัวใจให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

'พระสยาม' ได้รับเกียรติจาก **ดร. ธาริษา วัฒนเกส** เปิดโอกาสให้เข้าเยี่ยมเยือนบ้านพักของท่าน เพื่อบอกเล่าเรื่องชีวิตที่ตกผลึก ในนามของ 'ผู้ให้' และเป็นต้นแบบที่ดีของความ 'อดทน' ในการทำงานที่ไม่ใช่แค่อาศัยความเก่งกาจ และความเชี่ยวชาญในหลักวิชาการเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องผสานทักษะประสานงานที่เยี่ยมยอดด้วย

อดทน และมุ่งมั่น

ตลอดระยะเวลา 35 ปี ที่ ธปท. ดร. ธาริษา ผ่านการทำงานในหลายฝ่ายงานและหลายยุคหลายสมัย ทั้งยุคที่สถานการณ์บ้านเมืองสงบเรียบร้อย เศรษฐกิจเติบโต และยุคที่เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงิน โดย ดร. ธาริษา ย้อนความหลังถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น 3 เรื่องใหญ่ ๆ ไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

"งานสำคัญชิ้นแรกที่ทำคือ การพัฒนาระบบชำระเงินตราต่างประเทศ

ที่เริ่มต้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2536 ความท้าทายของงานนี้ คือ การชำระเงินเป็นเรื่องใหม่มากในขณะนั้น แต่วงการธนาคารกลางทั่วโลกพูดถึงเรื่องนี้กันว่าเป็นเรื่องสำคัญที่มีความเสี่ยงต่อระบบสถาบันการเงิน ซึ่งธนาคารกลางต้องดูแลอย่างใกล้ชิด นับเป็นงานที่ ธปท. ต้องควบคุมหลายเรื่อง เพราะระบบการชำระเงินมีหลายวิธี จะทำยังไงให้ทันสมัยขึ้น ที่สำคัญคือต้องดูแลความเสี่ยงให้อยู่ในการกำกับดูแลของเราได้ ซึ่งการดูแลความเสี่ยงนี้ เกี่ยวข้องกับทั้งคนนอกและคนในแบงก์ชาติ ถือเป็นโครงการใหญ่ เฉพาะเฟสที่ 1 ใช้ระยะเวลา 4-5 ปี

"ทุกวันนี้คนคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงและของใหม่ ๆ แต่ในยุคนั้น การเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานต้องใช้เวลา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับทั้งจากภายในและภายนอก อย่างเรื่องเช็ค สมัยก่อนจะคัดแยกกันด้วยมือ พอต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นการคัดแยกด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ก็จะมีปัญหาพอสมควร เพราะพนักงานที่เคยทำมาไม่คุ้นเคยและไม่ไว้ใจเทคโนโลยี ยังไม่เชื่อใจในระบบไอที"

ดร. ธาริษา บอกว่า แม้จะเป็นงานที่ต้องใช้ 'พลัง' เยอะในการอธิบายและชี้แจง แต่ก็นับเป็นประสบการณ์ที่ดี และทำให้ตระหนักอยู่เสมอว่าการจะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปิดใจรับฟังทุก Stakeholders และต้องอาศัย 'ความอดทน' ในการอธิบายสิ่งเดิม ๆ ซ้ำไปซ้ำมา เพื่อให้ทุกฝ่ายคลายกังวล และไม่ให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

"จะต้องฟังว่าเขามีความกังวลอะไร พยายามอธิบายให้เขาเข้าใจว่าสิ่งที่เขากังวล เรามีทางออกอย่างไรบ้าง เพราะงานใหญ่จะสำเร็จได้ทุกคนจะต้องเดินไปด้วยกันหมด ถ้าเกิดเราเอาตัวเองเป็นที่ตั้ง และบอกว่าเรารู้ดีกว่าเขา คิดว่าไม่มีปัญหา ก็เดินดุ่ย ๆ ไปคนเดียว งานชิ้นนั้น ๆ ก็จะไม่มีทางสำเร็จได้เลย ฉะนั้นคน ธปท. ต้องขยันพูด พูดแบบม้วนเดียวจบไม่ได้ เพราะความสำเร็จไม่มีทางลัด"

ดร. ธาริษา ยอมรับว่า การเริ่มต้นทำสิ่งใหม่ ๆ เป็นความเหนื่อยยากลำบากไม่ใช่น้อย แต่ด้วยพลังแห่งการคิดบวก ก็เป็นแรงบันดาลใจที่ดีในการเดินหน้าสานต่อภารกิจให้สำเร็จด้วยความมุ่งมั่น

"ความรู้สึกในแง่ลบจะทำให้เราเหนื่อย เช่น ถ้าเราไปตั้งแง่ว่า เขาจะเลื่อยขาเก้าอี้เราหรือเปล่า อย่างนั้นน่ะเหนื่อยใจแน่ แต่เหนื่อยกายน่ะเหนื่อยอยู่แล้ว เพราะทำแล้วทำอีก คุยแล้วคุยอีก แต่พอเราไปคุยกับเขาด้วยความรู้สึกในแง่บวก ไปเพื่อสร้างความเข้าใจว่า งานนี้มีผลดีต่อประเทศชาติ ต่อประชาชน ก็ทำให้เรามีพลังและไม่ย่อท้อ"

นอกจากนี้เหตุการณ์สำคัญประการต่อมาคือ วิกฤติต้มยำกุ้งเมื่อปี พ.ศ. 2540 ดร. ธาริษา ก็ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เพราะต้องแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน ซึ่งการแก้วิกฤติในครั้งนั้น เป็นเรื่องที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ทั้งยังต้องทำงานแข่งกับเวลา เพื่อเร่งแก้ไขวิกฤติก่อนที่ความเชื่อมั่นจะหายไป

ในช่วงที่ ดร. ธาริษา ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ ธปท. ก็มีสิ่งที่น่าจดจำหลายประการ แต่สิ่งที่มีผลมาจนถึงปัจจุบัน คือ การผ่าน พ.ร.บ. ธปท. ฉบับแก้ไข เมื่อปี พ.ศ. 2551 หลังจากที่มีความพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย สอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบัน ซึ่ง พ.ร.บ. ธปท. นี้มีการผลักดันกันมาหลายยุคหลายสมัย

"ในด้านการเงินอาจเป็นยุคที่ไม่อำนวยนัก แต่ช่วงนั้นบังเอิญจังหวะดี ต้องเดินสายพูดคุยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด รวมถึงนักวิชาการ เพราะอะไรก็ตามที่เป็นของใหม่ คนจะไม่เข้าใจ และมีคำถาม จึงต้องตอบคำถามให้มากที่สุดเพื่อสร้างความกระจ่าง เมื่อเขาเข้าใจอย่างถ่องแท้ เราก็จะได้รับการสนับสนุน นี่เป็นอีกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าในการทำงานจำเป็นจะต้องมีคำอธิบายให้เกิดความเข้าใจ โดยเฉพาะงานของ ธปท. ไม่ใช่แค่ว่าเราจะมีวิชาความรู้ หรือหลักคิดและหลักในการทำงานเท่านั้น แต่เรื่องการประสานงาน ทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมาก จนไม่อาจละเลยได้ โดยเฉพาะเวลาที่จะต้องทำงานยาก ๆ หรือเป็นงานขึ้นใหม่"

คน ธปท. คนในครอบครัวเดียวกัน

ความประทับใจที่เกิดขึ้นในรั้ว ธปท. ที่ ดร. ธาริษา ยังคงจดจำได้ดี พร้อมบอกเล่าด้วยสีหน้ายิ้มแย้มว่า "ประทับใจมากที่ คน ธปท. ช่วยกันทีมงานทุกคน 'สู้แค่ตาย' ทำงานกันเต็มที่ ไม่มีการเกี่ยงงอน แสดงให้เห็นถึงน้ำใจที่มีให้แก่กัน ไม่ใช่เฉพาะเรื่องงานเท่านั้น เราอยู่กันเป็นครอบครัว ไม่ใช่พอเลิกงานแล้วก็เลิกแล้วกันไป"

ดร. ธาริษา ยกตัวอย่าง 'ความมีน้ำใจ' ของคน ธปท. อีกว่า "ช่วงที่ออกมาตรการเงินสำรอง 30% ก็ถูกถล่มจากคนข้างนอกค่อนข้างเยอะ แต่ข้างในให้กำลังใจเยอะมาก มีทั้งเอาดอกไม้มาให้ มีทั้งส่งอีเมล ทำให้เกิดความประทับใจว่า เราไม่ได้ทำงานในลักษณะที่เป็นแค่เพื่อนร่วมงานจริง ๆ แล้วรู้สึกว่าเป็นสมาชิกครอบครัวเดียวกัน มีความอบอุ่น มีอะไรเราก็สามารถพึ่งพาและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ก็หวังว่าบรรยากาศเหล่านี้น่าจะยังมีอยู่"

ความประทับใจเมื่อครั้งทำงานที่ ธปท. เรื่องต่อมาก็คือ การทำงานที่เกื้อหนุนและผู้ใหญ่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้น้อย การทำงานที่ ธปท. จึงเป็นบรรยากาศการทำงานที่ 'ใจกว้าง' ไม่บั่นทอนกำลังใจกัน

"เด็กเพิ่งจบใหม่ มักไฟแรง ชอบตั้งคำถามใหม่ ๆ เพราะคนที่อยู่มานาน อาจคุ้นเคยจนไม่เกิดคำถามอะไร ซึ่งการเสนอความคิดความอ่านเป็นสิ่งที่ดี และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่งในเรื่องความคิด และมีความหลากหลาย ผู้น้อยก็ทำงานด้วยความสนุกและรู้สึกท้าทายอยู่ตลอดเวลา ส่วนผู้ใหญ่ก็ได้ฉุกคิดถึงมุมมองใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งวัฒนธรรมการทำงานรูปแบบนี้เป็นสิ่งที่ ธปท. ควรจะรักษาไว้"

มองค่านิยมร่วม ธปท.

ดร. ธาริษา เสนอมุมมองที่มีต่อค่านิยมร่วม ธปท. ว่า ค่านิยมร่วม 3 ประการแรก คือ **ยืนตรง มองไกล** และ**ยื่นมือ** อยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะยืนตรงกับมองไกล ซึ่งเป็นสิ่งที่ ธปท. ทำมาตั้งแต่แรกเริ่มและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนค่านิยมสุดท้าย คือ '**ติดดิน**' เป็นค่านิยมร่วมที่มีอายุน้อยกว่าค่านิยมอื่น ๆ เพราะเพิ่งถูกเพิ่มเติมเข้ามาในภายหลัง ในอดีต อย่างที่เราทราบกันดีว่า คน ธปท. มักได้รับการติติง

อยู่เสมอว่านั่งทำงานอยู่บนหอคอยงาช้าง ไม่ได้รู้สภาพที่แท้จริงของสังคม ซึ่งต้องยอมรับว่านั่นเป็นต้นตอที่ทำให้ ธปท. หันมาให้ความสำคัญกับค่านิยม 'ติดดิน' มากขึ้น

"ความจริงแล้วไม่ใช่การออกไปรับรู้เรื่องราวภายนอกในเรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น แต่การที่เราติดดิน ทำให้เราออกไปสัมผัสและรู้ลึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ที่สำคัญ 'ติดดิน' คือ ต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตัว ไม่ยกตนหรือทะนงตนว่าตัวเองเหนือกว่าเขา อีกมิติหนึ่งก็คือตัวเราต้องไม่ยึดติดแต่ความพอใจของตัวเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีที่จะทำให้เรารับฟังและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ต้องคิดเสมอว่าเรายังไม่รู้ ต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ความรู้ใหม่ ๆ ทำให้เรามีมุมมองใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทำให้เราสามารถทำงานได้ดีขึ้น ซึ่งที่ผ่านมา ธปท. ทำหน้าที่ตรงนี้ได้ดี ถือว่าใช้ได้เลยทีเดียว แต่อาจจะยังมีช่องทางปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปได้อีก"

มุมมองของแนวทางในการ 'ยื่นมือ'

เพื่อฉายภาพของการยื่นมือให้ชัดเจน ดร. ธาริษา มีมุมมองต่อการ 'ยื่นมือ' ของ ธปท. ว่า มี 2 ระดับ คือ **ระดับแรก**ยื่นมือในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของ ธปท. เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต การรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่มีปัญหากับการใช้บริการทางการเงินกับธนาคารพาณิชย์ ส่วน**ระดับที่** 2 คือ การยื่นมือในลักษณะของกิจกรรม CSR-Corporate Social Responsibility ที่ผ่านมา ธปท. ก็ทำมาอย่างต่อเนื่องและดีอยู่แล้ว

"เป็นสิ่งที่จำเป็น และถูกต้องแล้วที่ 'ยื่นมือ' เป็นหนึ่งในค่านิยมร่วม และสามารถทำได้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะพัฒนาการจากทีมงานเฉพาะกิจที่รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน มาสู่การจัดตั้งเป็น ศคง. มีหน่วยงานที่รองรับชัดเจน แม้เนื้อหาสาระจะเหมือนกัน แต่ความสามารถที่จะรองรับภารกิจนี้ก็จะมีมากขึ้น"

ทั้งนี้ ดร. ธาริษา แนะนำว่า ควรเป็นการยื่นมือไปยังคนที่มีฐานะทางสังคมด้อยกว่าคนอื่น เช่น การใช้บริการทางการเงิน ผู้บริโภคทั่วไปควรจะมีโอกาสพูดกับธนาคารพาณิชย์ด้วยฐานะที่เท่าเทียมกัน ธปท. ก็ต้องยื่นมือเข้าไปดูแล รวมถึงมาตรการการดูแล SME-Small and Medium Enterprises ผ่านกลไกของบรรษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อม หรือ บสย. เพื่อสร้างความพร้อมให้กับ SME และขณะเดียวกันก็เป็นการลดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

หนุน ธปท. เดินหน้า แก้ปัญหาระยะยาว

ดร. ธาริษา แสดงทัศนะว่า ถ้า ธปท. ทำหน้าที่ให้ถูกต้องก็ถือเป็นการช่วยเหลือสังคมอยู่แล้ว เพราะทำให้คนอยู่ดีกินดี สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน นอกเหนือจากนี้ แม้บางอย่างไม่ใช่หน้าที่ของเราโดยตรง ก็ควรมีส่วนเข้าไปช่วยเหลือ เพราะเรื่องของประเทศชาติไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่ง ไม่ใช่การทำเกินบทบาทแต่อย่างใด เช่น ธปท. ควรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นกับเรื่องนโยบายการคลัง เพราะเกี่ยวข้องกับความ

อยู่ดีกินดีของประชาชน ขณะเดียวกัน 'ปัญหาระยะยาว' ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีใครพูดถึงนั้น ธปท. ก็ช่วยให้สังคมตระหนักถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เช่น ทำอย่างไรที่จะทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศ Middle-income

"ปัญหาระยะยาวเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกภาคส่วนในสังคมต้องช่วยกันทำ ธปท. ต้องพูดบ่อย ๆ หาแนวร่วม และสร้างกระแสขึ้นมา"

สุดท้าย ดร. ธาริษา ฝากข้อคิดถึง คน ธปท. ว่า "ในการทำงานต้องร่วมมือร่วมใจเพื่อเป้าหมาย หลักการ และค่านิยมเดียวกัน เพราะภาวะเศรษฐกิจมีความผันผวนเยอะ อย่าชะล่าใจ เศรษฐศาสตร์ในอดีตก็ใช้ไม่ได้แล้ว สถาบันการเงินก็มีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองก็เปลี่ยนไปเยอะ โอกาสที่จะถูกแทรกแซงมีมากขึ้น หาก ธปท. ทำงานได้ดี สามารถดูแลเศรษฐกิจได้ดี อธิบายกับ Stakeholders ได้ ในที่สุดเวลา ธปท. มีปัญหาอะไร คนข้างนอกก็จะช่วยสนับสนุน เพราะเขาเห็นว่า ธปท. เป็นองค์กรที่ดี ที่เขาอยากจะรักษาไว้ อย่าทำให้คนข้างนอกเกิดความกังขา ต้องทำให้เขาเชื่อมั่นว่า ธปท. ยังทำหน้าที่ได้คงเส้นคงวา เหมือนสมัย ดร. ป๋วย รักษา Credibility ทั้งในเนื้องานและบุคลากร แล้วเมื่อสังคมยอมรับการทำงานของ ธปท. จะทำให้ประชาชนยืนอยู่ข้าง ธปท. ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น"

ชีวิตที่งดงาม ทำงานเพื่อสังคม

ทุกวันนี้ ดร. ธาริษา ใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างเปี่ยมสุข กับกิจกรรมการกุศลต่าง ๆ เป็นความสุขที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดย ดร. ธาริษา เป็นกรรมการในมูลนิธิหลายแห่ง เช่น มูลนิธิรามาธิบดี และมูลนิธิหัวใจ ด้วยการนำประสบการณ์และวิสัยทัศน์

ของการเป็นผู้บริหารองค์กรขนาดใหญ่ และมีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และเลือกสรรวิธีการที่เหมาะสมในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มาเสนอแนะให้มูลนิธิหัวใจปรับปรุงวิธีการในการสร้าง 'การรับรู้และตระหนักถึงภัยของโรคหัวใจ' เพื่อให้สามารถสื่อสารอย่างชัดเจนและเหมาะสมกับประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

"ส่วนใหญ่กรรมการในมูลนิธิหัวใจเป็นคุณหมอ มีมุมมองในเชิงวิชาการอยู่แล้ว จึงได้แนะนำแนวคิดเชิงการตลาดให้กับคณะทำงานว่าต้องเลือกสถานที่ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคหัวใจ ก็คือคนที่ทำงานเครียด ๆ ทั้งหลาย โดยเฉพาะในภาคการเงิน ก็เลยเปลี่ยนสถานที่จากเดิมที่เคยจัดตามศูนย์การค้า ไปจัดในงาน Money Expo และธนาคารกรุงเทพ สำนักงานใหญ่ ถนนสีลม ซึ่งก็ได้รับผลตอบรับอย่างล้นหลาม"

นอกจากนี้ ดร. ธาริษา เน้นย้ำว่า เรื่องของจิตสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญและควรเป็นเรื่องที่ถูกปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ เพราะจะช่วยทำให้เติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเอื้ออาทร และใส่ใจในทุกข์ร้อนของคนที่ด้อยกว่า

"น่ายินดีที่ ธปท. ก็มีกิจกรรมอาสาอยู่มาก ซึ่งควรสนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้คนคิดถึงตัวเองน้อยลง เราจะมีความสุขมากขึ้น เช่น ถ้าเรากำลังหงุดหงิดตอนรถติดมาก ๆ กระวนกระวายใจ ให้หันมองคนที่ยืนรอรถตรงป้ายรถเมล์ เขาร้อนเขาเหนื่อยกว่าเรา อย่างน้อยเราก็นั่งอยู่ในรถมีแอร์เย็น ๆ กันแดด กันฝนได้"

สุขกาย สบายใจ

ในวัย 64 ปี ดร. ธาริษา ยังคงแข็งแรง เนื่องจากหมั่นดูแลสุขภาพอยู่เสมอ โดยเฉพาะการดูแลและบริหารจัดการ 3 อ. คือ อาหาร ออกกำลังกาย และอารมณ์

"แม้จะไม่ค่อยมีเวลาไปออกกำลังกายที่ยิม แต่ด้วยความเป็นคนที่ชอบเดินอยู่แล้ว ไม่ได้มีไลฟ์สไตล์ที่นั่งเฉย ๆ อยู่กับที่ ทุกวันนี้ก็เดินทางไปไหนมาไหนด้วยรถไฟฟ้า เดินไปขึ้นที่ปากซอยหน้าบ้านระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร เดินสบาย ๆ เลย 15 นาที แบบไม่เร่งรีบ ทุกคนมีเวลา 15 นาทีทั้งนั้นแหละที่จะดูแลสุขภาพ แต่การดูแลสุขภาพต้องขยัน มีวินัย ทำให้เป็นนิสัย อย่ามองว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อ ส่วนอารมณ์ก็ต้องคิดบวก"

ประวัติ

เกิดเมื่อ

- 30 พฤศจิกายน 2492

การศึกษา

- 2512 ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- 2516 ปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคโอะ (Keio University) ประเทศญี่ปุ่น
- 2518 ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคโอะ (Keio University) ประเทศญี่ปุ่น
- 2531 ปริญญาเอกเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (Washington University) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2542 ประกาศนียบัตรหลักสูตร Advanced Management Program (AMP) มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2549 ประกาศนียบัตรหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง (วปม.) รุ่นที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2548-2549 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- 2550 ปริญญาเอกเศรษฐศาสตร์กิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยเคโอะ (Keio University) ประเทศญี่ปุ่น

ประสบการณ์การทำงาน

- 8 พ.ย. 2549 - 30 ก.ย. 2553 ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
- 2549-2552 ประธานคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย
- 2549-2553 ประธานคณะกรรมการนโยบายการเงิน
- 2549-2553 ประธานคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน
- 2549-2553 ประธานคณะกรรมการระบบการชำระเงิน
- 2549-2553 กรรมการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 2549-2553 กรรมการคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- 2549-2553 กรรมการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
- 2549-2553 กรรมการคณะกรรมการบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
- 2545 - 7 ต.ค. 2549 รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน
- 2544-2545 ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน
- 2542-2544 ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน
- 2541-2542 ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน
- 2540-2541 ผู้อำนวยการฝ่าย ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน
- 2539-2540 ผู้อำนวยการฝ่าย ฝ่ายระบบการชำระเงิน
- 2534-2536 รองผู้อำนวยการฝ่าย ฝ่ายกำกับและตรวจสอบธนาคารพาณิชย์
- 2530 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย ฝ่ายวิชาการ
- 2518 เข้าทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตำแหน่งอื่น ๆ ในปัจจุบัน

- ตั้งแต่ 2549 กรรมการสถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์
- ตั้งแต่ 2549 กรรมการมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย
- ตั้งแต่ 2553 กรรมการมูลนิธิรามาธิบดี ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ตั้งแต่ 2554 กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
- ตั้งแต่ 2554 กรรมการมูลนิธิหัวใจ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ตั้งแต่ 2554 กรรมการคณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริต
- ตั้งแต่ 2555 กรรมการ Thailand Philharmonic Orchestra
- ตั้งแต่ 2556 กรรมการ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
- ตั้งแต่ 2556 คณะกรรมการตรวจสอบ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

มุมมอง หลักคิด และวิธีการทำงาน ของผู้ช่วยผู้ว่าการใหม่

ผู้ช่วยผู้ว่าการนับว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพราะนอกจากจะเป็นกรรมการในคณะกรรมการผู้บริหารระดับสูงที่เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การดำเนินงาน และแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. แล้ว ผู้ช่วยผู้ว่าการยังกำกับดูแลสายงานให้ทำงานสนับสนุนให้ ธปท. บรรลุภารกิจ บทบาทหน้าที่ และเป้าหมายในฐานะธนาคารกลางของประเทศ และในโอกาสที่ **คุณปริยวัจน์ ไชยนุวัติ** ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้ว่าการ สายออกบัตรธนาคาร (ผธ.) และ **คุณเพิ่มสุข สุทธินุ่น** ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้ว่าการ สายระบบข้อสนเทศ (ผส.) 'พระสยาม' ได้รับเกียรติจากสองผู้ช่วยผู้ว่าการใหม่มาเล่าถ่ายทอดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการทำงาน เพื่อผลักดันองค์กรให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้า

ปริยวัจน์ ไชยนุวัติ กับพันธกิจการผลิตและออกใช้ธนบัตรที่มีคุณภาพ

การพัฒนาคุณภาพและการรักษามาตรฐานการผลิตธนบัตรของสายออกบัตรธนาคาร (สอบ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของ ธปท. ทำให้ประเทศไทยติด 1 ใน 10 ของประเทศที่มีปริมาณธนบัตรปลอมน้อยที่สุด ซึ่งล้วนเกิดจากการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับธนบัตรแก่ประชาชนทั่วไป ให้สามารถตรวจสอบธนบัตร และรู้จักวิธีการใช้ธนบัตรเพื่อยืดอายุการใช้งาน ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและพึงพอใจในการใช้ธนบัตรเป็นสื่อกลางการชำระเงิน และยังเป็นภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศไทย

คุณปริยวัจน์ ไชยนุวัติ ได้เข้ามาสานต่อพันธกิจของ สอบ. เพื่อให้เป็นองค์กรที่ผลิตและบริหารจัดการธนบัตรชั้นนำของโลก โดยผู้ช่วยผู้ว่าการ สายออกบัตรธนาคารคนใหม่ ยังคงวางนโยบายและยุทธศาสตร์

ในการผลิตธนบัตรที่ดีมีคุณภาพ และบริหารจัดการธนบัตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีธนบัตรหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจ

"หลังเข้ารับตำแหน่ง ผมยังคงมีเป้าหมายหลักในการสนับสนุนพันธกิจของ สอบ. ทั้งในด้านการผลิตและบริหารจัดการธนบัตรสู่ศูนย์จัดการธนบัตรของ ธปท. ทั้ง 10 แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งทำงานร่วมกับธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้กระจายธนบัตรสู่ประชาชนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ"

นอกจากนี้ สอบ. ยังมีแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. อยู่ 2 ด้าน คือ 1. ด้านระบบการชำระเงิน ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีธนบัตรคุณภาพดีใช้อย่างเพียงพอ โดยจะผลิตและออกใช้ธนบัตรหมุนเวียนให้สอดคล้องกับความต้องการ 2. ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ซึ่งเป็นการให้ความรู้เรื่องธนบัตรแก่ประชาชน รวมถึงธนาคารพาณิชย์ และภาคธุรกิจ

"การผลิตธนบัตรให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้งานนั้น จะแปรผันตรงกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งในปัจจุบันมีทิศทางเพิ่มขึ้น เพราะความสะดวกในการชำระเงินด้วยธนบัตร และประชาชนมีความเชื่อมั่น พึงพอใจ ส่วนเรื่องการให้บริการทางการเงิน สอบ. มีเป้าหมายที่จะร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์ในการคัดกรองธนบัตรให้สะอาด และไม่ให้เกิดปัญหาการปลอมแปลงธนบัตร โดยมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีสังเกตธนบัตร นอกจากนี้ยังได้พยายามใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการออกแบบธนบัตรให้ง่ายต่อการสังเกต และมีการป้องกันการปลอมแปลงสูง"

คุณปริยวัจน์ได้สนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานด้านธนบัตรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

"อีกสิ่งหนึ่งที่ผมมุ่งเน้นคือ ให้ทุกส่วนงานมีกระบวนการปรับปรุงงานอาทิ โครงการ Kaizen (การรักษามาตรฐานที่มีอยู่เดิมและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น) โครงการ TPM (Total Productivity Management) โครงการ Lean Six Sigma (การลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นหรือเป็นความสูญเปล่า ออกไปจากกระบวนการทำงาน) รวมถึงการใช้ประโยชน์จากระบบการจัดการความรู้ KM (Knowledge Management) ซึ่งที่ผ่านมาพนักงานให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง สอบ. ได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย ทั้งจากงาน Thailand Kaizen Award งาน Asean Energy Awards และสิ่งสำคัญคือสามารถประหยัดต้นทุนจากการทำโครงการได้ โดยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างเครื่องตรวจสอบคุณภาพแท่นพิมพ์ การปรับปรุงเครื่องนับคัดธนบัตร การคิดค้นเซ็นเซอร์ตรวจจับหมึกพิมพ์พิเศษ (Third Level Sensor) และการวิจัยเพื่อผลิตหมึกพิมพ์แบบพิเศษเพื่อต่อต้านการปลอมแปลง เป็นต้น"

แน่นอนว่า กรอบการทำงานของ สอบ. ยังคงดำเนินไปตามค่านิยมร่วมของ ธปท. ซึ่งคุณปริยวัจน์ได้อธิบายให้ฟังว่า สอบ. ได้ใช้ค่านิยมร่วมของ ธปท. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด โดยในด้าน '**ยืนตรง**' มีการควบคุม ดูแล และประสานงานกับธนาคารพาณิชย์ให้บริหารจัดการเงินสดอย่างมีมาตรฐาน ด้าน '**มองไกล**' มีการติดตามเทคโนโลยีและแนวโน้มด้านธนบัตรอยู่เสมอ เพื่อให้การผลิตและการบริหารจัดการธนบัตรมีความทันสมัย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถในการปรับปรุงตัวให้ทันสถานการณ์ ส่วน '**ยื่นมือ**' ได้ร่วมงานกับธนาคารพาณิชย์และภาคธุรกิจที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเงินสดเพื่อให้ความรู้ด้านธนบัตรแก่ประชาชน และสุดท้ายเรื่อง '**ติดดิน**' สอบ. ได้เข้าไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยกันปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำงานให้เกิดประโยชน์

"สอบ. ให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นช่องทางหลักในการกระจายธนบัตรสู่มือประชาชน ถ้าสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ว่าธนบัตรมีคุณภาพดีเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่ง สอบ. มีการทำงานร่วมกับธนาคารพาณิชย์อย่างใกล้ชิด โดยประชุมหารือร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น และช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขอบเขตที่ ธปท. สามารถดำเนินงานได้"

นอกจากนี้ ในมิติของการ 'ยื่นมือ' สอบ. มีแผนการให้ความรู้เรื่องธนบัตรแก่ประชาชนโดยตรง ทั้งที่เป็นนิทรรศการถาวรด้านธนบัตร ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของธนบัตร ธนบัตรแบบต่าง ๆ ธนบัตรที่ระลึก และกระบวนการผลิตธนบัตร โดยที่ผ่านมามีผู้เข้าเยี่ยมชมเฉลี่ย 10,000 คนต่อปี

"นอกจากการให้ความรู้ผ่านนิทรรศการกิจการธนบัตรแล้ว สอบ. ยังจัดอบรมให้ความรู้เรื่องธนบัตรแก่ทั้งองค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจที่ทำงานด้านเงินสด เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่ต้องสัมผัสกับธนบัตรโดยตรง หากพวกเขามีความรู้ในเรื่องการสังเกตธนบัตรจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่ง สอบ. ได้จัดโครงการอบรมเจ้าหน้าที่การเงินไปแล้วกว่า 290 หน่วยงาน นอกจากนี้ได้สนับสนุนโครงการ ธปท. อาสา โดยการเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องธนบัตร รวมถึงมอบสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในการลงพื้นที่ เนื่องจาก สอบ. เล็งเห็นว่า การได้พบปะกับประชาชนทำให้สามารถรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนได้ดี นอกเหนือไปจากการรับฟังผ่านระบบ Call Center 1213 ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ซึ่งความคิดเห็นต่าง ๆ ถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนงานต่อไป"

คุณปริยวัจน์กล่าวทิ้งท้ายด้วยข้อคิดเกี่ยวกับบทบาทของพนักงาน ธปท. ในการทำหน้าที่ด้าน 'ยื่นมือ' ว่า "ผมเห็นว่าบทบาทในการ 'ยื่นมือ' ของ ธปท. มีความสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องเริ่มต้นจากภายในองค์กร พนักงานควรทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมีการประสานงานกันระหว่างส่วนงานมากขึ้น เพื่อให้งานสำเร็จอย่างรวดเร็วและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนการ 'ยื่นมือ' ไปสู่ภายนอกซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง จะต้องรับฟังความคิดเห็นในทุกระดับ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและความพร้อมที่จะช่วยแก้ไขปัญหา"

เพิ่มสุข สุทธินุ่น กับพันธกิจการพัฒนาระบบข้อสนเทศของ ธปท. ให้ก้าวไกล

คุณเพิ่มสุข เริ่มต้นด้วย 'ความท้าทาย' ในการบริหารงานในตำแหน่งใหม่ว่า "ต้องการขับเคลื่อนสายระบบข้อสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร, ฝ่ายสถิติและข้อสนเทศ และฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถตอบสนองนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ (2555-2559) ทั้ง 9 ข้อ ของ ธปท. ได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร และเป็นที่ไว้วางใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Stakeholders) และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้ง 3 ฝ่ายนี้จะต้องทำงานสอดประสานกันอย่างกลมเกลียว ขณะเดียวกันยังจะต้องทำงานร่วมกับองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างฉันมิตรและสร้างสรรค์มากขึ้นด้วย"

หนึ่งในกลยุทธ์สำคัญ คือ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งภายในของทีมงานฝ่ายต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา โดยสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และดึงศักยภาพของพนักงานแต่ละคนออกมาใช้งานอย่างเต็มที่ เพื่อเพิ่มผลงานที่มีคุณภาพและมีคุณค่าให้กับ ธปท. ได้อย่างฉับไว ขณะเดียวกัน ก็ต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยเช่นกัน

"หน้าที่ของสายระบบข้อสนเทศคือ มองแนวโน้มของเทคโนโลยีที่กำลังขับเคลื่อนไปข้างหน้า และนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับ ธปท. ในจังหวะเวลาที่ดี หมายความว่า นอกจากจะรู้จักเทคโนโลยีดี ๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากแล้ว ก็ต้องมองให้ออกว่าจะนำมาปรับใช้หรือประยุกต์ใช้อย่างไรบ้าง ให้เกิดคุณค่า ได้อย่างทันการณ์ เร็วไปก็ไม่ดี ช้าไปก็ไม่ได้ ต้อง 'เหมาะเจาะ' และ 'พอดี' คือพอดีกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม พอดีกับคนที่เรามี พอดีกับวัฒนธรรมองค์กร และที่สำคัญต้องให้เกิดความคุ้มค่าด้วย"

คุณเพิ่มสุข เล่าให้ฟังเพิ่มเติมถึงบทบาทหน้าที่ที่ท้าทายนี้ว่า สายระบบข้อสนเทศมีการทำงานร่วมกับทุกหน่วยงาน และทุกระดับใน ธปท. โดยในแต่ละปีจะมีโครงการราว 50 แผนงาน และในปี พ.ศ. 2557 นี้ มีแผนงานกว่าครึ่งที่ตอบสนองกับ 9 ยุทธศาสตร์ของ ธปท. โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจการเงินที่มีฝ่ายสถิติและข้อสนเทศ และฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันทำงาน ทั้งนี้ ในภาพรวมสายระบบข้อสนเทศมีแผนงานที่จะมุ่งเน้นนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การตอบสนองที่รวดเร็ว เนื่องจากในระยะหลังโจทย์ทางนโยบายค่อนข้างซับซ้อนและหลายอย่างมีความเชื่อมโยงกัน

"นับตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นไป จะมีแผนงานรองรับการจัดทำข้อมูลสถิติเป็นรายหัวข้อ (Topic) ซึ่งจะเป็นการทำงานเชื่อมโยงกันระหว่างด้านนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน เช่น ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ หนี้ครัวเรือน หรือการใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องภาครัฐ เป็นต้น ซึ่งการมองรายหัวข้อเช่นนี้ จะส่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและสถาบันการเงิน ส่วนด้านระบบการชำระเงิน จะเน้นประสิทธิภาพของระบบให้มีความเสถียรมั่นคง สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เน้นการลดความเสี่ยงและคุ้มครองผู้ใช้บริการ"

คุณเพิ่มสุข ขยายความในประเด็นระบบการชำระเงินว่า "ปัจจุบันกำลังเร่งดำเนินการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) ที่จะครอบคลุมทั่วประเทศภายในสิ้นปีนี้ และปีหน้าก็จะเน้นเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีมากยิ่งขึ้น รวมทั้งดำเนินการในการลดความเสี่ยงการชำระดุล ส่วนเรื่องการให้ความร่วมมือกับธนาคารกลางประเทศ CLMV คือ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม นั้น ธปท. ซึ่งมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการวางรากฐานระบบการชำระเงินเรื่องนี้มาเกือบ 20 ปี จะให้ความร่วมมือในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในฐานะ 'เพื่อน' โดยไม่ยกตนเหนือกว่าหรือเอ่ยอ้างว่าเราเป็น 'พี่ใหญ่' หากแต่เป็นการแบ่งปันเพื่อเอื้อที่จะทำงานร่วมกันและเกิดประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้ 'เพื่อน' สามารถก้าวเดินได้เร็วและกระชับมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของทั้งภูมิภาค โดยเฉพาะการค้าชายแดนที่ระยะหลังมีมูลค่ามากขึ้น"

ด้วยความที่สายระบบข้อสนเทศ ประกอบด้วยหน่วยงาน 3 ฝ่าย ทำให้คุณเพิ่มสุขเชื่อว่า การสื่อสารอย่างชัดเจน การปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบ่อยครั้ง จะทำให้การทำงานของทั้ง 3 ฝ่าย เดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คุณเพิ่มสุขใช้กรอบแนวคิดสำหรับผู้บริหารที่ผู้ว่าการ ธปท. แนะนำ ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ **'คิดให้ชัด เล่าให้เป็น และทำให้ได้อย่างที่คิด'**

"เมื่อคิดชัด คิดให้รอบด้าน คิดอย่างมีเหตุมีผลแล้ว ก็ต้องเล่าให้เป็น พูดคุยถึงสิ่งที่เราได้มาซึ่งกรอบความคิดในการทำงานนั้น ๆ แล้วเล่าต่อกันเป็นทอด ๆ เมื่อทุกคนเกิดความเข้าใจร่วม มีแรงจูงใจและมีความมุ่งมั่น ก็จะมีโอกาสสูงที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างที่คิด"

อย่างไรก็ตาม สายระบบข้อสนเทศไม่เพียงเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งมั่นที่จะเข้าใจ Stakeholders มากขึ้นด้วย

"นอกจากการติดตามเทรนด์เทคโนโลยีอย่างใกล้ชิด เช่น การทำ Workshop กับบริษัทชั้นนำต่าง ๆ เพื่อจะดูว่าเมกะเทรนด์ในโลกไอทีทั้งเรื่อง โมบาย, คลาวด์, โซเชียล และ บิ๊ก ดาต้า เป็นอย่างไร แล้วเราจะนำมาประยุกต์ใช้กับงานของ ธปท. ในรูปแบบใดบ้าง ธปท. จะต้องเข้าใจ Stakeholders มากขึ้น ด้วยการเปิดความคิด เปิดใจให้กว้างขึ้น ต้องพยายามเข้าใจธุรกิจและเข้าใจคนมากขึ้น ซึ่งนี่เป็นการทำงานในลักษณะของการ 'ยื่นมือ' นั่นเอง"

คุณเพิ่มสุข เน้นย้ำว่า การยื่นมือที่ดีต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ **'เป้าต้องชัด สาระต้องดี มีวิธีที่ถูก'**

"เป้าชัด คือ ยื่นมือกับใคร เพื่ออะไร และวิธีการที่เราจะไปยื่นมือกับเขา เราต้องเตรียมการอย่างไร มีเหตุมีผล เนื้อหาสาระเป็นยังไง การทำงานกับคนที่มีบุคลิกแตกต่างกันเป็นเรื่องที่ท้าทายมาก เราต้องยื่นมืออย่างเป็นมิตร รับฟัง เข้าใจ เข้าถึง เน้นการทำงานเชิงรุก เดินไปด้วยกันฉันมิตร เพราะที่ผ่านมา ธปท. อาจถูกกังขาจากคนที่เกี่ยวข้องในเรื่อง 'ยื่นมือ' และ 'ติดดิน' ว่าเรามีพร้อมแค่ไหน เราปฏิบัติตัวอย่างไร เราจะสามารถทลายหอคอยงาช้าง มาสู่การพบปะพูดคุย และรับฟังคนอื่นด้วยความเข้าใจได้หรือไม"

ทั้งนี้ การยื่นมือของสายระบบข้อสนเทศไปสู่ Stakeholders เห็นได้อย่างชัดเจนจากกระบวนการทำงานที่เกิดขึ้น โดยคุณเพิ่มสุขยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมว่า "การอัพเดทเทรนด์เทคโนโลยีต่าง ๆ และการวางแผนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ใช่แค่การค้นหาผ่านอินเทอร์เน็ตเท่านั้น แต่เราต้องพบปะพูดคุยกับเพื่อน ๆ จำนวนมาก ไม่ใช่นั่งคิดเอง ยกตัวอย่าง เราพูดคุยเรื่องเทรนด์เทคโนโลยีก็ต้องคุยกับบริษัท Gartner ที่เป็นบริษัทวิจัยชั้นนำด้านนี้ ซึ่งเป็นพาร์ทเนอร์ รวมทั้งผู้ให้โซลูชั่นด้านไอทีทุกระดับหลาย ๆ ราย เช่น IBM Microsoft EMC และ Cisco เป็นต้น พันธมิตรธุรกิจเหล่านี้เป็น 'เพื่อน' ของเราหมด ถือเป็นความร่วมมือในรูปแบบแบบ Long-term Partnership ซึ่งเราต้องสั่งสมความเป็นมิตร ความรู้จักคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน มีการแวะเวียนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นประจำ เวลาพวกเขามา ธปท. เอาแค่สมองกับหัวใจมาก็พอ ช่วยกันทำอย่างจริงใจ เราบอกว่าสิ่งที่เราคิดคืออะไร เขาก็พยายามอย่างเต็มที่ที่จะนำเอาโซลูชั่นที่เหมาะสมมานำเสนอและพร้อมที่จะแข่งขันกันอย่างฉันมิตร"

แม้ภารกิจในการพัฒนาศักยภาพของสายระบบข้อสนเทศเพื่อก้าวสู่มิติใหม่ จะเต็มไปด้วยความท้าทายทั้งเรื่องของการใช้เทคโนโลยี การบริหารคน และการ 'ยื่นมือ' ไปสู่ Stakeholders แต่คุณเพิ่มสุขยืนยันที่จะทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายระบบข้อสนเทศ ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจอย่างเต็มความสามารถ

ธปท. กับการ ‘ยื่นมือ’ สู่สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน

บทบาทในการ ‘ยื่นมือ’ ของ ธปท. มีหลากหลายมิติ ครอบคลุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายกลุ่ม (Key Stakeholders) และแต่ละกลุ่มมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของ ธปท. แตกต่างกัน ที่ผ่านมา ธปท. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และความคาดหวังที่หลากหลาย รวมทั้งได้ดำเนินการด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายมาโดยตลอด

คุณชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายช่วยงานบริหาร ได้แจกแจงถึง Key Stakeholders ทั้งภายในและภายนอกของ ธปท. ว่าประกอบด้วย 8 กลุ่ม คือ 1. กรรมการ ธปท. 2. พนักงาน ธปท. 3. สถาบันการเงินในและต่างประเทศภายใต้กำกับดูแลของ ธปท. 4. รัฐบาล รัฐสภา และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5. องค์กรระหว่างประเทศ ธนาคารกลางของทุกประเทศ 6. ผู้ประกอบการ และนักลงทุน 7. สื่อมวลชน และนักวิชาการ 8. ประชาชนทั่วไป และนักเรียนนักศึกษา

เมื่อกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 กลุ่มมีการรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ธปท. ที่แตกต่างกันไป ดังนั้น การยื่นมือของ ธปท. จึงต้องเลือก ‘ช่องทาง’ และ ‘เครื่องมือสื่อสาร’ ที่มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การรับรู้ต่อภารกิจและบทบาทหน้าที่ของ ธปท. เป็นไปอย่างถูกต้อง และไม่สร้างความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่เกินขอบเขตและขีดความสามารถที่ ธปท. จะดำเนินการได้

“ที่ผ่านมา ธปท. ได้เปลี่ยนวิธีการทำงาน ด้วยการมองว่า Key Stakeholders ต้องการอะไร แล้วเราตอบสนองความต้องการนั้น ไม่ใช่ทำในสิ่งที่เราต้องการโดยไม่สนใจ Key Stakeholders เลย”

ทั้งนี้ คุณชาญชัย อธิบายว่า การยื่นมือของ ธปท. ไม่ใช่การให้ความช่วยเหลือ แต่เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของ Key Stakeholders แต่ละกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท. โดยการยื่นมือนั้นนอกจาก Key Stakeholders ต้องได้รับประโยชน์แล้ว ธปท. ยังสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของ ธปท. อีกด้วย ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในการตระหนักถึงความสำคัญของ Stakeholders คือ ‘การรับฟัง’ หรือ ‘การสื่อสารแบบสองทาง’ (Two-Way Communication) ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการจัดงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการใช้ Social Media ในการประเมินการรับรู้ของสาธารณะ

สำหรับ ‘พระสยาม’ ฉบับนี้ คุณชาญชัย จะบอกเล่าถึงรูปแบบและวิธีการ ‘ยื่นมือ’ สู่สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ ‘ยื่นมือ’ สู่สถาบันการศึกษาของ ธปท. เพราะ ธปท. ตระหนักดีว่า เด็ก คือ อนาคตของชาติ ในภายภาคหน้า เด็กเหล่านี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่อาจเป็นผู้มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายของประเทศ ไม่ว่าจะอยู่ในภาครัฐหรือภาคเอกชน

โครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีคือ โครงการ ‘BOT Challenge & Experience’ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน และเพิ่มพูนประสบการณ์ ตลอดจนสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ธปท. แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการปรับรูปแบบจากโครงการในอดีตที่เน้นการแข่งขันตอบปัญหาเพื่อชิงรางวัลเพียงอย่างเดียว ด้วยการต่อยอดให้นักเรียนที่ผ่านเข้ารอบสุดท้ายเสนอการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. เพื่อเผยแพร่ผ่าน Social Media เช่น เฟซบุ๊ค ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องเหล่านี้ให้แพร่หลายต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีโครงการ ‘**เศรษฐทัศน์**’ ซึ่งจัดเป็นปีที่ 5 แล้ว โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. กับสถาบันการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์ 6 สถาบัน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อส่งเสริมนิสิตนักศึกษาให้มีความสนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และรู้จักวิธีวิเคราะห์วิจัยในด้านเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจการเงิน โดยปี พ.ศ. 2556 นี้ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินงานจัดการประกวดบทความทางเศรษฐศาสตร์ และจัดงานประกาศผลและมอบรางวัลในการประชุมวิชาการระดับชาติของนักเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 8 ในวันอังคารที่ 22 ตุลาคมที่ผ่านมา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผลงานที่ส่งเข้าประกวดต้องเป็นบทความที่มีเนื้อหาเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ และเศรษฐกิจการเงิน รวมทั้งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

“ธปท. ต้องการกระตุ้นให้เกิดการต่อยอดในการผลิตและพัฒนาผลงานวิจัย รวมทั้งพัฒนาผลงานเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ให้ทัดเทียมนักศึกษานานาชาติ ซึ่งรางวัลเศรษฐทัศน์นับเป็นรางวัลเศรษฐศาสตร์ระดับชาติที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้รับรางวัลทุกคน ขณะเดียวกันก็ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทยด้วย”

เป็นที่น่ายินดีว่าทั้งสองโครงการนี้สามารถดึงดูดสถาบันการศึกษาตลอดจนนักเรียนและนักศึกษาให้มาเข้าร่วมกิจกรรมนี้มากขึ้นทุกปี และแต่ละปีก็ได้เห็นพลังสร้างสรรค์ในการนำเสนอไอเดียใหม่ ๆ เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ที่น่าสนใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนี้มีคุณค่าและให้ประโยชน์กับสถาบันการศึกษาและนักเรียนนักศึกษาอย่างแท้จริง

ภารกิจการยื่นมือเหล่านี้ จึงเปรียบเสมือนการเพาะ 'เมล็ดพันธุ์' ชั้นดีให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติต่อไป

ส่วนการ 'ยื่นมือ' สู่สื่อมวลชนนั้น ธปท. ได้จัดทำโครงการ **'Meet the Press'** มีการประเมินกระแสข่าวที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชน แล้วดำเนินการให้ผู้สื่อข่าวได้มีโอกาสพบปะและสัมภาษณ์ผู้บริหารของ ธปท. ที่เป็นแหล่งข่าวในประเด็นนั้น ๆ อันแสดงให้เห็นว่า ธปท. 'เปิดใจ' และมีการรับฟังสื่อมวลชนมากขึ้น

"ธปท. ต้องให้สื่อมวลชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะสื่อมวลชนเป็นด่านแรกที่รับข่าวสาร หากเข้าใจประเด็นการเสนอข่าวอย่างถ่องแท้ครบถ้วน รวมถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเหตุผลในการดำเนินนโยบายทางการเงิน ก็จะสามารถนำเสนอข่าวที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้อง ทำให้ประชาชนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างไม่บิดเบือน และด้วยกระบวนการการทำงานที่โปร่งใสจะก่อให้เกิดความเชื่อใจ และนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือต่อการทำหน้าที่ของ ธปท. ส่งผลให้การดำเนินนโยบายมีประสิทธิผลสูงสุด"

นอกจากโครงการ Meet the Press ที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือนแล้ว ธปท. ยังยื่นมือให้กับสื่อมวลชนผ่านกิจกรรม **'Press Trip'** และ **'การอบรมความรู้แก่ผู้สื่อข่าว'** โดยร่วมมือกับสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ อันแสดงถึงการยื่นมือหรือ Constructive Engagement กับสื่อมวลชน

ทั้งนี้ การให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนสานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ธปท. กับสื่อมวลชน จะทำให้สื่อมวลชนได้รับความรู้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารการดำเนินนโยบายไปยังประชาชนได้อย่างชัดเจนถูกต้อง

"ที่น่าประทับใจคือ ผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวเศรษฐกิจการเงินได้อย่างชัดเจน ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และมีการอ้างอิงแหล่งที่มาข้อมูล

ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งนับเป็นการสื่อข่าวตามมาตรฐานสากล ส่วนวิธีตรวจสอบผลตอบรับจากสื่อมวลชนที่ดีที่สุดคือ การติดตามข่าวสารที่สื่อมวลชนรายงานเกี่ยวกับ ธปท. ว่ารายงานได้ถูกต้องตามที่ ธปท. ได้สื่อสารไปหรือไม่ ซึ่งที่ผ่านมา ข่าวสารที่ออกไปยังต่างประเทศก็ถือว่าดีมาก ดูได้จากผลตอบรับจากนักลงทุนต่างประเทศที่ให้ความสนใจมาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น"

นอกจากนี้ คุณชาญชัย ยังได้กล่าวถึงการยื่นมือไปยังหน่วยงานภาครัฐว่า ได้ดำเนินการผ่านโครงการ 'BOT Connection' มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ธปท. กับหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องในด้านกฎหมาย จำนวน 44 แห่ง เป็นการสร้างความสัมพันธ์และสนับสนุนการทำงานระหว่างกัน ซึ่งโครงการนี้เริ่มขึ้นเมื่อปีที่ผ่านมา และในปี พ.ศ. 2556 นี้ จัดกิจกรรมนี้ขึ้นเป็นครั้งที่ 3 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 14 พฤศจิกายนที่ผ่านมา ณ โรงแรมเซอราตัน แกรนด์ สุขุมวิท โดยมีบุคคลสำคัญในหน่วยงานด้านกฎหมายของประเทศและผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. เข้าร่วมกิจกรรมราว 60 คน

ส่วนการยื่นมือไปยังประชาชนทั่วไป ธปท. ก็มีการออกบูธให้ความรู้ด้านบริการทางการเงินและเศรษฐศาสตร์ผ่านกิจกรรม Money Expo ซึ่งก็ได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดี ขณะที่ภารกิจ 'ยื่นมือ' ไปสู่ประชาชนทั่วไปที่ ธปท. ทำอย่างต่อเนื่องก็คือการให้ข้อมูลเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง สามารถเปรียบเทียบบริการต่าง ๆ ของสถาบันการเงินแต่ละแห่งได้ ในที่สุดแล้วประชาชนก็สามารถเลือกใช้บริการทางการเงินได้อย่างถูกต้องและชาญฉลาด ส่วน 'ชาวบ้าน' ที่อาจไม่มีความมั่นคงทางอาชีพ ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถาบันการเงินจะปล่อยกู้ได้ ธปท. ก็ต้องให้ความรู้กับชาวบ้านเหล่านั้นว่าธนาคารพาณิชย์มีหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่ออย่างไร และเขาจะต้องปรับปรุงตัวเองอย่างไรบ้างเพื่อให้สามารถเข้าถึงและได้รับบริการทางการเงินนั้น ๆ ซึ่งที่ผ่านมา ธปท. ได้ร่วมออกงาน Money Expo และได้รับความสนใจจากประชาชนเข้ามาปรึกษาและสอบถามจำนวนมาก

แม้การดำเนินโครงการยื่นมือต่าง ๆ ที่ผ่านมาของ ธปท. จะประสบความสำเร็จและได้รับผลตอบรับเป็นที่น่าพอใจ แต่ คุณชาญชัย ยืนยันว่า ธปท. จะเดินหน้าพัฒนากิจกรรมเหล่านี้ให้มีศักยภาพมากขึ้นต่อไป

ในอนาคตกิจกรรมยื่นมือของ ธปท. จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าถึงกลุ่ม Stakeholders ภายในและภายนอก ธปท. มากขึ้น เช่น การจัดค่ายเยาวชนที่ต่อยอดจากโครงการ BOT Challenge and Experience เพื่อสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ขณะที่การจัดนิทรรศการ เช่น Money Expo โดยเน้นนำเสนอเรื่องที่ใกล้ตัวประชาชนและจับต้องได้ให้มากขึ้น รวมถึงการใช้ Social Media ในการสื่อสารให้เหมาะสมเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างจัดทำหนังสือ '72 ปี ธปท.' เพื่อเล่าเรื่องขององค์กรและที่มาของการตัดสินใจทางนโยบายที่สามารถนำไปใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียนการสอนวิชาการธนาคารกลางในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมถึงร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของสื่อดิจิตอล และเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางเว็บไซต์ด้วย"

จะเห็นได้ว่าการยื่นมือของ ธปท. ไปยัง Stakeholders กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาและสื่อมวลชนนั้น เป็นภารกิจที่ต้องทำอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืนในระยะยาว ไม่ได้เป็นการจัดกิจกรรมเพียงชั่วครั้งชั่วคราวแล้วเลิกราไปแต่อย่างใด

รับรู้ พัฒนา ยื่นมือ ผ่านฐานข้อมูล

การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจการเงินของประเทศจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วน และถูกต้อง เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ และตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ นอกเหนือจากการรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ แล้ว การมีส่วนร่วมพัฒนาข้อมูลหรือเอื้อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาธุรกิจให้มีศักยภาพและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจได้ คือ การดำเนินงานในลักษณะพันธมิตรทางธุรกิจระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กับผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวจะเกิดประโยชน์สูงสุดให้แก่ประเทศโดยรวม

'พระสยาม' ได้รับเกียรติจาก **คุณผุสดี การเจริญดี ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายสถิติและข้อสนเทศ (ฝสข.)** มาบอกเล่าถึงเรื่องราวการเป็นพันธมิตรระหว่าง ธปท. กับผู้เกี่ยวข้องภายนอก ในรูปของการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาและยกระดับข้อมูลสถิติเศรษฐกิจการเงินของประเทศ พร้อมถ่ายทอดประสบการณ์การ 'ยื่นมือ' สู่สังคมในรูปแบบของ ฝสข.

ภารกิจ ฝสข. บนเส้นทางของข้อมูล

"ข้อมูลเศรษฐกิจการเงินส่วนใหญ่ที่ ฝสข. รวบรวมมาจากหน่วยงานต่าง ๆ จะถูกทำเป็นข้อมูลสถิติ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ภารกิจของ ธปท. ในการดำเนินนโยบายการเงิน การกำกับดูแลความมั่นคงของสถาบันการเงิน และเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศไทย ในฐานะธนาคารกลางของประเทศเป็นไปอย่างสมบูรณ์ที่สุด" คุณผุสดี กล่าวถึงพันธกิจหลักของ ฝสข.

ที่ผ่านมาข้อมูลส่วนใหญ่จะเก็บจากสถาบันการเงินและหน่วยราชการ แต่ในระยะหลังมีการเก็บข้อมูลโดยตรงจากบริษัทเอกชนมากขึ้น จุดเริ่มต้นมาจากหลังวิกฤติการณ์ทางการเงิน (Asian Crisis) ปี ค.ศ. 1997 ที่ภาคเอกชนและสถาบันการเงินไปก่อหนี้ต่างประเทศจำนวนมาก ตอนนั้น ธปท. เก็บข้อมูลรายงานการซื้อขายเงินผ่านธนาคารพาณิชย์เพื่อจัดทำข้อมูล Capital Flow ว่าประเทศไทยมีการกู้เงินจากต่างประเทศเท่าไร แต่ไม่เคยทำการสำรวจเพื่อสอบถามยอดหนี้สะสม เมื่อเกิดวิกฤติจึงได้ทราบว่ายอดหนี้ต่างประเทศสะสมสูงกว่าเงินสำรองของประเทศกว่า 2 เท่าตัว และกว่าครึ่งเป็นหนี้ระยะสั้น

หลังวิกฤติเราจึงได้เร่งสำรวจยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศจากเอกชน เริ่มจากบริษัทใหญ่ 200 บริษัท และเก็บเพิ่มจนได้ภาพที่ค่อนข้างครบถ้วน บางช่วงเราเคยสำรวจข้อมูลทุกบริษัทที่เป็นหนี้รวม 4,000 บริษัท และได้รับความร่วมมืออย่างดีเพราะเราได้อธิบายถึงความจำเป็นของประเทศในยามนั้น พร้อมทั้งติดตามข้อมูลการต่อสัญญาเมื่อหนี้ระยะสั้นครบอายุ เพื่อคาดการณ์เงินที่ต้องไหลออกจากประเทศในช่วงเวลาอันใกล้ และความสัมพันธ์ได้พัฒนาขึ้นจนเป็นพันธมิตรระยะยาวที่ดีต่อกันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ทุกครั้งที่เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงิน องค์กรระหว่างประเทศที่ดูแลด้านเสถียรภาพทางการเงินของโลก จะร่วมกันศึกษาว่ายังมีข้อมูลอะไรที่ธนาคารกลางต้องติดตามเพิ่มเติมและยังไม่มีการจัดทำ ฝสข. เองก็ต้องตื่นตัวและติดตามการจัดเก็บข้อมูลให้เพียงพอและทันต่อเหตุการณ์ การขอความร่วมมือที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเราประสานงานไปในวันนี้ ผู้ให้ข้อมูลจะเป็นภาระจัดทำข้อมูลให้ต่อไปในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลตามกฎหมายหรือเป็นการขอความร่วมมือ แต่คุณผุสดียืนยันว่า การดูแลสร้างความเข้าใจให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงความจำเป็นของข้อมูล โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ทั้งกับผู้ให้ข้อมูลเองและทางการเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจละเลย เพื่อให้เกิดความเต็มใจในการรายงานข้อมูลที่มีคุณภาพต่อทางการ

"สถาบันการเงินที่ทำธุรกิจการเงิน มักไม่มีปัญหาด้านความเข้าใจ เพราะเป็นธุรกิจหลักของเขา แต่สำหรับธุรกิจเอกชนและประชาชน ต้องสร้างความเข้าใจเรื่องวิธีการกรอกข้อมูลด้วย เช่น การก่อหนี้ต่างประเทศของภาคเอกชน จะถูกบันทึกเป็นหนี้สินของประเทศด้วย และเมื่อจะคืนเงินกู้ต้องไปซื้อเงินตราต่างประเทศไปชำระหนี้ ดังเช่นตอนเกิดวิกฤติเมื่อมีการดึงเงินกู้กลับคืนออกไปพร้อม ๆ กัน ก็จะส่งผลกดดันต่ออัตราแลกเปลี่ยนและกระทบต่อภาคธุรกิจในที่สุด เราต้องเข้าใจร่วมกันว่าข้อมูลเหล่านี้มีคุณค่าทั้งสำหรับผู้วางนโยบายและของธุรกิจเองด้วยอย่างมาก"

ทั้งนี้ คุณผุสดี อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า หากได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลาจะทำให้สามารถคาดคะเนปริมาณเม็ดเงินต่างประเทศที่มีแนวโน้มจะไหลออกจากประเทศในระยะสั้น ๆ ได้ และจะทำให้ ธปท. พร้อมรับมือกับวิกฤติทางการเงินระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทุกวิกฤติการเงิน มีบทเรียนใหม่เสมอ

หากถามว่าความเสียหายจากการที่ประเทศมีสำรองเงินตราต่างประเทศไม่เพียงพอนั้นรุนแรงแค่ไหน คุณผุสดี ยกตัวอย่างวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 แทนการตอบคำถาม พร้อมอธิบายว่าช่วงวิกฤติครั้งนั้น ประเทศไทยมีเงินตราต่างประเทศสำรองไว้ประมาณ 4 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งหากมองผิวเผินถือว่าเป็นจำนวนที่สูงและน่าจะมั่นคงเพียงพอ

"แต่หลังจากเกิดวิกฤติ เรามาพบว่าเงินทุนที่เข้ามา ส่วนใหญ่เป็นของภาคเอกชนที่ไปก่อหนี้ และเมื่อได้ทำการสำรวจข้อมูลพบว่าประเทศเราเป็นหนี้กว่า 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยส่วนใหญ่เป็นหนี้ระยะสั้นที่เอาไปใช้ลงทุนระยะยาว พอต่างชาติไม่มั่นใจถอนเงินออกไป เงินต่างประเทศที่มีจึงไม่เพียงพอกับการชำระหนี้ วิกฤติครั้งนั้นก็ให้บทเรียนว่าเราต้องเก็บข้อมูลฐานะหนี้สินและทรัพย์สินระหว่างประเทศให้พอเพียงต่อการติดตามว่ามีฐานะที่อาจเป็นความเสี่ยงอยู่หรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งของบริษัทและแก่ผู้ดำเนินนโยบายของประเทศ"

คุณผุสดี อธิบายเพิ่มว่า หลังจากวิกฤติครั้งนั้น ธปท. ได้ปรับกฎหมายให้เอื้อต่อการเก็บข้อมูลดุลการชำระเงินและฐานะการลงทุนระหว่างประเทศให้ครอบคลุมมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการบริหารเงินตราต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลดิบ สู่สถิติและข้อสนเทศ

คุณผุสดี เล่าว่า นอกจากเรื่องการจัดทำข้อมูลแล้ว ยังต้องประสานงานเรื่องช่องทางการรับ-ส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยต้องมีการซักซ้อมและชี้แจงถึงเทคนิคและกระบวนการส่งข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยได้จัดบุคลากรให้ความช่วยเหลือ (Help Desk) เพื่ออำนวยความสะดวกผู้ให้ข้อมูลให้ทำงานได้อย่างราบรื่นมากที่สุด

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว จะมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลทั้งภายในชุดข้อมูลเดียวกันและระหว่างชุดข้อมูล ที่อาจต้องประสานกลับไปให้มีการปรับแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเข้าระบบ และประมวลผลเป็นข้อมูลสถิติ เพื่อเป็นประโยชน์แก่การดำเนินนโยบาย และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ธปท. เพื่อให้สาธารณชนทั้งในและต่างประเทศได้ใช้ประโยชน์ด้วย

ความท้าทายในการทำงาน ฝสข. อยู่ที่การปรับปรุงวิธีการและเนื้อหาข้อมูล ความถี่ที่ต้องจัดเก็บให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเงินและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งก็หมายความว่า ฝสข. ต้องมีการตื่นตัวต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่เสมอ

ค่านิยม 'ยื่นมือ' ในรูปแบบ ฝสข.

เพื่อให้ ธปท. ทำหน้าที่ธนาคารกลางได้อย่างสมบูรณ์และสอดคล้องตาม 'ค่านิยมร่วม' ผู้อำนวยการอาวุโส กล่าวว่า ฝสข. ต้องทำหน้าที่ในการดูแลและจัดเตรียมข้อมูลที่ถูกต้อง มีคุณภาพ ให้กับผู้บริหาร ซึ่งเป็นอีกจักรกลหนึ่งในการส่งเสริมค่านิยม '**ยืนตรง**' และ '**มองไกล**' ของ ธปท. โดยมีข้อมูลสารสนเทศเป็นกลไกสำคัญ

สำหรับค่านิยม '**ยื่นมือ**' คุณผุสดี ถือเป็นความจำเป็นของ ฝสข. ที่ต้องผลักดันให้เกิดขึ้น ไม่เพียงเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับ ธปท. แต่เป้าประสงค์หลักเพื่อทำให้เกิดความร่วมมืออันดีและความสัมพันธ์ระยะยาวกับ 'พันธมิตร' ทางด้านข้อมูลของ ฝสข. ทุกกลุ่ม

การยื่นมือเริ่มตั้งแต่การอธิบายและโน้มน้าวให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจการทำหน้าที่ของ ฝสข. ไปจนถึงการให้ความรู้ในการจัดทำข้อมูลแก่ผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้เรายังได้จัดอบรมโดยใช้วิทยากรของ ฝสข. เอง หรือจากฝ่ายงานต่าง ๆ ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ตามการร้องขอ ล่าสุดได้จัดบรรยายเรื่องตลาดตราสารอนุพันธ์ให้ผู้ประกอบการประมาณ 300 คน โดยเชิญ ผบส.ณัฏฐ์ ลุมพิกานนท์ จากฝ่ายตลาดเงิน มาช่วยเป็นวิทยากรและได้รับความร่วมมืออย่างดี ก็ต้องขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

เพื่อสร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเอง บางครั้งก็ได้จัดให้มีการบรรยายและจบด้วยการนำชมพิพิธภัณฑ์เงินตราที่วังบางขุนพรหม อันเป็นที่มาของชื่อที่ฟังดูน่ารื่นรมย์ว่า 'อบรมชมวัง' หลักสูตรนี้ได้รับ

ความนิยมมาก ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2555-2556 เราจัดมาแล้ว 14 รุ่น มีผู้เข้าอบรมรวม 738 คน และจากหลักสูตรนี้ก็มีผู้ประกอบการให้ความสนใจเชิญเราไปบรรยายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้บุคลากรภายในบริษัทด้วย

"เราพยายามมองว่า เขาให้ (ความร่วมมือ) เรามาเยอะแล้ว แม้จะเป็นไปตามกฎหมาย แต่เราต้องการสานสัมพันธ์กับเขาในบรรยากาศในพันธมิตรมากกว่าเพื่อให้เขารู้สึกเต็มใจที่จะให้ข้อมูล ซึ่งจะทำให้เราได้ข้อมูลที่ดีและมีคุณภาพยิ่งขึ้น"

นอกจากนี้ การนำเสนอข้อมูลผ่านเว็บไซต์ ธปท. ก็ถือเป็นอีกช่องทางในการยื่นมือของ ฝสข. แก่สาธารณชน โดยเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจ ข้อมูลการเงิน ตลอดจนข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจของนักลงทุนระหว่างประเทศ สำหรับสถาบันการเงิน ฝสข. ได้จัดส่งข้อมูลให้โดยตรง ตามความต้องการของแต่ละสถาบันการเงินเพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลของตนเมื่อเทียบกับภาพรวมของกลุ่ม (Peer) ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบแทนให้กับสถาบันการเงินที่ได้ให้ความร่วมมือในการจัดส่งข้อมูลกับ ธปท. ถือเป็นการ 'Give & Take' ในแบบ ฝสข.

ทิศทางของ ฝสข. กับการตอบโจทย์ ธปท.

"เราต้องดูเสมอว่าการทำงานของเราเป็นไปเพื่อประโยชน์ของ ธปท. ถ้า ธปท. ต้องการ '**มองไกล**' อย่างไร เราก็ต้อง 'มองไกล' ให้ทันด้วย เพื่อเตรียมการล่วงหน้า เนื่องจากการจัดทำข้อมูลสถิติบางรายการต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการพัฒนาการจัดทำระบบและประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล และอาจมีอุปสรรคด้านกฎหมาย ดังนั้น ฝสข. จึงต้องศึกษาและมองให้ไกลว่าถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนี้แล้วเราควรมีข้อมูลอะไรเพื่อสนับสนุนพันธกิจ ธปท."

ผู้อำนวยการอาวุโสยกตัวอย่างว่า ในการจัดทำฐานข้อมูลตราสารการเงินที่เรียกว่า 'Security Statistics' ที่เพิ่งเสร็จนั้น เป็นความร่วมมือแบบพหุภาคีระหว่าง ธปท. กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่กำกับดูแลตลาดทุน ได้แก่ ก.ล.ต., ตลท., สมาคมตลาดตราสารหนี้ (ThaiBMA) และสำนักบริหารหนี้ กระทรวงการคลัง (สบน.) ใช้เวลาประสานงานและพัฒนาระบบกว่า 2 ปี จึงแล้วเสร็จพร้อมเผยแพร่

"พวกเรา (ธปท. กับพหุภาคี) ร่วมกันจัดทำข้อมูลชุดนี้ขึ้นมาเพื่อให้เป็นฐานข้อมูลตราสารการเงินที่เป็นหนึ่งเดียวของประเทศ ทำให้เรามี 'ภาพ' ที่สมบูรณ์ และความร่วมมือกันจะทำให้เราสามารถเอาแต่ละ 'จิ๊กซอว์' มาประกอบได้ครบทั้งภาพ อันจะช่วยทำให้เห็นการเชื่อมโยงทางการเงินระหว่างกันของภาคเศรษฐกิจในลักษณะ 'Who Financing Whom'

ผู้อำนวยการอาวุโสย้ำด้วยว่า การ 'ยื่นมือ' ประสานกับหน่วยงานทั้งในและนอกองค์กร เพื่อร่วมกันสร้างฐานข้อมูลทางด้านการเงินและเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน จะเป็นทิศทางในอนาคตที่ ฝสข. จะทำต่อไป ทั้งนี้ยังระบุว่า ความท้าทายของธนาคารกลางทุกประเทศที่มีการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน คือ การดูแล 'เสถียรภาพของระบบการเงิน'

เพื่อเตรียมรับมือกับความท้าทายดังกล่าว ฝสข. จึงได้เก็บข้อมูล Balance Sheet ของบริษัทเอกชนเพิ่มเติม จากเดิมที่เก็บข้อมูลการเงินของภาคสถาบันการเงิน ภาครัฐ และภาคต่างประเทศ รวมทั้งเก็บข้อมูลในมิติที่ลึกขึ้น เพื่อทำให้เห็นภาพความเชื่อมโยงระหว่างภาคเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน หากภาคหนึ่งล้มจะเกี่ยวพันถึงภาคอื่นให้ล้มเป็น 'โดมิโน'

อย่างไรก็ดี ในช่วงที่ยังไม่เกิดวิกฤติหรือเหตุการณ์ไม่ได้เลวร้ายอย่างที่คาด ฝสข. มักถูกตั้งคำถามว่าเก็บข้อมูลมากมายเกินความจำเป็นหรือเปล่า แต่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเงินที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกับต่างประเทศมากขึ้น ความโปร่งใสและการแชร์ข้อมูลกันระหว่างประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็น วิกฤติการเงินครั้งใหญ่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยอีกเมื่อไหร่ก็เป็นเรื่องที่ยากจะคาดเดา ด้วยเหตุนี้การทำข้อมูลให้พร้อมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤติ (ที่หนักหนา) ย่อมดีกว่าปล่อยให้เกิดวิกฤติแล้วค่อยมาเริ่มต้นเก็บข้อมูลเช่นที่ผ่านมา

จากองค์ความรู้ สู่พันธกิจ
ยื่นมือ เปิดใจ รับฟัง และสื่อสาร

พันธกิจหลักของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) คือ การมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินที่มั่นคง มีเสถียรภาพ และมีพัฒนาการอย่างยั่งยืน และทั่วถึง รวมถึงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ระบบเศรษฐกิจ และนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประชาชนทั้งประเทศ

สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ ธปท. บรรลุพันธกิจดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพได้ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เป็น 'กลไก' ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของ ธปท. ให้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งประเทศ เปรียบเสมือน 'ทัพหน้า' ของ ธปท. ในการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับภาคธุรกิจ สถาบันการเงิน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคสังคม และประชาชนที่อยู่ในภาคต่าง ๆ ของเมืองไทย เพื่อให้ความรู้และสร้างความมั่นใจได้ว่าการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของ ธปท. เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั่วประเทศอย่างแท้จริง

หน่วยงานดังกล่าว คือ สำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยในภูมิภาค หรือ 'สำนักงานภาค' ซึ่งทำหน้าที่เป็นเหมือนทัพหน้าของ ธปท. โดยปัจจุบัน สำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง ครอบคลุมประชากรกว่าครึ่งของประเทศไทย คือ สำนักงานภาคเหนือดูแลพื้นที่ 17 จังหวัด มีประชากรกว่า 12 ล้านคน สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รับผิดชอบพื้นที่ 20 จังหวัด ประชากรราว 20 ล้านคน และสำนักงานภาคใต้ดูแลพื้นที่ 14 จังหวัด มีประชากรประมาณ 8 ล้านคน

สำนักงานภาคทุกแห่งจัดเป็นเครื่องมือชั้นดีที่ ธปท. สามารถใช้ประโยชน์ในการสื่อสารนโยบายและรับฟังความคิดเห็นจากคนในพื้นที่ จากจุดเด่นของการสั่งสมประสบการณ์การ '**ยื่นมือ**' และ '**ติดดิน**' มาอย่างยาวนานและต่อเนื่องกว่า 40 ปี ในการเกาะติดสถานการณ์และทำงานร่วมกับคนในพื้นที่อย่างใกล้ชิดและนับวัน ธปท. ก็ได้ใช้ประโยชน์จากเครื่องมือนี้อย่างเข้มข้นขึ้น ด้วยการปรับโครงสร้างให้สำนักงานภาคสามารถทำหน้าที่ได้อย่างทรงพลังและเป็นระบบยิ่งขึ้น เพื่อส่งผ่านความรู้และทำความเข้าใจในเรื่องนโยบายต่าง ๆ ของ ธปท. กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ รวมทั้งเป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็นและรับเรื่องร้องเรียนจากพื้นที่

ฉบับนี้ 'พระสยาม' มีโอกาสอันดีที่ได้พูดคุยกับ **คุณสมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร** ผู้อำนวยการอาวุโส (ผอส.) สำนักงานภาคเหนือ เกี่ยวกับภารกิจ บทบาท และการทำหน้าที่ของสำนักงานภาคของ ธปท. ซึ่งน่าจะทำให้พนักงาน ธปท. และคนทั่วไปได้รู้จักและเข้าใจหน่วยงานนี้กันดียิ่งขึ้น

สำนักงานภาคกับภารกิจ ผู้สนับสนุนยุทธศาสตร์ของ ธปท.

จากประสบการณ์ทำงานกับ ธปท. มานานถึง 40 ปี คุณสมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร ซึ่งแม้เริ่มต้นจากฝ่ายวิชาการ ที่สำนักงานใหญ่ แต่ได้ใช้เวลากว่าครึ่งชีวิตของการทำงาน

ที่ ธปท. คลุกคลีอยู่กับสำนักงาน ธปท. ในภูมิภาค สั่งสมประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจของสำนักงานภาค โดยเฉพาะในภาคเหนือ เป็นระยะเวลาร่วม 25 ปี เริ่มจากสำนักงานภาคเหนือ ในสมัยที่ยังตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง 9 ปี ก่อนจะย้ายสำนักงานภาคเหนือมาที่จังหวัดเชียงใหม่อีก 16 ปี ซึ่งในระหว่างนั้นก็ได้มีโอกาสไปทำงานที่สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น 1 ปี

ด้วยประสบการณ์ในระดับกูรูของเศรษฐกิจภูมิภาค ท่านได้เล่าถึงภารกิจของ ธปท. ในภูมิภาค อย่างน่าสนใจว่า "เนื่องจาก ธปท. มีกรอบการทำงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. อยู่แล้ว ดังนั้น ผมคิดว่าภารกิจสำคัญของสำนักงานภาคทุกภาคก็คือ การประสานและเชื่อมโยงระหว่างสำนักงานใหญ่ของ ธปท. กับหน่วยงานและประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ ธปท. สามารถเดินตามกรอบยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด"

ผอส.สมศักดิ์ ชี้แจงเพิ่มว่า ในฐานะผู้สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และการผลักดันแผนกลยุทธ์ของ ธปท. ภารกิจของสำนักงานภาคจึงมีลักษณะงานที่หลากหลาย นอกเหนือจากงานด้านการธนาคาร ที่สำนักงานภาคมีส่วนสำคัญสนับสนุนการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพ และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) ในภูมิภาค งานทะเบียนพันธบัตรรัฐบาลแล้ว ยังติดตามและจัดทำประเด็นเศรษฐกิจ และให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินอีกด้วย

กลุ่มงานด้านเศรษฐกิจ คือ การศึกษาวิเคราะห์ และติดตามภาวะเศรษฐกิจ การประกอบธุรกิจ และสถานะการเงินของกลุ่มธุรกิจภายในขอบเขตพื้นที่ภูมิภาค ที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการเงินของท้องถิ่นและต่อประเทศ

ไม่เพียงการติดตามภาวะและปัจจัยเศรษฐกิจระดับภาค ปัจจุบันสำนักงานภาคยังทำหน้าที่ติดตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านตามที่ ธปท. มอบหมาย เช่น สำนักงานภาคเหนือจะมีหน้าที่ติดตามภาวะเศรษฐกิจของพม่าและจีน (ตอนใต้) เป็นต้น

กลุ่มงานนี้ยังจัดทำประเด็นเศรษฐกิจเพื่อส่งให้ส่วนกลางใช้ประกอบการพิจารณาและดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. รวมถึงติดตามข้อมูลในประเด็นที่คณะกรรมการนโยบายการเงินหรือสำนักงานใหญ่สอบถามตลอดจนจัดทำรายงานของสำนักงานภาคเพื่อให้สำนักงานใหญ่นำไปใช้ประกอบการวาดภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีบางประเด็นหรือบางปัญหาที่สำนักงานภาคเป็นผู้ริเริ่มจัดทำเสนอสำนักงานใหญ่เอง เมื่อพบว่าเป็นประเด็นที่ ธปท. ควรให้ความสำคัญ จึงหยิบยกและส่งต่อให้ส่วนกลางพิจารณา เพื่อดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยที่ผ่านมาก็มีหลายประเด็นที่สำนักงานภาคเหนือเป็นผู้ริเริ่ม เช่น การนำเสนอประเด็นเรื่องหนี้ครัวเรือน การเข้าถึงสินเชื่อของ SMEs การชำระเงินค้าชายแดน บทบาทขององค์กรการเงินชุมชน โครงการรับจำนำข้าวเปลือก เป็นต้น

ส่วนงานคุ้มครองและให้ความรู้ผู้ใช้บริการทางการเงิน ซึ่งมีลักษณะเดียวกับศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ของสำนักงานใหญ่ คือ การทำหน้าที่ให้ความรู้ทางการเงิน และการรับเรื่องร้องเรียน รวมถึงการเป็นช่องทางของ ธปท. ในภูมิภาค เพื่อสื่อสารและแก้ปัญหาให้กับผู้ใช้บริการทางการเงินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานภาคกับบทบาท 'หมอเศรษฐกิจ' และ 'พลชี้เป้า'

ผอส.สมศักดิ์ อธิบายว่า ในการติดตามภาวะเศรษฐกิจของสำนักงานจะทำงานภายใต้ 3 กรอบหลัก ได้แก่ การติดตามภาวะเศรษฐกิจโดยใช้ 'เครื่องชี้เศรษฐกิจ' ผสมผสานกับ 'การใช้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงปริมาณ' และสุดท้ายคือ 'การหาข้อเท็จจริง (Fact Finding)' ด้วยการสำรวจภาคสนาม และการสอบทานข้อมูลจากภาคธุรกิจและผู้ประกอบการที่มีบทบาทสำคัญ

ต่อเศรษฐกิจของพื้นที่นั้น หรือที่เรียกว่า BLP (Business Liaison Program)

"ถ้าเปรียบเป็นการไปพบแพทย์ การใช้เครื่องชี้ ข้อมูล และประสบการณ์ ก็เหมือนกับการที่หมอวัดความดัน วัดชีพจร ฟังเสียงไอ สอบถามอาการ ฯลฯ แต่ถ้ายังไม่สามารถวินิจฉัยโรคและสาเหตุได้ชัดเจน หมอก็จะเจาะเลือด ทำเอกซเรย์ หรือทำซีทีสแกน นี่ก็เปรียบกับการใช้เครื่องมือ BLP ซึ่งก็คือการออกไปพบผู้ประกอบการเพื่อหาข้อเท็จจริง หรือตัวเลขมายืนยัน 'ภาพ' ของเรา"

ผู้บริหารสำนักงานภาคเหนือให้ความเห็นว่า ขณะที่จุดอ่อนของสำนักงานภาคคือข้อจำกัดในการใช้แบบจำลองเชิงปริมาณ เนื่องจากความไม่พร้อมของข้อมูล และความเชี่ยวชาญในการใช้แบบจำลองของพนักงานในสำนักงานภูมิภาคอาจไม่มากเท่าบุคลากรในสำนักงานใหญ่

แต่จุดแข็งที่สำคัญของบุคลากรสำนักงานภาคทุกแห่งคือ ความชำนาญในพื้นที่ การซึมซับและปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมถึงการทำงานแบบเข้าถึงและได้รับความไว้วางใจจากแหล่งข้อมูล จึงทำให้บุคลากรของสำนักงานภาค รู้จักพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นเชิงข้อมูลภูมิศาสตร์, ข้อมูลประชากรศาสตร์ ฯลฯ และการรู้จัก 'คน' ในพื้นที่ คือรู้ว่าใครคือผู้ประกอบการ 'ตัวจริง' ที่จะสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการทำงานของ ธปท. ได้มากที่สุด ไม่เพียงรู้จักพนักงานของสำนักงานภาค ยังต้องมีความ

สัมพันธ์ที่ดีเพื่อที่จะให้เขายอม 'ยื่นมือ' มาประสานกับ ธปท.

"หน้าที่ของสำนักงานภาคคือ เราต้องรู้จักพื้นที่ในเขตปฏิบัติการของเราว่าเป็นอย่างไร คนที่ทำนาญจริง ๆ เขาจะรู้หมดว่าถนนนี้อยู่ตรงไหน ไปอำเภอไหน ฯลฯ พอพูดถึงก็จะสามารถเล่าให้เห็นถึงภาพของพื้นที่นั้น ๆ ได้ทันที และต้องรู้จักผู้คนในพื้นที่ว่าถ้าเราจะทำ BLP เราต้องคุยกับใคร ใครเก่ง ใครไม่เก่ง ฯลฯ หากเปรียบเทียบการทำ BLP เหมือนการต่อยมวย เราไม่จำเป็นต้อง 'ต่อย' สะเปะสะปะ แต่ขอให้ 'โดนเต็ม' แค่ 10 หมัด คือถามคนที่เป็น 'กุญแจ' หรือ 'หัวกะทิ' จริง ๆ ไม่ต้องมาก ก็ทำให้ได้ภาพที่ชัดเจนแม่นยำได้ เพียงแต่จะทำยังไงให้เขาร่วมมือกับเรา ก็ต้องอาศัยความคุ้นเคยกันพอสมควร ซึ่งตรงนี้สำนักงานภาคจะได้เปรียบ"

นอกจากบทบาท 'หมอเศรษฐกิจ' ทำหน้าที่ติดตามและวินิจฉัย 'อาการ' ทางเศรษฐกิจของพื้นที่แล้ว สำนักงานภาคยังมีบทบาทเสมือนกับ 'พลขี้เป้าหรือผู้ตรวจการณ์หน้า (Forward Observer) ของทหารปืนใหญ่' คือ ทำหน้าที่ตรวจสอบผลตอบรับของผู้ประกอบการ ผู้มีบทบาทสำคัญในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ และประชาชนที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค ที่มีต่อการดำเนินนโยบายทางการเงินของ ธปท.

"ถ้าเราเปรียบการออกนโยบายการเงินเหมือนการยิงปืนใหญ่ เมื่อกระสุนออกมาจากสำนักงานใหญ่ สำนักงานภาคก็มีหน้าที่ไปตรวจสอบว่า กระสุนลงถูกเป้าไหม ผลลัพธ์เป็นอย่างไร ถ้าไม่ใช่ ก็ต้องบอกพิกัดกลับไปส่วนกลาง ซึ่งการติดตามผลตอบรับดังกล่าวเราต้องพึ่งพาเครื่องมือ BLP"

BLP
อาวุธสำคัญของสำนักงานภาค

BLP เป็นโครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง ธปท. กับนักธุรกิจ สำนักงานภาคดำเนินการมานานแล้ว แต่ทำเป็นกิจจะลักษณะทั้ง ธปท. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยคณะผู้บริหารและพนักงานจะเดินทางไปพบกับผู้ประกอบการในหลากหลายสาขา เพื่อให้ครอบคลุมทุกธุรกิจและอุตสาหกรรม เพื่อรับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจกับภาคธุรกิจ

ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการประเมินภาวะเศรษฐกิจให้รอบด้าน เพื่อให้สามารถสะท้อนความเป็นจริงในปัจจุบัน และคาดการณ์อนาคตได้อย่างแม่นยำที่สุด แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ธปท. จึงไม่อาจอาศัยเพียงข้อมูลเชิงสถิติหรือแบบจำลองเชิงปริมาณ ยังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงลึกเชิงคุณภาพจากภาคธุรกิจ ด้วยการจัดทำโปรแกรม BLP

สำหรับสำนักงานภาค การจัดทำ BLP ไม่เพียงทำให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างมากในการประเมินแนวโน้มเศรษฐกิจของภาคและของประเทศ แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดและประเมินนโยบายของ ธปท. ทั้งยังเป็นโอกาสดีที่สำนักงานภาคจะเป็น 'ตัวแทน' ของ ธปท. เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่นั้น กลับกัน ข้อมูล BLP จากสำนักงานภาคจะเป็น 'ตัวกลาง' ทำให้ ธปท. เข้าใจสถานการณ์ของผู้ประกอบการพื้นที่นั้นมากขึ้น

"ระหว่างที่เราถามข้อมูลธุรกิจจากเขา เขาก็ถามข้อมูลเศรษฐกิจจากเรา ก็ถือเป็นประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งการทำ BLP ส่วนมากจะเป็นการคุยถึงข้อเท็จจริง สาเหตุที่เกิดและแนวโน้มข้างหน้า และประเด็นสำคัญคือผลกระทบที่เขาได้รับจากนโยบายและสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งปกติจะทำกันทุกเดือนทุกไตรมาส ยกเว้นจะมีประเด็นพิเศษจากส่วนกลาง ก็ต้องทำทันที"

ผอส.สมศักดิ์ ยอมรับว่า นอกจากความคุ้นเคยกับคนในพื้นที่ ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีของ ธปท. ในฐานะเสาหลักทางเศรษฐกิจและยึนหยัดบนหลักการและความซื่อสัตย์ ก็ทำให้การจัดทำ BLP ของสำนักงานภาคเหนือได้รับความร่วมมือที่ดีจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การคุ้มครองและให้ความรู้ผู้ใช้บริการทางการเงิน
บทบาทใหม่ของสำนักงานภาค

ผอส. สำนักงานภาคเหนือ ชี้แจงว่า สำนักงานภาคได้รับบทบาทในการคุ้มครองและให้ความรู้ผู้ใช้บริการทางการเงินเพิ่มเข้ามาตามนโยบายของท่านผู้ว่าการ **โดย ธปท. ได้ปรับโครงสร้างองค์กรไปได้สักพัก** หน้าที่หลัก ๆ ไม่ต่างจาก ศคง. คือ การให้ความรู้ทางการเงิน และการรับเรื่องร้องเรียน ตลอดจนเป็นช่องทางการสื่อสารและแก้ปัญหาให้กับผู้ใช้บริการทางการเงินในพื้นที่นั้น ๆ

"เราเชื่อว่าการให้ความรู้ทางการเงินเหมือนการให้วัคซีนกับคนที่อยู่ในพื้นที่ในชนบท ซึ่งบางเรื่องก็จะต่างจากส่วนกลาง เพราะปัญหาต่างกัน แต่ที่เหมือนกันคือการให้ข้อมูลความรู้ทางการเงินจะต้องปรับให้เหมาะกับแต่ละกลุ่มผู้รับ ซึ่งมีระดับความรู้ไม่เท่ากัน ฉะนั้น เราจึงต้องมี 'ยา' หลายขนานและหลายรูปแบบในการนำเสนอให้คนพื้นที่สนใจ ภายใต้กรอบเนื้อหาตามที่ ธปท. กำหนด"

สำหรับช่องทางสื่อสารข้อมูลความรู้ทางการเงิน ผอส.สมศักดิ์ระบุว่า สำนักงานภาคเหนือใช้ 3 ช่องทาง ได้แก่ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เช่น กลุ่มสถาบันการศึกษา, กลุ่มผู้ประกอบการ, กลุ่มแรงงาน ฯลฯ การเข้าถึงกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางความคิดช่วยขยายวง (Multiplier) เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ครูอาจารย์, ประธานหอการค้าหรือสมาคมในพื้นที่นั้น หรือกรรมการกองทุนต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งคนกลุ่มนี้จะทำการถ่ายทอดข้อมูลไปสู่ 'ผู้รับ' ในวงกว้างมากขึ้น ส่วนช่องทางสุดท้าย คือ สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อท้องถิ่น ทั้งวิทยุ โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นการสื่อสารในวงกว้าง ในขณะเดียวกันก็เป็นการรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะ อีกทางหนึ่งด้วย

ในส่วนการรับเรื่องร้องเรียนของสำนักงานภาคจะไม่ต่างจาก ศคง. มากนัก คือสามารถร้องเรียนผ่านช่องทาง Call Center 1213, การส่งหนังสือร้องเรียนผ่านทางจดหมาย ทั้งนี้

การที่ ธปท. มอบหมายให้สำนักงานภาคดูแลเรื่องร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่ ก็ด้วยความมุ่งหมายว่า 'ความใกล้ชิด' จะทำให้สำนักงาน ธปท. ในภูมิภาคสามารถสื่อสารและ 'ยื่นมือ' แก้ปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว เข้าถึง และเข้าใจมากขึ้น

สำนักงานภาคเหนือ กับการมุ่งสู่เป้าหมายเชิงรุก

ภารกิจในอดีตของสำนักงานภาคเป็นการติดตามภาวะเศรษฐกิจ เพื่อตอบสนองการทำงานของสำนักงานภาคเป็นหลัก การ 'ยื่นมือ' หรือให้บริการข้อมูลแก่คนในพื้นที่ เป็นเพียงการจัดทำและเผยแพร่รายงานภาวะเศรษฐกิจของภาคให้กับผู้เกี่ยวข้องและให้ข้อมูลผ่านการประชุมต่าง ๆ รายงานภาวะเศรษฐกิจในอดีต จึงมี 'ความลึก' น้อยกว่าปัจจุบันมาก

แต่เมื่อขนาดเศรษฐกิจของภูมิภาคใหญ่พอที่จะสร้างผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ บวกกับมิติเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การเข้าถึงและเข้าใจใน 'พื้นที่' มีความสำคัญยิ่งขึ้น สำนักงาน ธปท. ในภูมิภาคจึงต้องมีการปรับบทบาทให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

"สิ่งที่สำนักงานภาคเหนือจะทำต่อไป คือ 'ลับมีด' ด้วยการเติมเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพให้เชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ มากขึ้น อาทิ การใช้แบบจำลองเชิงปริมาณมาช่วยวาดภาพแนวโน้มเศรษฐกิจให้มากขึ้น อีกสิ่งที่พยายามทำอยู่คือ ผลักดันให้น้อง ๆ ที่สำนักงานเป็น 'Think Tank' ที่คิดไปข้างหน้าและมองเห็นข้างหน้า เพราะเดี๋ยวนี้ถ้ามัวแต่รอให้ถึงเวลาแล้วค่อยคิดจะไม่ทัน อย่างผมมาถึงวันนี้ได้ก็เพราะผมคาดการณ์ได้ก่อน ก็เลยเตรียมการและลงมือทำก่อน" ผอส.สมศักดิ์เชื่อว่าแนวทางนี้น่าจะต้องเป็นทิศทางของสำนักงานภาคทุกแห่ง ประการต่อมาคือ 'รับฟัง' มากขึ้น และเพิ่มพูนความเป็นเอกภาพ (Unity) ในการทำงานร่วมกันผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของแต่ละสำนักงานภาค เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์จากขุมพลังของ ธปท. ที่กระจายครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศให้มากที่สุด นอกจากนี้ จากความใกล้ชิดกับพื้นที่และมีชายแดนที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (กลุ่ม CLMV) ทำให้สำนักงานภาคสามารถใช้ความได้เปรียบในเชิงพื้นที่ เสนอแนะในเชิงนโยบาย เช่น การชำระเงินค้าขายแดนไทย-พม่า และนำนโยบายลงสู่พื้นที่ เช่น การใช้เงินสกุลท้องถิ่นค้าขายแดนไทย-จีน เป็นต้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนความเชื่อมโยงของภาคเศรษฐกิจของไทยและเพื่อนบ้านให้มากขึ้น และมีข้อมูลเศรษฐกิจการเงินประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนของนักธุรกิจไทยที่มีความหลากหลายและมีความลึกยิ่งขึ้น

พร้อมกับให้แง่คิดในการทำงานแก่บุคลากรของสำนักงานภาคทุกแห่งว่า อยากให้พนักงานของสำนักงานภาค พยายามพัฒนา 'องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ' ให้ทัดเทียมเท่าทันกับสำนักงานใหญ่ พร้อมกับการรักษาจุดแข็งสำคัญของสำนักงานภาคเอาไว้ให้มั่น นั่นคือการเข้าถึงและเข้าใจประชาชนในพื้นที่ สำหรับด้านบริหาร อยากฝากคนรุ่นต่อไปของสำนักงานภาคให้ 'ต่อยอด' จากจุดเด่นที่มีในปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรค์งานที่ดียิ่งขึ้นไปอีก การทำงานในสำนักงานภาคต้องมีบุคลิกที่คนทั่วไปเข้าถึงได้ มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวให้เข้ากับท้องถิ่น รวมถึงมีทัศนคติด้านบวก และทำความเข้าใจพื้นที่และคนในพื้นที่ บุคลิกที่กล่าวถึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสำนักงานภาคบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นผลให้ ธปท. มีรากฐานที่มั่นคงในการประสานความสัมพันธ์และเสริมสร้างเครือข่ายในทุกพื้นที่ของประเทศ

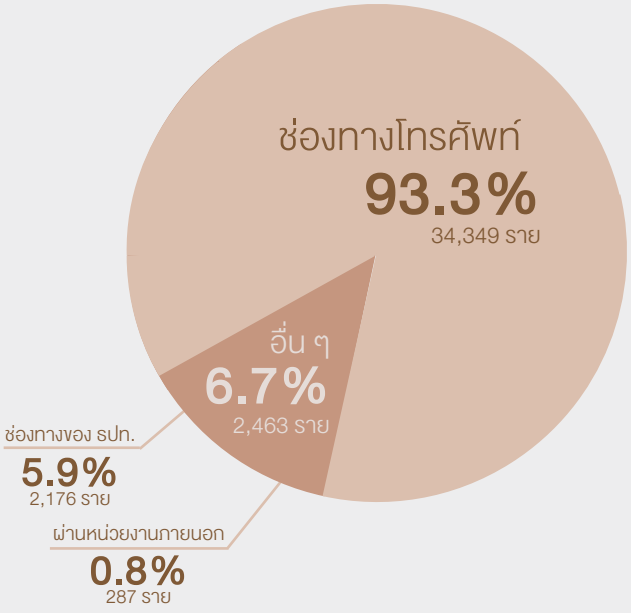
ท้ายนี้ ผอส.สมศักดิ์ได้ฝากกำลังใจถึงพนักงานในสำนักงานภาคทุกคนเป็นการทิ้งท้ายว่า เนื่องจากสำนักงานภาคเปรียบเสมือน 'มือ' ของ ธปท. ที่มีหน้าที่ยื่นเข้าไปในพื้นที่เพื่อจับประสานกับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (Stakeholders) ในภูมิภาค ด้วยเหตุนี้ บุคลากรในสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง จึงเป็นดั่ง 'ทัพหน้า' ที่จะช่วยเสริมสร้างค่านิยมเรื่อง 'การติดดิน' และ 'การยื่นมือ' ของ ธปท. ให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมากขึ้นได้

เปิดสถิติเด่น การให้บริการประชาชนของ ศคง. ธปท.

ศคง. ธปท. ไม่เพียงแต่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้บริการทางการเงินและให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินกับประชาชนเท่านั้น หากแต่ยังจัดเก็บสถิติและข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยตลอดระยะ 9 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2556 พบสถิติที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. สถิติการติดต่อของประชาชน แยกตามช่องทางการติดต่อ (ราย)

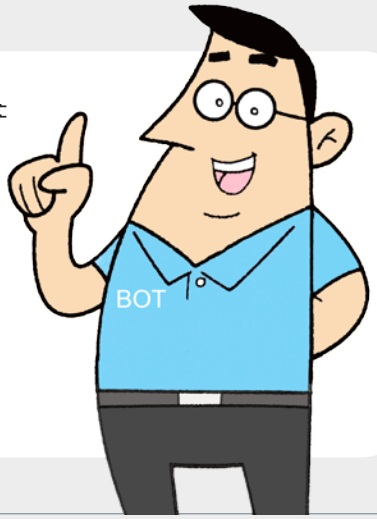

* ช่องทางการติดต่อของ ธปท. ได้แก่ ทางเว็บไซต์ อีเมล จดหมาย แฟ็กซ์ เดินทางมาด้วยตนเอง และงานนิทรรศการ

2. สถิติการให้บริการ แยกตามวัตถุประสงค์ (เรื่อง)

ให้ข้อมูล คำปรึกษา	ร้องเรียน	แจ้งเบาะแส	ให้ข้อเสนอแนะ
91.7%	6.9%	1.0%	0.4%
26,978 เรื่อง	2,025 เรื่อง	306 เรื่อง	114 เรื่อง

3. การให้ข้อมูล / คำปรึกษา (เรื่อง)

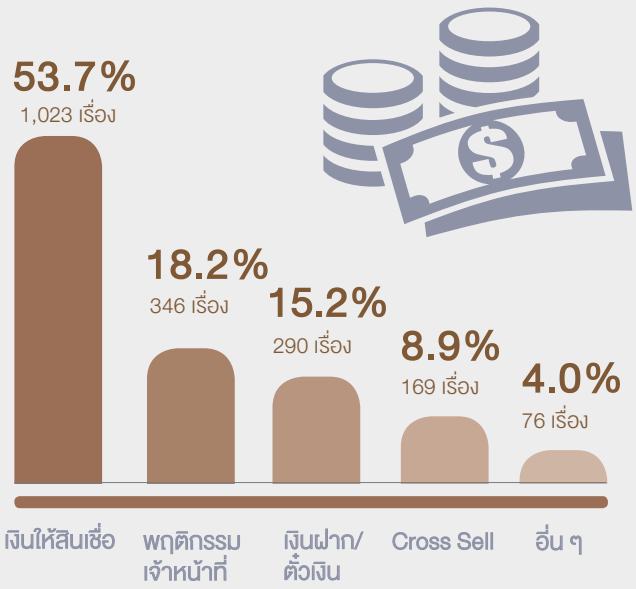
พันธบัตรและตราสารหนี้
71.7%
19,347 เรื่อง

บริการทางการเงิน
13.4%
3,624 เรื่อง

เรื่องอื่น ๆ เช่น FX ธนบัตร การลงทุน
14.9%
4,007 เรื่อง

4. สถิติเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับบริการทางการเงิน (เรื่อง)

5. สถิติเกี่ยวกับภัยทางการเงิน รวมการร้องเรียน ขอข้อมูล และแจ้งเบาะแส (เรื่อง)

หลอกลวงทางโทรศัพท์
66.8% 485 เรื่อง

หลอกลวงทางอีเมล/โซเชียลมีเดีย
10.2% 74 เรื่อง

ปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์
9.6% 70 เรื่อง

อื่น ๆ
เช่น แชร์ลูกโซ่ แอบอ้างเป็นเจ้าหนี้นอกระบบ
8.7% 63 เรื่อง

สวมรอยปลอมแปลงเอกสารแสดงตัวตน
3.6% 26 เรื่อง

หลอกลวงทาง e-banking Phishing
1.1% 8 เรื่อง

ที่มา : www.bot.or.th/fcc

สืบสานตำนานธนบัตรไทย จากรุ่นสู่รุ่น

นับเป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ผลิตและออกใช้ธนบัตรเพื่อหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ธนบัตร โดยธนบัตรจัดเป็นสิ่งพิมพ์มีค่าประเภทหนึ่ง ซึ่งมีความพิเศษแตกต่างจากสิ่งพิมพ์มีค่าประเภทอื่น ทำให้ ธปท. ต้องพยายามค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเทคนิคใหม่อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ยากต่อการปลอมแปลงและการลอกเลียนแบบ รวมถึงให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในธนบัตร

ธนบัตรที่ใช้ในปัจจุบันเป็นธนบัตรแบบที่ 15 ในชนิดราคา 20 บาท 50 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1,000 บาท ซึ่งเริ่มออกใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 และธนบัตรแบบที่ 16 ในชนิดราคา 20 บาท และ 50 บาท ซึ่งเริ่มออกใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 โดยธนบัตรทั้งสองแบบผลิตโดยโรงพิมพ์ธนบัตรของ ธปท. และเช่นเดียวกับธนบัตรไทยแบบอื่น ๆ ตั้งแต่ธนบัตรแบบที่ 9 เป็นต้นมาที่จะมีลายมือชื่อของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและลายมือชื่อของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยบนด้านหน้าของธนบัตร ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญในการตรวจพิสูจน์และยืนยันว่าเป็นธนบัตรของรัฐบาล รวมทั้งช่วยควบคุมความปลอดภัยในกระบวนการผลิตตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนผู้ใช้ธนบัตร เพราะผู้ที่มีอำนาจลงนามนั้นเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการควบคุมดูแลระบบเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางการเงินของประเทศโดยตรง

เมื่อมองย้อนกลับไปดูประวัติศาสตร์ของธนบัตรไทย ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำตั๋วสำคัญที่ใช้แทนเงินเรียกว่าธนบัตร 'ให้ออกใช้แทนเงินเพื่อสะดวกต่อการนับและตรวจตรา หรือจะพาไปมาก็ง่ายกว่าที่จะขนเงินอันมีจำนวนมากไป' ดังความในพระราช-บัญญัติธนบัตรสยาม รัตนโกสินทร ศก 121 จะสังเกตว่า ธนบัตรที่พิมพ์และนำออกใช้ในประเทศไทยแบบที่ 1 เป็นธนบัตรหน้าเดียวแบบเดียวที่เคยออกใช้ในประเทศไทย มีชนิดราคา 5 บาท 10 บาท 20 บาท 100 บาท และ 1,000 บาท พิมพ์โดยบริษัท Thomas de la Rue ประเทศอังกฤษ เริ่มออกใช้เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2445 ในรัชกาลที่ 5 และใช้ต่อเนื่องจนถึงรัชกาลที่ 6

ความสำเร็จของจุดเริ่มต้นอันยาวนานกว่าหนึ่งร้อยปีของธนบัตรไทย มีพระราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ซึ่งเป็นที่รู้จักในแวดวงวรรณกรรมในนาม น.ม.ส. เป็นบุคคลผู้มีคุณูปการต่อการกำเนิดธนบัตรไทย โดยในปี พ.ศ. 2444 ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกรมธนบัตร กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ท่านได้ทรงร่วมตราพระราชบัญญัติธนบัตรสยาม รัตนโกสินทร ศก 121 และประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติว่าด้วยการออกใช้ธนบัตรรัตนโกสินทร ศก 121 อีกทั้งท่านยังทรงมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการจ้างพิมพ์ธนบัตรแบบที่ 1 และด้วยความสำคัญของพระองค์ท่านจึงมีการออกประกาศว่าด้วยการออกใช้ธนบัตรแบบหนึ่งลงวันที่ 7 กันยายน รัตนโกสินทร ศก 121 (พ.ศ. 2445) ข้อ 5 ความว่า "...ธนบัตร์ทุกๆ ฉบับมีนามเปนลายพระหัตถ์พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย พิมพ์ไว้ข้างขวามือ เหนือคำว่าเสนาบดี พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส พิมพ์ไว้ข้างซ้าย เหนือคำว่าเจ้าพนักงาน ถ้าเปลี่ยนผู้ลงนามในธนบัตร์นี้เมื่อใด ก็จะประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ทราบทั่วกัน..."

พระราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ และพระชายา หม่อมเจ้าพรพิมลพรรณ รัชนี

อนึ่ง ธนบัตรชนิดราคา 1,000 บาทรุ่นหนึ่งมีปริมาณการพิมพ์น้อยและถูกเรียกเก็บออกจากระบบเศรษฐกิจในช่วงปลายสงครามโลก ครั้งที่ 2 ปัจจุบันมีอยู่เพียง 4 ฉบับ โดยหนึ่งในธนบัตรดังกล่าวถือเป็นวัตถุชิ้นเยี่ยมของพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2556 คุณอำพน กิตติอำพน ประธานคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพจัดประชุมคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พร้อมทั้งทูลเชิญหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ประธานมูลนิธิโครงการหลวง และคณะกรรมการสถาบันฯ ซึ่งทรงเป็นโอรสในพระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส เสด็จมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ และทอดพระเนตรลายพระหัตถ์พระนาม 'รัชนีแจ่มจรัส' ในฐานะเจ้าพนักงาน บนธนบัตรแบบที่หนึ่ง

ทั้งนี้ พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการเงินตรา ประวัติศาสตร์และบทบาทหน้าที่ธนาคารกลางของประเทศ ตลอดจนเรื่องราวของวังบางขุนพรหมและวังเทวะเวสม์ เพื่อให้ความรู้แก่สาธารณชน ผู้สนใจสามารถติดต่อพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย เปิดให้เข้าชมตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 09.00-16.00 น. เว้นวันหยุดธนาคาร โทรศัพท์ 0 2283 5286 หรือ www.bot.or.th

Gen Y กับ CSR ธปท.

การทำกิจกรรมเพื่อสังคมหรือ CSR เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ปลูกฝังให้กับพนักงานผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น ธปท. อาสา หรือหลักสูตรฝึกอบรมให้กับพนักงานใหม่เมื่อก้าวสู่ ธปท. หรือที่เรียกติดปากกันว่า 'หลักสูตร On Boarding' ซึ่ง 'พระสยาม' ฉบับนี้ มีโอกาสต้อนรับตัวแทนของ Gen Y ของ ธปท. มาบอกเล่าถึงมุมมองและประสบการณ์ในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม 'CSR' หนึ่งในภารกิจที่ตอบรับค่านิยมร่วม 'ยื่นมือ' ของ ธปท. คือ คุณสรัชพงศ์ สิทธิชัย เศรษฐกร สำนักงานภาคใต้ คุณผาติ โตโพธิ์ไทย ผู้วิเคราะห์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร คุณมนัสชัย จึงตระกูล เศรษฐกรอาวุโส สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคุณแก้วอลงกรณ์ งอกคำ นักวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายกลยุทธ์และวางแผน สายออกบัตรธนาคาร

คุณมนัสชัย จึงตระกูล

ประวัติการศึกษา สาขาที่เลือกเรียน หรือประสบการณ์ทำงานก่อนเข้า ธปท.

มนัสชัย : ผมจบปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แล้วไปเรียนต่อปริญญาโท ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนมาทำงานที่ ธปท.

สรัชพงศ์ : ผมจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ ภาคภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและการเงิน คณะเศรษฐศาสตร์ ภาคภาษาอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และก่อนเข้ามาทำงานที่ ธปท. เคยผ่านงานด้าน Custodian ที่ธนาคารกสิกรไทย ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ Net Asset Value ในแต่ละวันของลูกค้าธนาคาร

แก้วอลงกรณ์ : ดิฉันจบปริญญาตรี สาขาโทรคมนาคม คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโท ด้านบริหารธุรกิจ ที่ Illinois Institute of Technology สหรัฐอเมริกา และเคยทำงานที่ PR Agency และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์

และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) ก่อนที่จะมาทำงานที่ ธปท.

ผาติ : ภายหลังจากจบปริญญาตรี ด้านการท่องเที่ยวและการจัดการภาคบริการจากวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีโอกาสทำงานเป็น Flight Attendant สายการบิน Bangkok Airways ก่อนไปเรียนปริญญาโทสาขา International Business จาก University of St. Andrews สหราชอาณาจักร และกลับมาเป็น Assistant Store Manager ที่ร้าน ZARA ก่อนทำงานที่ ธปท.

เหตุผลที่เลือกทำงานกับ ธปท.

แก้วอลงกรณ์ : ธปท. ตอบโจทย์ทุกข้อที่ต้องการในชีวิตการทำงาน คือมีความท้าทายในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ดิฉันมองว่า ธปท. เป็นหน่วยงานที่ดูแลพนักงานเป็นอย่างดี และที่สำคัญ ผู้บริหารในองค์กรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และอุดมการณ์ พร้อมจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนรุ่นหลัง

สรัชพงศ์ : นอกจากนั้น ผมคิดว่า ธปท. เป็นองค์กรที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป คนที่ได้ทำงานที่นี่ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ได้ทำงานเพื่อประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นความภาคภูมิใจต่อตัวเองและครอบครัว อีกทั้งในองค์กรเองนั้นก็แวดล้อมไปด้วยคนที่เก่งและมีความสามารถมากมาย ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีให้เรายึดเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตัวเอง

ผาติ : ดิฉันเห็นด้วยกับเพื่อน ๆ และมองว่า ธปท. เป็นองค์กรแห่งความภาคภูมิใจ และเป็นที่รวมของคนที่มีความรู้ความสามารถ อีกทั้งการได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของ ธปท. จะช่วยพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และงานที่รับผิดชอบอยู่ก็เป็นงานที่น่าสนใจและมีสิ่งใหม่ ๆ ให้เรียนรู้ตลอดเวลา

มนัสชัย : ผมเคยมีโอกาสฝึกงานที่ ธปท. ได้สัมผัสกระบวนการทำงานจริง และได้เห็นภาพการนำทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ ส่วนตัวเป็นคนที่สนใจด้านนโยบายการเงินอยู่แล้ว จึงตัดสินใจไม่ยากที่จะมาทำงานที่ ธปท. ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านนี้โดยตรง

คุณสรัชพงศ์ สิทธิชัย

CSR ในมุมมองของท่านคืออะไร และบทบาทของ ธปท. ในการทำ CSR ควรเป็นอย่างไร

แก้วอลงกรณ์ : CSR ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ Corporate, Social และ Responsibility ซึ่งหมายถึงองค์กรต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความรับผิดชอบที่ต้องมีตลอดไป เพราะองค์กรอยู่คู่กับสังคม การทำ CSR ควรมีทั้งด้านที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ขององค์กร และด้านอื่น ๆ ตามความสนใจของพนักงาน โดย ธปท. ควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำ เพื่อยกระดับการทำกิจกรรม CSR ของภาคการเงินให้ไปในทิศทางเดียวกัน และกระตุ้นให้หน่วยงานอื่นที่มีความพร้อมเข้ามาร่วมด้วยช่วยกันขับเคลื่อน เพราะ ธปท. สามารถเป็นได้ทั้งแหล่งความรู้ ข้อมูล ที่ปรึกษาและผู้สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ที่สนใจทั้งระดับบุคคลและหน่วยงานให้นำไปเผยแพร่สู่สังคมต่อไป

ผาติ : ในมุมมองของดิฉัน CSR คือการแบ่งปันสิ่งที่เรารู้และคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ทั้งนี้ ธปท. ในฐานะองค์กรที่กำกับดูแลเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ กิจกรรม CSR อาจมีเป้าหมายแตกต่างจากภาคเอกชน โดยเน้นกิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่

คุณผาติ โตโพธิ์ไทย

ธปท. ดำเนินการอยู่ให้กับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เกิดพัฒนาการอย่างยั่งยืนและทั่วถึง

สรัชพงศ์ : ส่วนตัวมองว่า CSR คือ กิจกรรมที่องค์กรทำให้กับสังคมเพื่อมุ่งให้ประโยชน์กับประชาชน ชุมชน และสังคมภายนอกองค์กร โดยกิจกรรมที่องค์กรทำให้กับสังคม ต้องทำด้วยความเต็มใจ และตอบสนองความคาดหวังของสังคมที่มีต่อองค์กรได้ ซึ่งบทบาทนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ทั้งนี้ ผมเห็นว่าควรเป็นกิจกรรมที่สนุก ไม่เครียด หากสามารถสร้างภาพลักษณ์องค์กรได้อย่างชัดเจนและเป็นประโยชน์กับคนกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ

มนัสชัย : หากมองในมุมกว้าง CSR เป็นการทำกิจกรรมอะไรก็ได้ของหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่ว่าจะทำคนเดียวหรือทำเป็นกลุ่ม สำหรับบทบาทของ ธปท. ในการทำ CSR ควรใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เราถนัดหรือมีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว เช่น การให้ความรู้ทางการเงินกับประชาชนทั่วไป เป็นต้น

ท่านมองว่ากิจกรรม CSR ของ ธปท. ที่ผ่านมาทั้งโครงการ ธปท. อาสา และโครงการ CSR ในกิจกรรม On Boarding ช่วยส่งเสริมให้พนักงาน ธปท. มีส่วนร่วมในกิจกรรม CSR มากน้อยเพียงไร

มนัสชัย : โครงการดังกล่าวมีส่วนช่วยได้มาก เพราะหากไม่มี คงยากที่พนักงานจะมารวมกลุ่มกันเองเพื่อทำกิจกรรม CSR

ผาติ : เห็นว่านอกจากจะเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้พนักงานมาทำกิจกรรม CSR ร่วมกันแล้ว โครงการ CSR ของ ธปท. เป็นโครงการที่ยื่นมือสู่สังคมมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่พนักงานในการเข้าร่วมโครงการที่ตนเองสนใจ และในทางกลับกัน ธปท. เอง ก็ได้ข้อคิดและมุมมองที่สะท้อนจากประชาชนเพื่อนำมาปรับดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของ ธปท. เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของไทยต่อไป

สรัชพงศ์: ผมเห็นว่าทั้ง 2 กิจกรรมที่พูดถึงช่วยกระตุ้นให้พนักงานในธปท. เข้ามามีส่วนร่วมอยู่มาก โดยกิจกรรม ธปท. อาสานั้น แต่ละปีมีมากกว่า 10 โครงการ และทุกคนที่เพิ่งเข้ามาใหม่ล้วนต้องผ่านโครงการ CSR ในกิจกรรม On Boarding เพื่อให้รู้จักถึงการช่วยเหลือสังคมภายนอกก่อน

แก้วอลงกรณ์ : ดิฉันมองว่า ธปท. อาสา เป็นโครงการเปิดกว้างให้พนักงานทุกระดับได้เข้าร่วม โดยไม่ตีกรอบแนวคิด มีการสนับสนุนจากผู้บริหารและฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง เพียงแค่ตัวพร้อม กายพร้อม ใจพร้อม ก็ลุยได้ สำหรับ CSR On Boarding เป็นการปลูกฝังพนักงานใหม่ตั้งแต่แรกเข้า โดยมีพี่ ๆ คอยช่วยเป็นโค้ชให้ทำให้พนักงานใหม่เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

กิจกรรม CSR ของ ธปท. ที่ผ่านมา ท่านเคยมีส่วนร่วมอย่างไร และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม CSR นี้คืออะไร

สรัชพงศ์ : ผมเคยไปทำกิจกรรม CSR ที่วัดพระประโทณเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลักสูตร On Boarding ของพนักงานใหม่ โดยมีส่วนร่วมในการอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ ธปท. โดยเฉพาะบทบาทของสำนักงานภาคที่ผมทำงานอยู่ และสิ่งที่ได้รับกลับมาทำให้ผมได้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้น และความสำคัญของการยื่นมือเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมจากประสบการณ์จริง

แก้วอลงกรณ์ : ดิฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรม CSR ของ ธปท. ทั้งโครงการ ธปท. อาสา และ On Boarding รวมถึงกิจกรรม CSR ของฝ่ายงาน โดยได้ออกไปให้ความรู้ทางการเงินและความรู้ด้านธนบัตรแก่ประชาชน ซึ่งนอกจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว ทำให้ได้สัมผัสและรับฟังเสียงจากประชาชนโดยตรง สามารถนำสิ่งที่ได้กลับมาพัฒนาองค์กรต่อไป

ผาติ : เช่นเดียวกับพนักงานใหม่ ธปท. เราต้องผ่านหลักสูตร On Boarding ทำให้ได้มีโอกาสทำกิจกรรม CSR กับเพื่อน ๆ โดยให้ความรู้เรื่องการดูธนบัตรปลอม และเรื่องการออมให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าและประชาชน ที่ตลาดบองมาเช่ ซึ่งสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนอกเหนือจากการให้ความรู้

กับสังคมแล้ว เราเองก็ได้พัฒนาความรู้ที่เรามีอยู่ให้กว้างและลึกขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ การได้รับฟังปัญหาต่าง ๆ จากผู้ประกอบการและประชาชน ที่อาจจะเป็นประโยชน์แก่ ธปท. ต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้ของท่านสามารถนำมาประยุกต์กับโครงการ CSR ของ ธปท. อย่างไร

แก้วอลงกรณ์ : ความรู้ที่มี ทั้งด้านการเงิน เทคนิคการออม การลงทุน หรือด้านที่เกี่ยวข้องกับธนบัตร สามารถนำไปใช้เผยแพร่ให้ประชาชนรู้ได้ทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของ ธปท. ในการจุดประกายความรู้ทางการเงินแก่สังคม

มนัสชัย : สำหรับผม องค์ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่มี จะเป็นส่วนหนึ่งในการต่อยอดการจุดประกายความรู้ทางการเงินให้กับประชาชน

สรัชพงศ์ : เช่นเดียวกับคุณมนัสชัย องค์ความรู้ที่มีและการได้ทำงานในสำนักงานภาคใต้ซึ่งใกล้ชิดกับผู้ประกอบการและประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์ หาก ธปท. จะทำโครงการ CSR ให้กับชุมชนในภาคใต้

ผาติ : คิดว่าความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการที่ผ่านมา สามารถสนับสนุนการวางแผนการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ รวมถึงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในโครงการ CSR ของ ธปท. เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

ความรู้สึกที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม CSR ของ ธปท.

สรัชพงศ์ : รู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนนำเสนอให้คนภายนอกได้รู้จัก ธปท. มากขึ้น

ผาติ: ภูมิใจที่ได้เป็นหนึ่งในตัวแทนของ ธปท. ในการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันแก่ประชาชน

มนัสชัย : การมีส่วนร่วมในกิจกรรม CSR ของ ธปท. จะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ ธปท. ที่มุ่งมั่นทำประโยชน์เพื่อประเทศชาติ

คุณแก้วอลงกรณ์ งอกคำ

แก้วอลงกรณ์ : รู้สึกมีความสุขที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของ ธปท. ในการยื่นมือออกไปเพื่อช่วยเหลือสังคม และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี

งานที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบัน สามารถสะท้อนค่านิยมร่วมในเรื่องการยื่นมือได้อย่างไร

ผาติ: อันที่จริง การดำเนินงานของ ธปท. ทั้งหมด คือการทำเพื่อสังคม ทั้งในด้านนโยบายและด้านคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินนั้น ถือเป็นการยื่นมือในตัวอยู่แล้ว ในส่วนของงานด้านวิเทศสัมพันธ์ที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ได้มีโอกาสพบปะกับตัวแทนจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ได้ทำหน้าที่สื่อสารและประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ธปท. และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการยื่นมือในอีกมิติหนึ่ง

สรัชพงศ์ : การได้ทำงานที่ส่วนเศรษฐกิจภาค สำนักงานภาคใต้ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีโอกาสทำหน้าที่วิทยากรบรรยายให้นักศึกษามหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคใต้ฟังในหัวข้อที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และได้สอดแทรกบทบาทหน้าที่ของ ธปท.

มนัสชัย : ปัจจุบันทำงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์และติดตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม คิดว่าน่าจะสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้คนทั่วไปได้ เพราะในอนาคตเศรษฐกิจประเทศเหล่านี้จะเติบโตและมีความสำคัญกับประเทศไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ปัจจุบันความรู้ความเข้าใจด้านเศรษฐกิจของเราเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านยังมีค่อนข้างน้อย

แก้วอลงกรณ์ : ปัจจุบันทำงานเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับธนาคารกลางและโรงพิมพ์ธนบัตรต่างประเทศ และการประชาสัมพันธ์ด้านธนบัตร ซึ่งเปรียบเสมือนการยื่นมือของ ธปท. ไปสู่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โดยจะนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ถ่ายทอดเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทของ สอบ. ได้ง่ายขึ้น

หลากมุมคิด จากนักวิชาการ จิตสาธารณะ

‘สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์’

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือที่รู้จักกันในนาม TDRI (Thailand Development Research Institute) นับเป็นแหล่งรวมนักวิจัยที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในวงวิชาการ ตลอด 29 ปีที่ผ่านมา TDRI มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย รวมทั้งนำเสนอความเห็น ชี้แนะสังคมในประเด็นที่สำคัญ อย่างตรงไปตรงมา บนพื้นฐานของหลักวิชาและข้อมูล ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา TDRI ได้ปรับปรุงแนวทางการทำงาน โดยเฉพาะการสื่อสารให้สามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น

‘พระสยาม’ ได้รับเกียรติจากประธาน TDRI คนปัจจุบัน **ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์** ถ่ายทอดมุมมองในการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานของ TDRI ที่เน้นการให้ความสำคัญในการสื่อสารกับสาธารณชนของ ‘คลังสมอง’ ของชาติแห่งนี้ พร้อมกับพูดคุยถึงมุมสบายของชีวิตหลังการทำงานของนักวิชาการจิตสาธารณะท่านนี้

ความสำคัญการสื่อสาร คือกระบวนการจัดการองค์ความรู้

“TDRI เป็นสถาบันวิชาการ มีหน้าที่ผลิตองค์ความรู้ด้านวิชาการ กระบวนการผลิตองค์ความรู้ คือ การเก็บข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และสรุปผลออกมา แต่ถ้า ‘ความรู้’ เหล่านี้ไม่มีการเผยแพร่ที่ดี มันก็จะไม่แตกต่างจากสินค้าที่ผลิตออกมาเต็มไปหมด แต่ไม่ถูกส่งมอบให้ผู้บริโภค ซึ่งจะไม่มีประโยชน์ ไม่ว่าสินค้านั้นจะมีคุณภาพดีเพียงใด”

ดร. สมเกียรติ อุปมาอุปไมยว่า ที่ผ่านมา TDRI เหมือนโรงงานที่เน้นการรับจ้างผลิต โดยไม่มีการออกแบบโจทย์เอง ไม่มีการทำการตลาดและการกระจายสินค้าเอง จึงทำให้งานสร้างมูลค่าเพิ่มต่ำกว่าที่ควร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมสูง ทั้งที่หลายชิ้นเป็นงานที่ดีมาก

“การนำเสนอผลงานวิจัยไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายต้องผ่านฝ่ายการเมือง ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าเป็นธรรมชาติที่หากนโยบายไหนไปขัดความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ ก็คงจะเกิดเป็นจริงยาก หากประชาชนไม่ร่วมผลักดันด้วย และที่สำคัญ ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลง

รัฐบาลและรัฐมนตรีบ่อย ถ้ามีเฉพาะฝ่ายการเมืองหรือข้าราชการไม่กี่คนเอาด้วยกับนโยบายนั้น โอกาสสำเร็จจะไม่มาก แต่ถ้าประชาชนมีความเข้าใจดีและเรียกร้องนโยบาย ไม่ว่าจะเปลี่ยนรัฐบาลกี่ชุดนโยบายเหล่านั้นก็จะยังคงยั่งยืนอยู่ได้"

ประธาน TDRI ย้ำว่า แนวทางที่หน่วยงานอิสระทางวิชาการจะผลักดันให้งานวิจัยเปลี่ยนเป็นนโยบายที่เกิดประโยชน์กับสังคมได้ ต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ดร. สมเกียรติ ยอมรับว่า การสื่อสารและทำความเข้าใจกับสังคม โดยเฉพาะประชาชนทั่วไป นับเป็นปัญหาใหญ่ของ TDRI เพราะที่ผ่านมา TDRI มุ่งให้ความสำคัญในการทำงานด้านวิชาการจนบางครั้งละเลยการสื่อสารกับสาธารณชน จึงทำให้โอกาสของ TDRI ในการสร้างประโยชน์ให้กับสังคมลดลง

"ไม่ใช่ว่าถ้าเราไม่ทำการสื่อสารแล้ว TDRI จะอยู่ไม่รอด เราก็คงอยู่ได้ องค์กรไม่มีปัญหาอะไร แต่ประโยชน์ของเราต่อสังคมจะลดลงเรื่อย ๆ เราจึงกลับมาตั้งคำถามกับตัวเองว่า เราจะทำตัวเป็นประโยชน์ให้กับสังคมมากขึ้นได้อย่างไร แล้วเราก็รู้ว่า ถ้าเราไม่สามารถสื่อสารได้ดี ความรู้ที่เราสร้างมาก็จะไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ เราจึงต้องปรับยุทธศาสตร์การสื่อสารครั้งใหญ่"

ทั้งนี้ บุคคลที่มีส่วนทำให้ ดร. สมเกียรติ เห็นความสำคัญของการสื่อสารเชิงรุก คือ ผศ.ปกป้อง จันวิทย์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเมื่อปีก่อน อาจารย์ปกป้อง ได้ชักชวน ดร. สมเกียรติ ทำ 'Knowledge Management'

Knowledge Management ที่อาจารย์ปกป้องมาชวนทำนี้ กินความถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในวงกว้าง โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนทั่วไปด้วย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนยุทธศาสตร์การสื่อสารของ TDRI โดยเริ่มจากการปรับเว็บไซต์ก่อน เพราะเป็นแกนกลางของการบริหารจัดการข้อมูล

การสื่อสารสาธารณะ ความท้าทายใหม่ของ TDRI

แม้จะเพิ่งเริ่มให้ความสำคัญกับการสื่อสารมาเพียงปีเดียว แต่ผลตอบรับนับได้น่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยที่ผ่านมา นักวิจัยของ TDRI ได้รับเชิญไปเผยแพร่ความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อนโยบายสาธารณะผ่านหลากหลายสื่อ ขณะที่เว็บไซต์ของ TDRI ก็มียอดคลิกเดือนละนับแสนครั้ง ส่วนยอดอ่านข้อมูลผ่านทาง Facebook ก็ใกล้เคียงที่ระดับ 3-4 หมื่นครั้ง ในขณะที่ Infographics ของ TDRI ก็ได้รับการกล่าวถึงมาก

"นับว่าเป็นผลตอบรับที่ดี เพราะนักวิชาการ นักธุรกิจ ข้าราชการ หรือคนที่เรียกว่ามีการศึกษาสูงที่เรียกว่า 'ผู้นำความคิด' ให้ผลตอบรับที่ดี ซึ่งเป็นเพราะเรามีทีมงานที่ดี แต่ก็ยังถือว่าห่างไกลเป้าหมายของเรามาก เพราะถ้าเราจะสื่อสารถึงประชาชน เราต้องไปไกลกว่านี้ ทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการ ต้องเข้าใจง่ายและเข้าถึงสื่อที่เข้าถึงมวลชนมากกว่านี้ นั่นถือเป็นโจทย์หลักที่เราวางไว้แต่แรก"

ประธาน TDRI ระบุว่า ในการสื่อสารกับสาธารณชนในปัจจุบันมีความท้าทายอยู่หลายประการ ข้อแรก คือ สื่อในยุคนี้เป็นเบี้ยหัวแตก โดยมีทั้งเคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม อินเทอร์เน็ต ทีวี วิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ ทำให้ยากที่จะสื่อสารไปถึงกลุ่มประชาชนจำนวนมากได้เหมือนในอดีต ซึ่งนับว่าเป็นโจทย์ใหญ่ที่ทุกองค์กรต้องเผชิญ และเป็นโจทย์ที่ไม่มีคำตอบสำเร็จรูป

ประการต่อมาคือ ในยุคการเมืองวันนี้ ประชาชนอาจเลือกรับสื่อเฉพาะที่ตรงกับทัศนะการเมืองของตน จึงทำให้ยากที่จะเข้าถึงผู้ชมทุกกลุ่ม และเพิ่ม 'การบ้าน' ว่าจะต้องสื่อสารอย่างไร ให้ผู้รับสารเปิดใจรับฟังข้อมูลของเรา

แต่สิ่งที่ท้าทายที่สุด คือ ความสามารถในการแปลงงานวิจัยหรือองค์ความรู้ที่มีให้เป็นข้อมูลที่ 'ย่อยง่าย' และทำให้ประชาชนสนใจ และรู้สึกว่าตนมีส่วนได้ส่วนเสียกับเรื่องนั้น

"ถ้าเรามัวแต่มองว่า เรามีอะไร อยากอธิบายอะไร มันก็จะไม่โดนใจประชาชน เราต้องมองจากมุมที่ว่า เรื่องนั้นเกี่ยวกับเขายังไง ต้องเริ่มจากปัญหาที่เกี่ยวกับเขา แล้วเชื่อมโยงให้เห็นว่า เพราะอะไรเขาจึงจะได้หรือเสียจากนโยบายแต่ละเรื่อง ความยากก็คือการแปลงไปสู่จุดนั้น"

'ความรู้ + การสื่อสาร' = เปลี่ยนสังคมให้ดีขึ้นได้

ด้วยปณิธานอันแรงกล้าที่ต้องการสร้างความรู้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคม ทำให้ ดร. สมเกียรติ เดินหน้าเข้าสู่การเป็นนักวิชาการ ทุ่มเททำงานให้กับ TDRI จนมีผลงานวิจัยหลายชิ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศ

"โจทย์ใหญ่ที่อยากทำ แต่ทำคนเดียวไม่ได้คือ เราอยากเปลี่ยนประเทศ เพราะเรารู้ว่าปล่อยไปอย่างนี้ไม่ได้แล้ว แต่การเปลี่ยนแปลง

ต้องมีความรู้ว่า ประเทศควรเปลี่ยนอย่างไร ก็ต้องอาศัยการศึกษาวิจัย ซึ่ง TDRI พยายามทำมาตลอด สำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง แต่ถ้ารู้และเชื่อกันอยู่ในวงแคบ ๆ ไม่เข้าใจและไม่สามารถสื่อสารกับคนอื่นได้ ก็ไม่มีทางเปลี่ยนประเทศได้ ฉะนั้น เราต้องเข้าใจและสื่อสารกับคนแต่ละกลุ่มให้รู้เรื่อง แล้วร่วมกันสร้างนโยบายที่ดีออกมา นี่คือโจทย์การสื่อสารที่สำคัญ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ต้องการ 'เป็นสถาบันวิชาการอิสระ ร่วมสร้างสรรค์นโยบายสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของสังคมไทย' ของ TDRI"

ดร. สมเกียรติ ตอกย้ำความสำคัญของการสื่อสารโดยยกโมเดล 'สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา' ของ นายแพทย์ประเวศ วะสี ที่สรุปไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงเรื่องยาก ๆ ต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง ได้แก่ '**ความรู้**' เพราะทุกการเปลี่ยนแปลงที่ดีต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ที่ถูกต้องก่อน '**การสื่อสาร**' เพราะการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อสังคมมีความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสาร และสุดท้ายคือ '**ฝ่ายการเมือง**' ซึ่งจะนำ 'ความรู้' นั้นไปสู่การดำเนินนโยบาย

"คนมักเข้าใจผิดว่า การเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มจากฝ่ายการเมือง ทุกคนก็วิ่งไปหาการเมือง โดยที่สังคมยังไม่มีความรู้และความเข้าใจ ถ้าฝ่ายการเมืองจริงใจและมุ่งมั่นจะแก้ปัญหาประเทศ มันก็ง่าย แต่โดยธรรมชาติมันมักไม่เป็นเช่นนั้น ฉะนั้น จะทำยังไง ก็ต้องสื่อสารให้สังคมเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เมื่อสังคมเข้าใจก็จะไปกดดันฝ่ายการเมือง ในที่สุดการเปลี่ยนแปลงก็จะเกิดขึ้น"

มุมมองต่อ ธปท. กับโจทย์ที่ไม่ต่างของ TDRI

ดร. สมเกียรติ มองว่า หน่วยงานอิสระทางวิชาการใดที่มีส่วนขับเคลื่อนนโยบายของประเทศ ด้วยการผลิตงานวิจัยและสร้าง 'ความรู้' ให้กับสังคม น่าจะสามารถนำหลักการทำงานจาก 'ค่านิยมร่วม' 4 ข้อ ของ ธปท. ไปประยุกต์ใช้ได้

ทั้ง '**ยืนตรง**' หรือ การยึดมั่นหลักการ ความถูกต้อง และเป็นอิสระ อันเป็นหลักปฏิบัติที่จะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือขององค์กร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของสถาบันลักษณะนี้ '**มองไกล**' หรือ การมองอย่างรอบด้าน กว้างไกล และมองในระยะยาว '**ยื่นมือ**' หรือ การประสานความร่วมมือและความช่วยเหลือกับทุกภาคส่วนของประเทศ และ '**ติดดิน**' หรือ การเข้าถึง เข้าใจ และสัมผัสกับความเป็นอยู่และความต้องการของประชาชนมากขึ้น

"จริง ๆ แล้ว มีความย้อนแย้งอยู่ระหว่างการมองไกลและการติดดิน หากเราจะมองได้ไกลได้ดี เราต้องอยู่บนที่สูงหรือหอคอยงาช้าง เพื่อจะทำให้เห็นภาพที่กว้างและไกลกว่า ซึ่งนี่คือประโยชน์ของสถาบันวิชาการ มูลค่าของเราอยู่ที่ 'หอคอย' ด้วย แต่ในเวลาเดียวกันก็มีประเด็นว่า ถ้าอยู่บนหอคอยแล้วไม่สัมผัสโลกความเป็นจริงเลย ก็เป็นปัญหา ฉะนั้น เราต้องรักษาสมดุลระหว่างการอยู่บนหอคอยกับการติดดิน"

หากมองในภาพรวม ประธาน TDRI มองว่า ในภาพลักษณ์ของค่านิยมร่วมในเรื่อง 'ยืนตรง' และ 'มองไกล' ธปท. สอบผ่านได้อย่างสบาย ส่วนในเรื่อง 'ยื่นมือ' ธปท. มีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากที่

เพิ่มบทบาทในการประสานความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรมของฝ่ายต่าง ๆ ในสังคมมากขึ้น ส่วนที่ดูยังเป็นคำถามอยู่ คือ เรื่อง 'ติดดิน' โดยประธาน TDRI ขยายความเพิ่มเติมว่า "สายวิจัย ซึ่งมักจะเน้น 'วิชาเทพ' เน้นเทคนิคระดับสูง โดยที่บางครั้งยังไม่เข้าใจปัญหาจริง ผมเชื่อว่าถ้าบุคลากรที่มีความสามารถสูงมีโอกาสไปสัมผัสของจริง ก็น่าจะสามารถสรุปปัญหาแบบรวบยอดเพื่อตั้งโจทย์วิจัยที่แน่นขึ้นได้ แล้วเขาจะรู้สึกได้ว่าข้อมูลที่เขาใช้นั้น ในมุมของประชาชนมีความหมายอะไร ที่พูดตรงจุดนี้เพราะพวกเราที่ TDRI เองก็มีโจทย์เดียวกัน"

ขณะเดียวกัน 'ความไม่ติดดิน' ของ ธปท. และ TDRI ยังสะท้อนอยู่ในการสื่อสารกับสาธารณชน โดย ดร. สมเกียรติ มองว่า โดยฐานะของ ธปท. ยังจำเป็นที่ต้องสื่อสารบนหลักวิชาการ ไม่เน้นความหวือหวาเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือ แต่ก็จำเป็นต้องปรับวิธีการสื่อสารและภาษาให้ง่ายขึ้น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้

"ผมว่า ธปท. ไม่ควรทิ้งการสื่อสารอย่างถูกต้องมีเหตุมีผล แต่จะทำยังไงให้รู้สึกว่า ไม่ใช่การคุยกับคุณปู่ แต่เป็นการพูดคุยกับสุภาพบุรุษจุฑาเทพ คือ มีสไตล์ มีคลาส มีความรู้ ความน่าเชื่อถือ และมีช่องว่างกับคนรับสารไม่มาก" คำแนะนำที่ฟังดูง่ายแต่ ดร. สมเกียรติ ยอมรับว่า TDRI ก็กำลังค้นหาสไตล์ที่ว่าอยู่เช่นกัน

หลากวิธีสร้างแรงดลใจ เคล็ดลับ Work-Life Balance

เมื่อถูกถามถึงการรักษา Work-Life Balance ดร. สมเกียรติ ยิ้ม และตอบทีเล่นทีจริงว่า ตอนนี้หน้าที่การงานรัดตัว น่าจะอยู่ในภาวะ 'Work-Life in Crisis' มากกว่า แต่โดยส่วนตัวที่เป็นคนชอบอ่านหนังสือ และชอบค้นคว้าหาความรู้ จึงทำให้การทำงานกับการพักผ่อนเป็นสิ่งเดียวกัน และถึงแม้จะต้องทำงานวันละหลายชั่วโมง แต่ประธาน TDRI จะหาเวลาออกกำลังกายทุกเช้าอย่างน้อยวันละครึ่งชั่วโมง ด้วยการฝึก 'ชี่กง' โดยทำมานานเกือบ 10 ปี และหาเวลาอย่างน้อยอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง เล่นกีฬาหนัก เช่น ใช้เวลาเล่นแบดมินตัน 6-7 เกม เพื่อรักษาความแข็งแรงของร่างกาย

เวลาที่เหนื่อยจนรู้สึกว่าจินตนาการเริ่มหายไป นั่นเป็นสัญญาณบอกให้ต้องไปแสวงหาแรงดลใจให้ตัวเอง โดย ดร. สมเกียรติ ได้บอกถึงกิจกรรมที่ทำให้ท่านได้รับแรงดลใจคือ การฟังดนตรี โดยเฉพาะเปียโน และการเดินชมภาพวาด งานปั้น และการเดินดูตึกรามบ้านช่องในต่างประเทศ รวมถึงการเดินป่า นอกจากนั้น อีกช่องทางในการสร้างแรงดลใจที่ชื่นชอบเป็นพิเศษของท่าน คือ การชม Clip ใน Website 'TED Talks' ซึ่งเป็นการพูดสร้างแรงบันดาลใจด้วยวิธีคิดใหม่ ๆ หรือการทดลองไอเดียแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่มีผู้นำไปทดลองใช้แล้วประสบความสำเร็จ ซึ่งทำให้ท่านรู้สึกสดชื่นทางความคิดทุกครั้ง

ขณะที่การชมภาพยนตร์ก็เป็นอีกวิธีสร้างแรงดลใจที่ดี โดย ดร. สมเกียรติ แนะนำภาพยนตร์ในความประทับใจ 2 เรื่อง ได้แก่ 'Amadeus' หนังออสการ์ 8 รางวัล ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของคีตกวีอัจฉริยะอย่าง Mozart โดยท่านดูมากกว่า 7 รอบ และ 'The Legend of 1900' เรื่องราวของนักเปียโนอัจฉริยะที่ใช้ชีวิตบนเรือมาตลอด หลังจากค้นพบว่าตัวเองมีพรสวรรค์ในการเล่นเปียโน เขาก็ใช้การเล่นเปียโนสร้างความสำราญให้กับผู้โดยสาร ท้ายสุดเขาเสียชีวิตลงพร้อมกับเรือซึ่งถูกทำลายทิ้งหลังสงครามโลกสิ้นสุด เพราะไม่ยอมลงจากเรือ

ส่วนงานอดิเรกที่ชื่นชอบและสร้างแรงบันดาลใจให้นักวิชาการหนุ่มใหญ่ท่านนี้ได้เป็นอย่างมาก เห็นจะหนีไม่พ้นการอ่านหนังสือ แม้จะชอบอ่านหลายแนว แต่หนอนหนังสืออย่าง ดร. สมเกียรติ มีหนังสือ 2 เล่ม ที่อยากแนะนำให้ผู้อ่านวารสาร 'พระสยาม' และพนักงาน ธปท. ได้อ่านเป็นพิเศษ

เรื่องแรกคือ 'What Money Can't Buy' เขียนโดย Michael J. Sandel เป็นหนังสือที่ท้าทายความศรัทธาที่มีต่อกลไกตลาดของนักเศรษฐศาสตร์หลายคน โดยชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของกลไกตลาด และสะท้อนแนวคิดที่ว่า มีหลายเรื่องที่ไม่ควรนำเข้าไปอยู่ในกลไกตลาด และแม้ว่ากลไกตลาดอาจจะแก้ปัญหาได้ แต่ก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาใหม่ตามมา

อีกเรื่องชื่อ 'Zombie Economics' เขียนโดย John Quiggin โดยหนังสือต้องการสื่อว่า แนวคิดเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก เช่น Efficient Market Hypothesis รวมทั้งแบบจำลองอย่าง 'DSGE Model' ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์หลายคนมองว่าเป็นแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่ไฮเทคและดีที่สุด จริง ๆ แล้ว ก็อาจเป็นแนวความคิดที่บางคนถือว่าเป็น 'ซอมบี้' หรือตายไปแล้วแต่ยังตามขึ้นมาหลอกหลอน ดังเช่นวิกฤติเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 2008 โดยผู้เขียนได้กระตุกมุมคิดที่ว่า การเอาความสวยงามของแบบจำลองที่สร้างขึ้นเป็นตัวตั้ง แล้วไปเข้าใจผิดว่านั่นคือโลกความเป็นจริง โดยไม่ได้เอาการใช้งานจริงเป็นตัวตั้ง จะนำมาซึ่งความเสียหาย

ดร. สมเกียรติ มองว่า นักวิจัยและคนทำนโยบายของ ธปท. โดยส่วนใหญ่เป็นนักเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก "ผมจึงอยากให้ลองอ่านหนังสือที่ไม่ใช่กระแสหลัก เพราะมันกระตุกให้เราคิดในสิ่งที่ไม่เคยคิด เพื่อจะได้ลองมองในมุมอื่นบ้าง จะเห็นด้วยหรือไม่ ไม่เป็นไร แต่การอ่านสิ่งที่แตกต่างจะทำให้เราคิดอย่างสดใหม่อยู่เสมอ"

ทั้งหมดนี้ คือ มุมคิดและความทุ่มเทของ 'ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์' หนึ่งในตัวอย่างของนักวิชาการจิตสาธารณะ ผู้อุทิศ 'พลังกาย' และ 'พลังสมอง' ให้กับการทำงานในฐานะประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ด้วยความหวังอันเต็มเปี่ยมที่อยากเห็นสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

01 ไทยติดอันดับที่ 18 ประเทศที่น่าลงทุนมากที่สุดในโลก

นับเป็นปีที่ 2 ติดต่อกันที่ประเทศไทยอยู่ใน 20 อันดับแรกของประเทศที่น่าลงทุนตามผลการวิจัยประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจ ประจำปี พ.ศ. 2557 (Ease of Doing Business 2014) ของธนาคารโลก ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์หลาย ๆ ด้าน รวมทั้งความสะดวกของการเริ่มต้นธุรกิจ การขออนุญาตก่อสร้าง การคุ้มครองผู้ลงทุน การได้รับสินเชื่อ และการบังคับใช้กฎหมาย โดยประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจ 10 อันดับแรก ได้แก่ สิงคโปร์ ฮ่องกง นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา เดนมาร์ก มาเลเซีย เกาหลีใต้ จอร์เจีย นอร์เวย์ และสหราชอาณาจักร สำหรับประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 18 และเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนแล้ว ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 3 รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย

02 สิงคโปร์แอร์ไลน์ยุติเส้นทางการบินที่ยาวนานที่สุดในโลก

สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ได้ประกาศจะยุติการให้บริการเส้นทางบินตรงจากสิงคโปร์สู่นิวยอร์ก (สนามบินนิวอาร์ก-Newark) ภายในสิ้นปี พ.ศ. 2556 และด้วยระยะทางบิน 15,329 กิโลเมตร ทำให้เส้นทางบินที่ยาวนานถึง 18 ชั่วโมง 18 นาทีนี้ ทำสถิติเที่ยวบินบินตรงไกลที่สุดของสายการบินพาณิชย์ การหยุดให้บริการเส้นทางดังกล่าวทำให้ตำแหน่งเส้นทางการบินตรงที่ไกลที่สุดในโลกตกเป็นของสายการบินแควนตัสกับเส้นทางซิดนีย์-ดัลลัส ด้วยระยะทาง 13,804 กิโลเมตร ทั้งนี้เที่ยวบินดังกล่าวของสิงคโปร์แอร์ไลน์มีที่นั่งทั้งหมด 100 ที่นั่ง และเป็นชั้นธุรกิจทั้งหมด ช่วยประหยัดเวลาในการเดินทางไปได้ถึง 6 ชั่วโมง เพราะไม่ต้องแวะเปลี่ยนเครื่องที่ประเทศเยอรมนี สามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารเชิงธุรกิจ (Business Traveler) ได้เป็นอย่างดี แต่ด้วยจำนวนผู้โดยสารเฉลี่ยต่อเที่ยวบินไม่ถึงร้อยละ 80% และการใช้พลังงานเชื้อเพลิงจำนวนมาก เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เส้นทางการบินประวัติศาสตร์นี้ต้องยกเลิกการให้บริการไปในที่สุด

03 เทรนด์ร้อนน่าจับตาในปี พ.ศ. 2557

ข้อมูลจากนิตยสาร The Social Media Monthly ระบุถึงเทรนด์ที่จะฮอตฮิตในปี พ.ศ. 2557 คือ True Convergence หรือการใช้ระบบคลาวด์ของบริษัทที่มีความปลอดภัย และอนุญาตให้พนักงานเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว จะเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารแบบคอนเวอร์เจนซ์อย่างแท้จริง, Workplace Transformation ที่จะมีบริษัทหลายแห่งใช้นโยบาย BYOD (Bring Your Own Device) มากขึ้น ขณะเดียวกันก็อนุญาตให้การทำงานเกิดขึ้นได้ทุกที่ ไม่ใช่แค่ภายในสำนักงานเท่านั้น และ Wearable Tech ที่จะทำให้ แว่นตา กำไลข้อมูล และนาฬิกา คือแก็ดเจ็ตสุดไฮเทคที่จะได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังที่เห็นได้จากซัมซุง เกียร์, กูเกิล กลาส, แอปเปิล ไอวอทช์ และเฟ็บเบิล สมาร์ทวอทช์ที่เริ่มจับกระแสเทรนด์นี้เพิ่มขึ้น

04 ภัยธรรมชาติทำให้คนจนยิ่งยากจนมากขึ้น

Overseas Development Institute (ODI) ประเทศอังกฤษ ระบุว่า ความยากจนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยภายในปี พ.ศ. 2573 จะมีประชากรโลกกว่า 325 ล้านคน อาศัยอยู่ในพื้นที่ 49 ประเทศที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติมากที่สุดในโลก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเอเชียใต้ และแถบทะเลทรายซาฮาราที่กันดารของแอฟริกา เช่น บังกลาเทศ เนปาล ปากีสถาน คองโก เอธิโอเปีย ซูดาน ซูดานใต้ ยูกันดา เคนยา มาดากัสการ์ และไนจีเรีย เป็นต้น เป็นเรื่องจริงที่ว่าคนยากจนมักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัยแบบชั่วคราว แถบชานเมือง หรือในชนบทห่างไกลที่ปราศจากระบบการเตือนภัยล่วงหน้า ทำให้คนยากจนเหล่านี้ไม่สามารถรับมือกับภัยธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นได้ ซ้ำร้ายไปกว่านั้น พวกเขายังไม่มีประกันภัยเพื่อรองรับค่าเสียหายจากการสูญเสียทรัพย์สินอีกด้วย ดังนั้น ทั่วโลกจึงควรหันมาจัดการภัยพิบัติธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยบรรเทาทุกข์ของคนยากจนได้

05 สกอตแลนด์เตรียมประกาศเอกราชจากสหราชอาณาจักร

หลังจากอยู่ภายใต้การปกครองของสหราชอาณาจักรมานานกว่า 300 ปี รัฐบาลสกอตแลนด์แสดงเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะนำเอกราชมาสู่ชาวสกอต ล่าสุดได้เผยแพร่ร่างพิมพ์เขียวสำหรับการแยกตัวเป็นเอกราชจากสหราชอาณาจักร จำนวน 670 หน้า ให้แก่ประชาชนราว 20,000 เล่ม เพื่อแจกแจงผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และระบอบประชาธิปไตยของสกอตแลนด์ ขณะเดียวกันก็อาจส่งผลเสียต่อสิทธิ-ประโยชน์บางประการ รวมทั้งสูญเสียสมาชิกภาพในองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ และสหภาพยุโรป เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันประชากรชาวสกอตราว 5.3 ล้านคน มีผู้เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ 1 ใน 3 และมีผู้ไม่เห็นด้วยคิดเป็นสัดส่วน 47% และผู้ที่ยังไม่ตัดสินใจอีก 17% อย่างไรก็ตาม ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2557 จะมีการทำประชามติชาวสกอตเพื่อตัดสินใจการแยกตัวเป็นเอกราชจากสหราชอาณาจักร

Meet the Cool Apps

ทุกวันนี้ โทรศัพท์มือถือประเภทสมาร์ทโฟน (Smart Phone) และแท็บเล็ต (Tablet) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนในยุคปัจจุบันมากขึ้นเรื่อย ๆ บวกกับการพัฒนาอุปกรณ์และโปรแกรมใช้งานบนมือถือเพื่อตอบโจทย์ความสะดวกสบายในการใช้งานในชีวิตประจำวันของผู้ใช้งาน ทำให้อุปกรณ์เคลื่อนที่อย่างสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตกลายเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการดำเนินชีวิตไปแล้ว หรือหากจะเปรียบเสมือน 'ปัจจัยที่ 5' ของคนยุคใหม่คงไม่ผิดนัก องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ตอบรับกระแสของการใช้ประโยชน์ของอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน โดยได้กำหนดนโยบายอนุญาตให้นำอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เหล่านี้มาใช้ในการทำงานได้ (Bring Your Own Device : BYOD) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอีกทางหนึ่ง และในขณะเดียวกันก็ช่วยทำให้การสื่อสารในด้านต่าง ๆ สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

'พระสยาม' จึงคัดสรรสุดยอดโปรแกรมใช้งานบนมือถือ (Mobile Application) หรือที่เราเรียกกันอย่างคุ้นเคยว่า 'แอพฯ' ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์กับ Lifestyle ของผู้คนส่วนใหญ่ในยุค Digital Life ไม่ว่าจะเป็นแอพฯ สำหรับการนำทาง การท่องเที่ยว และการออกกำลังกาย

Best GPS / Navigation Apps!

สุดยอดแอพพลิเคชั่นสำหรับการนำทาง

ท่ามกลางความเร่งรีบในการสัญจรไปมาบนท้องถนน ทำให้คนส่วนใหญ่ต้องการแอพฯ ที่มีความแม่นยำของระบบแผนที่แสดงเส้นทาง และสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งทั้ง 2 แอพฯ ต่อจากนี้ไปถือเป็น Navigation Apps ที่มีผู้ใช้งานเป็นแฟนคลับเหนียวแน่นจากทั่วโลก รวมถึงผู้ใช้ในไทยด้วย

• Waze แอพฯ นำทางที่สามารถสั่งการด้วยเสียงรายนี้ ยังมีจุดเด่นอีกประการหนึ่งที่ไม่เหมือนใคร นั่นคือฟีเจอร์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถรายงานสภาพการจราจรแบบเรียลไทม์ได้ เป็นการแชร์ข้อมูลและสภาพการจราจรเหมือนกับโซเชียลเน็ตเวิร์ก หลายคนจึงเรียกมันว่าเป็น Social Navigation นอกจากนั้น ยังสามารถส่งข้อความบอกตำแหน่งของคุณและเวลาที่คาดว่าจะไปถึงที่หมายให้เพื่อนคุณทราบผ่านเฟซบุ๊ค รวมถึงมีฟีเจอร์ Waze Community Editor เพื่อให้ผู้ใช้ร่วมกันแก้ไขเส้นทางหรือข้อมูลได้อย่างถูกต้องแม่นยำที่สุด

Mobile Traveler's Best Friend!

แอพพลิเคชั่นคู่ใจสำหรับการท่องเที่ยว

เพื่อให้การท่องเที่ยวของคุณเป็นไปอย่างราบรื่นและไร้อุปสรรคใด ๆ ตั้งแต่แรกเริ่ม การมีแอพฯ ต่อไปนี้ จะช่วยเพิ่มความสะดวกสบายแก่การท่องเที่ยวของคุณ

• Expedia Hotels & Flights จากเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลและการจองตั๋วสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งได้รับความนิยมมาอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อกลายเป็นแอพฯ Expedia กลับมาพร้อมข้อเสนอพิเศษยิ่งกว่าเดิม ซึ่งหาที่ไหนไม่ได้ ทั้งส่วนลดและบริการต่าง ๆ รวมถึงผู้ใช้สามารถกดแชร์แผนการท่องเที่ยวของตนเองให้เพื่อน ๆ และครอบครัวได้ทราบผ่านช่องทางอย่าง เฟซบุ๊ค อีเมล หรือเลือกที่จะส่งเป็นเมสเสจก็ย่อมได้ เพื่อที่พวกเขาจะได้รู้ว่าคุณไปถึงสนามบินทันหรือไม่ และติดตามความคืบหน้าได้แบบเรียลไทม์

• Packing Pro เหมาะอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยวผู้รักษาระเบียบและชอบจดลิสต์รายการเป็นชีวิตจิตใจ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่จะต้องพาสมาชิกครอบครัวไปกันหลายคน แอพฯ นี้เปรียบเสมือนผู้ช่วยในการแพ็คกระเป๋ามือโปร โดยจะบันทึกว่ากระเป๋าเดินทางของคุณนั้นมีอะไรถูกแพ็คลงไปบ้าง จดลิสต์สิ่งที่จะต้องเก็บใส่กระเป๋า รวมถึงบันทึกช่วยจำต่างๆ เช่น ตารางการจองตั๋ว หรือช่วยย้ำว่าต้องไม่ลืมรดน้ำต้นไม้ก่อนออกเดินทาง เป็นต้น เพราะเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้มักจะทำให้คุณหัวหมุนก่อนออกเดินทางทุกครั้งไป การมีแอพฯ ที่รู้ใจนักเดินทางเช่นนี้ย่อมเป็นการเตรียมตัวที่ดีไม่น้อย

• NOSTRA Map นับเป็นแอพฯ นำทางที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้ใช้ชาวไทย เพราะวิธีการใช้งานที่ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถเลือกรูปแบบการแสดงผลของแผนที่ได้ทั้งแบบเส้นถนน แบบภาพถ่ายดาวเทียม และแบบแสดงสีเทา พร้อมระบบคำนวณระยะเวลาและเส้นทางจากจุดเริ่มต้นถึงเป้าหมายได้ค่อนข้างแม่นยำ

Sporty-Apps We Love!

แอพฯ เสริมสร้างสุขภาพแห่งยุคดิจิตอล

การวิ่งและปั่นจักรยานถือเป็นกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพยอดฮิตของคนทั่วโลก ซึ่งแอพฯ ต่อไปนี้ นอกจากจะทำหน้าที่เป็นเทรนเนอร์ส่วนตัวแล้ว ยังทำให้การออกกำลังกายน่าตื่นเต้นและสนุกกว่าที่เคย

• NIKE+ Running App เป็นผู้ช่วยในการออกกำลังกายที่สามารถคำนวณเส้นทางด้วย GPS แสดงความเร็วที่วิ่ง พร้อมจับเวลา แสดงแคลอรี และเปิดเพลงฟังระหว่างการออกกำลังกาย โดยใน Sharing Setting ยังสามารถตั้งให้ Nike+ เชื่อมต่อกับ Facebook และ Twitter ได้ด้วย โดยทันทีที่วิ่งเสร็จ Nike+ จะแชร์ผลการวิ่งในครั้งนั้นไปยัง Facebook และ Twitter ของเราให้ทันที

• Strava เป็นขวัญใจสิงห์นักปั่นจักรยานที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแอพฯ หนึ่งเลยทีเดียว ซึ่งฟีเจอร์หลัก ๆ คือ การบันทึกสถิติการปั่นจักรยานของคุณในแต่ละรอบ โดยผู้ใช้สามารถดึงข้อมูลที่บันทึกมาวิเคราะห์ว่า การปั่นจักรยานของคุณนั้นส่งผลต่อร่างกายให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นอย่างไร พร้อมฟังก์ชันเชื่อมต่อกับโซเชียลเน็ตเวิร์ก ทำให้ผู้ใช้สามารถแชร์สถิติความเร็วและเวลาที่คุณทำกับเพื่อนหรือนักปั่นคนอื่น ๆ ได้

ที่มา : www.waze.com, www.nostramap.com, www.expedia.com/app, www.quinnscape.com/PackingPro.asp, nikeplus.nike.com/plus/products/gps_app, www.strava.com/mobile

5 กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพต้อนรับอากาศเย็น

ฤดูหนาวเป็นช่วงเวลาที่หลายคนเลือกเปิดรับอากาศเย็นบริสุทธิ์ด้วยการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะเป็นช่วงเวลาที่มีวันหยุดในหลายโอกาส เพื่อพักผ่อนจากวันทำงานและวิถีชีวิตอันแสนจะเคร่งเครียด ในขณะที่อีกหลายคนเลือกที่จะตื่นเช้ามาออกกำลังกายในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะวิ่งหรือปั่นจักรยานรอบสวนสาธารณะ เพื่อสัมผัสอากาศเย็นสบายที่เหมาะแก่การออกกำลังกายยืดเส้นยืดสาย แต่คงจะดีไม่น้อย หากเราสามารถทำกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพกายไปพร้อม ๆ กับการพักผ่อนหย่อนใจท่ามกลางฤดูกาลอันถือว่ามีสภาพอากาศดีที่สุดในรอบปี 'พระสยาม' จึงขอแนะนำ 5 กิจกรรมง่าย ๆ ใกล้ตัวที่คุณอาจคิดไม่ถึงว่าจะทำให้สุขภาพกายและใจของคุณดีขึ้น และยังถือเป็นการวอร์มอัพสุขภาพก่อนจะเริ่มต้นขึ้นปีใหม่ได้เป็นอย่างดี

1. เริ่มต้นวันใหม่ด้วยการเดิน

แทนที่จะเลือกเติมความสดชื่นรับวันใหม่ให้กับร่างกายด้วยกลิ่นหอมจากกาแฟ ลองหันมาเปลี่ยนรับอรุณด้วยการเดินตอนเช้า (Morning Walk) วันละครึ่งชั่วโมง เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ครั้งแรกของวัน ไม่ว่าจะเป็นการเดินในสวนสาธารณะหรือรอบหมู่บ้าน โดยเฉพาะในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ การเดินตอนเช้าจะช่วยลดจังหวะการใช้ชีวิตให้ช้าลง ช่วยผ่อนคลายความเครียด พัฒนาระบบสมอง และควบคุมน้ำหนัก รวมทั้งจะช่วยบริหารข้อต่อและกระดูก ช่วยเสริมการทำงานของหัวใจ รวมถึงหลอดเลือด เพิ่มความกระชับให้กล้ามเนื้อ ส่งผลให้อวัยวะต่าง ๆ สามารถทำงานได้อย่างสมดุล เรียกได้ว่าการเดินมีประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจมากกว่าที่คิด

2. ปรับกิจวัตรการรับประทานอาหาร

หลายคนอาจเลือกร้านอาหารที่มีบรรยากาศดี ๆ เพื่อเป็นการพักผ่อนและให้รางวัลตอบแทนตัวเองจากการทำงาน แต่การหันมาปรับกิจวัตรการรับประทานอาหารจะช่วยให้รางวัลกับร่างกายคุณได้ในระยะยาว หรือที่เราเรียกกันว่าการล้างพิษโดยธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้ร่างกายสามารถขจัดสารพิษและของเสียที่สะสมออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เซลล์ดูดซึมและนำสารอาหารต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เพียงแค่การดื่มน้ำผักใบเขียวอย่างน้อย 2 แก้วร่วมกับการล้างสารพิษในลำไส้จากเครื่องดื่มชาสมุนไพรที่มีส่วนผสมของเปปเปอร์มินต์ หรือคาโมมายล์ เป็นต้น

3. ออกไปใกล้ชิดธรรมชาติ

ลองหาโอกาสหยุดพักผ่อนด้วยการออกเดินทางจากเมืองหลวง ไปสู่ผืนป่าธรรมชาติอันแสนร่มรื่น หรือจะเป็นแหล่งโอโซนของเมืองไทยอย่างหมู่บ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งถือเป็นจุดที่มีอากาศบริสุทธิ์ที่สุดในประเทศไทย แทนการเดินเล่นตามศูนย์การค้าในช่วงวันหยุด เป็นต้น เพียงแค่เปลี่ยนบรรยากาศจากการนั่งคร่ำเคร่งหน้าจอคอมพิวเตอร์ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ๆ ซึ่งย่อมส่งผลต่อร่างกายและจิตใจของคุณอย่างไม่รู้ตัว ไปสัมผัสกับอากาศบริสุทธิ์จริง ๆ สักครั้ง ย่อมถือเป็นรางวัลล้ำค่าที่คุณสามารถมอบให้กับร่างกายและจิตใจตนเองผ่อนคลายจากความเครียดได้ไม่ยาก

4. ผ่อนคลายด้วยการนวดเพื่อสุขภาพ

การนวดไทยหรือนวดแผนโบราณ เป็นการนวดชนิดหนึ่งในแบบไทย ซึ่งเป็นศาสตร์บำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย ไม่ว่าคุณจะเลือกนวดแผนไทยหรือนวดน้ำมันแบบวิธีการที่เรียกว่า Aromatherapy ขณะนี้ถือเป็นกิจกรรมยอดฮิตของคนในวัยทำงาน เพราะเป็นกิจกรรมที่ผ่อนคลายความเครียดได้ดีด้วยบรรยากาศและสภาพอากาศเย็นสบาย กลิ่นหอมของสมุนไพรและการนวดนอกจากจะช่วยคลายกล้ามเนื้อและแก้เมื่อยตามจุดต่าง ๆ แล้ว ยังช่วยทำให้คุณลืมเรื่องร้อนใจและรู้สึกสบายอย่างเป็นที่สุด

5. นั่งสมาธิ

นอกจากการแสวงหากิจกรรมเพื่อรักษาสุขภาพร่างกายแล้ว หลายครั้งยังพบว่า ความเครียดหรือความวิตกกังวล เป็นสาเหตุหลักของการเจ็บป่วย โดยเฉพาะโรคมะเร็งที่เกิดจากอารมณ์ความเครียด ซึ่งส่งผลต่อความผิดปกติและการปล่อยสารพิษของร่างกาย ดังนั้น การลงมือแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ด้วยการฝึกเจริญสติง่าย ๆ กับการใช้สติจับตามลมหายใจ หรือการนั่งสมาธิ ทั้งก่อนนอนและก่อนลุกจากเตียงในตอนเช้า จะส่งผลโดยตรงต่อการควบคุมอารมณ์ ระดับความเครียดที่ลดลง และช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้สุขภาพร่างกายจากกิจกรรมดังกล่าวด้วย

Chiang Mai, Café & Culture
กรุ่นกลิ่นเมืองเหนือ

ภาพอากาศเย็นสบายและไอหมอกยามเช้าท่ามกลางกลิ่นอายวัฒนธรรมที่ผสมผสานล้านนากับสังคมเมืองทันสมัยได้อย่างลงตัว ทำให้เชียงใหม่เป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว หนึ่งในมนต์เสน่ห์ที่ช่วยเติมแต่งบรรยากาศของการมาเยือนเที่ยวเมืองล้านนาแห่งนี้ คือ ร้านกาแฟหลายหลากบุคลิกที่ต่างออกแบบตกแต่งร้านให้มีเอกลักษณ์เฉพาะได้เป็นอย่างดี 'พระสยาม' ฉบับนี้ จึงได้คัดสรร 'ร้านกาแฟ' ที่ขึ้นชื่อว่าต้องแวะเวียนไปเช็กอินเมื่อมีโอกาสไปเยือนเชียงใหม่ ด้วยส่วนผสมอันลงตัวระหว่างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภาคเหนือ เสน่ห์ของเชียงใหม่ และกลิ่นหอมของกาแฟที่มาพร้อมบรรยากาศสุดแสนจะน่ารื่นรมย์ของฤดูหนาว

Ristr8to² 15/3 ถนนนิมมานเหมินท์ ซอย 3 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
โทร. 0-5321-5278
เปิดบริการทุกวัน เวลา 08.08-23.08 น.
www.ristr8to-coffee-chiangmai.com

Ristr8to²
หอมรัญจวน

ท่ามกลางความคึกคักของย่านนิมมานเหมินท์ ยังมีร้านกาแฟเล็ก ๆ หนึ่งคูหาที่ภายนอกดูเรียบง่าย แต่ภายในตกแต่งอย่างมีระดับ กลิ่นกาแฟอบอวลภายในร้าน เมื่อเข้าไปนั่งจิบกาแฟและนั่งชมศิลปะของการชงกาแฟและการบรรจงทำอาร์ตลาเต้อันวิจิตรบรรจง ทำให้ Ristr8to² กลายเป็นที่ชื่นชอบของคอกาแฟจากทั่วทุกสารทิศ โดยเฉพาะการผสมผสานสูตรกาแฟโดยเฉพาะของร้านและกาแฟร้อนที่เปิดโอกาสให้คุณดื่มด่ำกับรสชาติและความหอมของกาแฟ จากวิธีการชงแบบ Ristretto ซึ่งทางร้านเพิ่มให้ถึง 2 ช็อตออกมาเป็น 'Doppio Ristretto' กาแฟร้อนรสเข้มแบบไม่เสียรสชาติจากการชง ซึ่งเป็นที่มาของชื่อร้านอีกด้วย หรือจะลิ้มลอง 'Piccolo Latte' เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบดื่มกาแฟแบบใส่นม เพิ่มความพิเศษด้วยการแยกกาแฟที่มิกซ์แล้วกับฟองนมเป็น 2 ชั้น ได้ทั้งความหอมมันจากนมและกาแฟเป็นรสชาติที่นุ่มลิ้นพอดี

Tita Gallery
กลิ่นอายศิลปะ

เมื่อนึกถึงร้านกาแฟ คงอดไม่ได้ที่จะนึกถึงภาพร้านกาแฟที่เต็มไปด้วยผู้คนนั่งจิบกาแฟ พูดคุย หรืออ่านหนังสือ แต่ร้านกาแฟแห่งนี้เลือกที่จะซ่อนตัวอยู่ในแกลเลอรีศิลปะท่ามกลางร่มไม้เขียวชอุ่ม ทำให้การจิบดื่มกาแฟ คลุกเคล้าธรรมชาติและศิลปะที่ Tita Gallery มีความแตกต่างจากที่อื่น ๆ จากอรรถรสกาแฟที่บรรจบเข้าคู่กับศิลปะอย่างลงตัว เพราะนอกจากจะเสิร์ฟเมนูเครื่องดื่มกาแฟทั้งร้อนเย็นให้ชื่นคอแล้ว ภายในยังเป็นที่สะสมและแสดงภาพวาดของศิลปินชื่อดังมากมาย แขวนประดับเป็นอาหารตาให้ได้ชื่นชมกันระหว่างลองลิ้มชิมรสไวท์เครปราดซอสสตรอเบอร์รี่คู่กับไอศกรีมวานิลลา ซึ่งเป็นเมนูยอดนิยมของที่นี่

Tita Gallery 68 หมู่ 6 ถนนแม่ริม-สะเมิง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
โทร. 0-5329-8373 เปิดบริการทุกวัน เวลา 08.00-18.00 น. www.facebook.com/TitaGallery

Cozy & Cool Destination

ที่พักหลากสไตล์ ต้อนรับฤดูหนาว

ฤดูหนาวนับว่าเป็นหนึ่งในเทศกาลท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ที่หลายคนมักถือโอกาสช่วงวันหยุดยาว เดินทางไปพักผ่อนตามต่างจังหวัด เพื่อตื่นเช้ามาสัมผัสหมอก และดื่มด่ำกับอากาศเย็นสบายของฤดูเหมันต์ 'พระสยาม' ได้เลือกสรรที่พักและโรงแรมระดับบูติก เพื่อเป็นตัวเลือกสำหรับวันหยุดพักผ่อน ตั้งแต่การเข้าไปพักท่ามกลางธรรมชาติอันแสนบริสุทธิ์และงดงามที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี หรือจะขึ้นไปชมวิวบนเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พร้อมจุดประกายให้วันพักผ่อนของคุณพิเศษขึ้นด้วยบรรยากาศสไตล์ English Country และที่ขาดไม่ได้คือ การขึ้นเหนือไปสัมผัสประสบการณ์สุดพิเศษใจกลางเมืองเชียงใหม่ กับที่พักสุดฮิปบนถนนนิมมานเหมินท์ ซึ่งทั้งหมดล้วนมาพร้อมบริการและไอเดียการตกแต่งพื้นที่สำหรับวันพักผ่อนที่น่าตื่นตาตื่นใจ คุ้มค่าสำหรับใครที่อยากจะให้รางวัลตัวเองด้วยของขวัญสุดพิเศษสักชิ้น

The Blue Sky Khao Kho

English Country Experience

ที่ตั้ง : 56 หมู่ 5 ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
โทร. 08-1355-0500 **ข้อมูลเพิ่มเติม** : www.the-blueskykhaokho.com/khao_kho

ทัศนียภาพอันน่าตื่นตาตื่นใจท่ามกลางธรรมชาติอันสวยสดบนผาซ่อนแก้ว จังหวัดเพชรบูรณ์ กลายเป็นแรงดึงดูดสำคัญที่ทำให้ The Blue Sky Khao Kho กลายเป็นรีสอร์ทซึ่งได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวแทบจะทุกฤดูกาล โดยเฉพาะการมาเยือนเขาค้อในฤดูหนาว พร้อมต้อนรับทุกคนด้วยบรรยากาศบ้านพักสไตล์ English Country อันเป็นเอกลักษณ์ของบ้านพักในแถบชนบทที่ประเทศอังกฤษ ภายในยังตกแต่งด้วยเฟอร์นิเจอร์วินเทจให้ได้ถ่ายรูปเล่นกับมุมสวย ๆ ของบ้านกันได้อย่างเต็มอิ่ม นอกจากนั้นแล้วที่นี่ยังเติมเต็มไออุ่นและความหวานให้กับสีสันในวันหยุดพักผ่อนของทุกคน ด้วยการเริ่มต้นวันใหม่ด้วยการดื่มกาแฟท่ามกลางทะเลหมอก ก่อนจิบชาในยามบ่าย และดินเนอร์ใต้แสงเทียนท่ามกลางบรรยากาศสุดแสนจะโรแมนติก

At Pingnakorn

Creative & Relaxing Space

ที่ตั้ง : 4 ถนนนิมมานเหมินท์ ซอย 12 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทร. 0-5335-7755 **ข้อมูลเพิ่มเติม** : www.nimmanhaemin.atpingnakorn.com

ซ่อนตัวอยู่ใจกลางของย่านนิมมานเหมินท์ที่เรียงรายไปด้วยคาเฟ่หลากสไตล์ ร้านขายของน่ารัก ๆ และแกลเลอรี จนกลายเป็นพื้นที่แห่งความคิดสร้างสรรค์ที่ดึงดูดให้ทุกคนอยากเข้ามาเยี่ยมเยือนและหลงเสน่ห์ของย่านนี้ไปตาม ๆ กัน แต่ที่พักสไตล์บูติกโฮเต็ลแห่งนี้รับประกันว่าจะเติมเต็มบรรยากาศให้การพักผ่อนในฤดูหนาวของคุณได้อย่างครบเครื่อง เพราะ At Pingnakorn ได้จัดสรรพื้นที่สำหรับการพักผ่อนและการทำงานเอาไว้ได้อย่างลงตัว เสมือนบ้านหลังที่สองของคุณยามฤดูหนาวมาเยือน ด้วยราคาพักที่เริ่มต้นที่พันกว่าบาท นับว่าคุ้มค่ากับประสบการณ์อันน่าทึ่งที่จะได้รับกลับไปเป็นของฝาก จุดที่พิเศษไปกว่านั้น คือ สวนบนดาดฟ้า (The Rooftop Garden) ของที่นี่ ยังจัดเตรียมปาร์ตี้บาร์บีคิวและค็อกเทลไว้คอยให้บริการแขกที่เข้ามาพัก เพื่อให้คุณรู้สึกผ่อนคลายไปกับบรรยากาศแห่งการพักผ่อนได้อย่างเต็มที่

ทอแสง โขงเจียม รีสอร์ท

Hidden Paradise

บริเวณปลายสุดของแม่น้ำโขงเป็นจุดที่เราสามารถเห็นพระอาทิตย์แสงแรกของวันได้ก่อนใคร เพราะเป็นจุดบรรจบกันของแม่น้ำมูลและแม่น้ำโขง จนกลายเป็นที่มาของชื่อ ทอแสง โขงเจียม รีสอร์ท ที่พักอันแสนอบอุ่น ตั้งอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอันแสนจะบริสุทธิ์ ภายใต้ร่มเงาแมกไม้ พร้อมวิวทิวทัศน์ตระการตาของแม่น้ำโขง และตกแต่งห้องพักจำนวนทั้งหมด 55 ห้อง ด้วยกลิ่นอายของสถาปัตยกรรมร่วมสมัยจาก 3 ชนชาติ ได้แก่ ไทย ขอม และบาหลี ในราคาย่อมเยา ประหนึ่งสวรรค์บนดินที่สามารถจับต้องได้ นอกจากนั้นยังมีตลาดพรมแดนไทย-ลาวเป็นสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง เหมาะสำหรับผู้ที่หลงรักในศิลปวัฒนธรรมในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนกลายเป็นประสบการณ์ที่ไม่มีใครเหมือน หากคุณมีโอกาสได้มาเยี่ยมเยือนและเข้าพักที่นี่ รับประกันว่าจะต้องได้แรงบันดาลใจและพลังกลับไปอย่างเต็มเปี่ยม

ที่ตั้ง : 68 หมู่ 7 บ้านห้วยหมากใต้ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี 34220
โทร. 0-4535-1174 **ข้อมูลเพิ่มเติม** : www.tohsang.com/khongjiam/eng/home.php

ผู้ว่าการ เป็นประธานพิธีถวายสัตย์-ปฏิญาณ เพื่อเป็นข้าราชการที่ดี และพลังของแผ่นดิน โดยมีผู้บริหารและพนักงานร่วมในพิธี ณ บริเวณสนามหญ้า ด้านหน้าประตูพิธีการ อาคาร 1 วันที่ 3 ธันวาคม 2556

ผู้ว่าการและผู้บริหาร ร่วมกิจกรรม BOT Press Trip 2013 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการธนาคารกลางสำหรับสื่อมวลชน และเพื่อเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหาร ณ ดาษดา รีสอร์ท จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างวันที่ 30 พฤศจิกายน - 1 ธันวาคม 2556

ผู้ว่าการ เปิดงานโครงการ การเป็นศูนย์กลางประสานความสัมพันธ์ด้านกฎหมายและคดีระหว่าง ธปท. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (BOT Connection) ครั้งที่ 3 ซึ่งจัดเสวนาหัวข้อ 'มุมมองการบริหารงานกฎหมายภาครัฐ' ณ โรงแรมเชอราตัน แกรนด์ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556

ผู้ว่าการและผู้บริหารระดับสูง ร่วมเป็นเจ้าภาพในงานสวดพระอภิธรรมพระศพสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ ตำหนักเพ็ชร วัดบวรนิเวศวิหาร วันที่ 26 พฤศจิกายน 2556

ผู้ว่าการและผู้บริหาร ให้การเลี้ยงรับรอง ดาโต๊ะ ซรี อับดุล วาฮิด โอมาร์ วุฒิสมาชิกและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย (Dato' Sri Senator Abdul Wahid Omar, Minister at the Office of the Prime Minister, Malaysia) และคณะ ณ เรือนแพ วันที่ 13 พฤศจิกายน 2556

ผู้ว่าการ กล่าวสุนทรพจน์หัวข้อ 'Monetary Policy in an Interconnected Global Economy' ในงาน BOT-IMF Conference ณ โรงแรม Siam Kempinski กรุงเทพฯ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2556

คุณทองอุไร ลิ้มปิติ รองผู้ว่าการด้านบริหาร เป็นประธานกล่าวเปิดงานสัมมนา International Commercial Cash Operations Seminar (ICCOS) ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2556

คุณผ่องเพ็ญ เรืองวีรยุทธ รองผู้ว่าการด้านเสถียรภาพการเงิน เป็นประธานพิธีเปิดงาน TDI Website (Thai Direct Investment) การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ณ ห้องประชุมป๋วย อึ๊งภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 วันที่ 24 ตุลาคม 2556

คุณไพบูลย์ กิตติศรีกังวาน ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน เปิดงานสัมมนานักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่ ครั้งที่ 5 โดยมีอาจารย์สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ เป็นวิทยากรพิเศษบรรยายหัวข้อ ‘อาจารย์ป๋วย แบงก์ชาติ กับการพัฒนาชนบท’ ณ โรงแรมราชาคีรีรีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ 15-17 พฤศจิกายน 2556

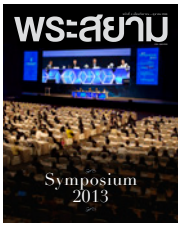
คุณณัฐวุฒิ พงศ์สิริ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร เป็นประธานงาน BIG BIG HANDS 2013 มอบรางวัลผลงานโครงการ ธปท. อาสา งานแห่งมิตรภาพ การร่วมแรงร่วมใจ ความสุขจากการให้ และความภาคภูมิใจของชาว ธปท. เพื่อส่งเสริมค่านิยมร่วม ‘ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน’ และสนับสนุนพันธกิจ ธปท. ในการสร้างปัญญาทางการเงินสู่สังคม ณ ห้องประชุมป๋วย อึ๊งภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 วันที่ 22 พฤศจิกายน 2556

ปีที่ 36 ฉบับที่ 2

ปีที่ 36 ฉบับที่ 5

ปีที่ 36 ฉบับที่ 4

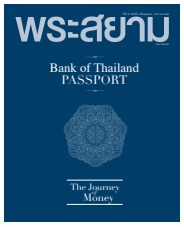
ปีที่ 36 ฉบับที่ 3

ปีที่ 36 ฉบับที่ 1

ปีที่ 36 ฉบับพิเศษ

ปีที่ 35 ฉบับที่ 4

ปีที่ 35 ฉบับที่ 3

ปีที่ 35 ฉบับที่ 2

ขอเชิญร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับภาพลักษณ์ใหม่วารสาร ‘พระสยาม’

กองบรรณาธิการขอเชิญชวนทุกท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับวารสาร ‘พระสยาม’ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงวารสาร ให้สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอแนวคิดและกรอบการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ที่เป็นหน้าที่หลักของ ธปท. ให้ตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้ดียิ่งขึ้น

ผู้อ่านทุกท่านสามารถตอบแบบสอบถามได้ผ่าน QR Code ที่อยู่ด้านล่างนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย